

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Fax 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

MØTEINNKALLING

Utvalg: Administrasjonsutvalget
Møtedato: 25.11.2011
Møtested: Ellenvatn
Møtetid: Kl. 11:00

Ved eventuelt forfall, er representantene selv ansvarlig for å innkalle vara.

Ordføreren ber om at representantene til kommunale styrer og utvalg setter seg inn i vedlagte dokument, som inneholder utdrag fra kommunens reglement for folkevalgte. Utdraget omhandler møteavviklingsregler for kommunestyret, men kan overføres også til utvalgenes møteavvikling.

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

De av representantene som tidligere har fått budsjettokumentet utlevert, vil ikke få dette tilsendt i denne forsendelsen.

Kirkenes, 18.11.2011

Cecilie Hansen
Ordfører

SMW

SAKSLISTE:

Saksnr.:	Sakstittel:	ArkivsakID:	
002/11	RAPPORT - SYKEFRAVÆR 1. HALVÅR 2011 Saksordfører: Bror Sundstrøm	11/89	
003/11	RETNINGSLINJER FOR HÅNDTERING AV KONFLIKTER OG MOBBING I SØR-VARANGER Saksordfører: Bror Sundstrøm	11/628	
004/11	BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN 2012-2015 - SØR-VARANGER KOMMUNE Saksordfører: Aksel Emanuelsen	11/661	

UTDRAG FRA REGLEMENT FOR FOLKEVALGTE I SØR-VARANGER KOMMUNE (GJELDER KOMMUNESTYREMØTER)

MØTETS ÅPNING

Møtet skal starte med å registrere møtende medlemmer og varamedlemmer, godkjenning av innkalling og saksliste.

Ordføreren erklærer møtet for lovlig satt dersom det lovmessige minsteantall er tilstede, og de formelle sider vedrørende innkalling og saksliste er godkjent.

Fra møtet er lovlig satt og til dets slutt, kan ikke noen av forsamlingens medlemmer forlate salen for et kortere eller lengre tidsrom uten at dette er klargjort med ordføreren. Ved søknad om permisjon før møtet er avsluttet skal begrunnes.

Medlemmer og varamedlemmer som møter etter oppropet skal melde seg til ordføreren før de kan delta i møtet. Skjer frammøtet etter at en sak er tatt opp til avstemning, må medlemmet vente til neste sak på dagsorden før en kan ta del i forhandlingene.

REKKEFØLGEN FOR BEHANDLING AV SAKENE

Er det under oppropet reist tvil om gyldigheten av noens forfall, eller andre saker relatert til saksliste eller forretningsorden, behandles dette først.

Deretter behandles de saker som er nevnt i innkallingen, og i den orden de er nevnt der. Kommunestyret kan med alminnelig flertall vedta annen rekkefølge.

Forespørsler skal, uten hensyn til nummerorden, behandles etter de øvrige saker. Ordfører skal ved møtets begynnelse gi orientering om mottatte forespørsler.

Er en sak tatt opp til behandling, kan møtet ikke heves før saken er avgjort ved avstemning eller at kommunestyret vedtar å utsette behandlingen av den.

Sak som ikke er nevnt i innkallingen til kommunestyremøte, kan ikke tas opp til realitetsbehandling dersom ordføreren eller 1/3 av de møtende medlemmer motsetter seg dette.

INHABILITET

Den som erklæres inhabil i en sak, tar ikke del i behandlingen av vedkommende sak.

Om inhabilitet gjelder forvaltningslovens §6 og særregler gitt i kommunelovens §40 nr. 3. Etter forvaltningslovens §10 vil lovens inhabilitetsregler gjelde for offentlig ansatte og folkevalgte.

Forvaltningslovens §6 lyder:

"En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak

- a) når han selv er part i saken;
- b) når han er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedadstigende linje eller sidelinje så nær som søsken;
- c) når han er eller har vært gift med eller forlovet med eller er fosterfar, fostermor eller forsterbarn til en part;
- d) når han er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte;
- e) når han leder eller har ledende stilling i eller er medlem av styret eller bedriftsforsamlingen for: et selskap som er part i saken og ikke helt ut eies av stat eller kommune eller forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken.

Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet, blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken innebærer særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part.

Ugildhetsreglene får ikke anvendelse dersom det er åpenbart at tjenestemannens tilknytning til saken eller partene ikke ville kunne påvirke hans standpunkt og hverken offentlige eller private interesser tilsier at han viker sete".

Kommunelovens §40 nr. 3 lyder:

"a) Inhabilitet inntreffer ikke ved valg til offentlige tillitsverv eller ved fastlegging av godtgjørelse o.l. for slike verv.

b) Kommunalt ansatte som i denne egenskap har medvirket ved tilretteleggingen av grunnlaget for en avgjørelse, eller ved tidligere avgjørelse i samme sak, skal alltid anses som inhabile når saken behandles i folkevalgt organ. Ved behandling av årsbudsjett, økonomiplan og kommuneplan fjelder ikke første punktum.

c) Ved behandling av klager etter forvaltningslovens §28 andre ledd er ansatte eller folkevalgt som var med på å fatte det påklagede vedtak eller som medvirket til tilretteleggelsen for grunnlaget av dette, inhabile ved klageinstansens behandling av saken og ved tilretteleggelsen av saken for klageinstansen. Er en overordnet ansatt inhabil i en sak, kan en direkte underordnet ansatt ikke delta ved klageinstansens behandling av saken, eller ved tilretteleggelsen av saken for klageinstansen".

ORDFØRER OG SAKSORDFØRERS REDEGJØRELSE FOR SAKEN.

Ordfører leser opp den betegnelsen saken har fått i innkallingen.

Saksordfører refererer den innstilling/forslag til vedtak som foreligger, og redegjør kort for komitebehandlingen av saken.

Dersom det foreligger tilleggsdokumenter/-opplysninger i saken, skal det alltid informeres om dette.

ORDSKIFTET.

Etter saksordførers orientering gis det anledning til spørsmål om saken. Etter at saksordfører har svart på spørsmål, debatteres saken. Representanter får ordet i den rekkefølge de melder seg. Maksimum taletid er 5 minutter for første gangs innlegg, og 2 minutter ved andre gangs innlegg. Representantene tegner seg til innlegg ved håndsopprekking.

Etter hvert innlegg gis det anledning til replikk på maksimum 1 minutt. Alle som ønsker replikk til et innlegg må tegne seg i løpet av innlegget. Representantene tegner seg til replikk ved å forme en V med fingrene. Replikken skal være direkte rettet til innlegget, og må ikke få form av et nytt innlegg eller bli en replikk til en av de andre replikkene. Etter replikkrunden får den som hadde innlegget anledning til en sluttreplik på maksimum 1 minutt.

Alle replikker og innlegg skal framføres fra talerstolen.
Etter at strek er satt for ordskiftet, - gis det ikke anledning til replikk.

Hvis ordføreren ønsker å delta i ordskiftet, kan vedkommende ikke selv lede ordet under sitt innlegg.

Taleren skal rette sine ord til ordføreren, ikke til forsamlingen.
Det må ikke sies noe som krenker forsamlingen, noen av medlemmene eller andre. Heller ikke er det lov til å lage uro som uttrykk for misnøye eller bifall. Ved gjentatte overtredelser kan forsamlingen vedta at vedkommende skal utestenges for resten av møtet, etter at ordføreren først har gitt advarsel.

Ordføreren må ikke avbryte noen som har ordet, medmindre det skjer for å opprettholde de bestemmelser som er gitt i reglementet, eller for å rette opp misforståelser fra talerens side.

AVSLUTNING AV ORDSKIFTET.

Sluttstrek på talelista foreslås av ordføreren når en sak synes å være ferdig utdebattert. Samtidig med forslag om sluttstrek gis representantene mulighet til å tegne seg.

Det skal være orientert om forslag til vedtak før sluttstrek settes.

FORSLAG.

Forslag kan ikke settes fram av andre enn kommunestyrets medlemmer med mindre særlig lovbestemmelse gir andre rett til å sette fram forslag.

Forslag skal være skriftlige, underskrevet av forslagsstilleren og leveres ordføreren.

Ordføreren skal referere alle forslag før ordskiftet er avsluttet.

AVSTEMNING.

Når ordskiftet er ferdig, sier ordføreren fra at saken tas opp til avstemning. Fra da og til den er avgjort ved avstemning, må det ikke være mer ordskiftet om den eller settes fram nye forslag om den. Heller ikke er det i dette tidsrommet anledning til å ta noen annen sak opp til behandling.

Bare de medlemmer som er tilstede under behandlingen av saken, har rett til å stemme. De kan ikke forlate salen før avstemningen er ferdig, og plikter å stemme. Ved valg kan blank stemmeseddel brukes.

Er saken delt opp, eller det skal stemmes over flere forslag, setter ordføreren fram forslag om rekkefølge av stemmegivningen og eventuelt avstemningsmåten. Blir det ordskifte om dette, skal ordføreren nøye se til at talerne bare holder seg til avstemningsspørsmålet.

Før endelig avstemning i en sak, kan forsamlingen vedta prøveavstemninger som ikke er bindende.

Er den innstilling eller forslag det skal stemmes over delt inn i poster eller paragrafer, bør det i alminnelighet stemmes foreløpig over hver enkelt post eller paragraf, og deretter til slutt - i tilfelle også her etter prøveavstemning - over hele innstillingen eller forslaget.

Ved behandling av økonomiplan eller årsbudsjett foretas det først en prøvevotering over hvert enkelt hovedkapittel. Er det først framsatt alternative forslag, og ingen av disse får flertall ved første gangs prøvevotering, voteres det deretter alternativt mellom de to forslag som fikk flest stemmer ved denne.

Tilslutt stemmes det over økonomiplan og årsbudsjett som helhet.

Vedtak treffes med alminnelig flertall av de stemmer som avgis, hvis ikke annet følger av kommuneloven. Ved stemmelikhet i andre saker enn valg, er ordførers stemme avgjørende.

Ved flertallsvalg og ansettelse, er den eller de valgt eller ansatt som har fått mer enn halvparten av de avgitte stemmer, såfremt hensyn til balanse mellom kjønnene er ivaretatt. Hvis ingen eller et utilstrekkelig antall får slikt flertall, holdes ny avstemning. Ved denne er den eller de valgt eller ansatt som får flest stemmer. Ved stemmelikhet avgjøres ansettelse av møteleder, mens valg avgjøres ved loddtrekning.

Skal det velges 4 medlemmer eller flere, skal hvert kjønn være representert med minst 40% blant de som velges. Skal det velges 2 eller 3 medlemmer skal begge kjønn være representert. Viser det seg ved opptellingen etter nr. 1 at ett kjønn etter denne framgangsmåte vil få færre medlemmer enn det som følger av disse regler, rykker kandidater fra det underrepresenterte kjønn så langt mulig opp i det omfang som er nødvendig for å oppnå slik balanse.

Valg av leder og nestleder for folkevalgte organ holdes som flertallsvalg.

Valg av medlemmer til nemnder holdes som forholdsvalg når minst ett medlem krever det, og ellers som flertallsvalg.

Ved valg og ansettelse kan hvert enkelt medlem kreve skriftlig avstemning.

STEMMEMÅTEN.

Avstemningen iverksettes på en av disse måtene:

- a) Ved stilltiende godkjenning, dersom ingen motsetter seg dette.
- b) Ved at ordfører oppfordrer medlemmer som er mot et forslag til å rekke opp hånden. Kontraavstemning skal gjennomføres dersom ordføreren eller noe medlem krever det.
- c) Ved navneopprop. Denne avstemningsmåten kan kun benyttes når det skal stemmes ja eller nei. Det fastsettes ved loddtrekning hvilket navn oppropet skal begynne med, og det fortsetter så i alfabetisk orden. Navneopprop benyttes når ordføreren bestemmer det eller et medlem krever det, og dette kravet får tilslutning av minst 1/5 av kommunestyrets medlemmer.
- d) Ved sedler uten underskrift. Denne avstemningsmåten kan kun benyttes ved valg eller tilsetting, og skal brukes ved slike avstemninger dersom noe medlem krever det.

FORESPØRSLER.

Utenfor de saker som er ført opp på innkallingen til møtet, kan hvert medlem av kommunestyret gjøre forespørsler som rettes til ordføreren. Spørsmål som ønskes besvart i førstkommende møte sendes ordføreren 4 virkedager før møtet.

I den grad det er mulig, skal ordfører besvare forespørselen selv.

Ordskifte i samband med forespørsler skal følge de vanlige bestemmelser gitt i reglementets punkt 13 og 14.

Forslag som settes fram i forbindelse med slik forespørsel, kan ikke avgjøres av møtet dersom ordføreren eller 1/3 av forsamlingen setter seg imot det.

PROTOKOLLFØRING.

Det skal føres protokoll (møtebok) for kommunestyrets møter. Denne føres under ledelse av ordføreren.

For hvert møte føres i protokollen:

- Eventuelle protester mot innkalling og sakliste
- Møtested og -tid
- Dato og måned for innkalling

- Fraværende medlemmer
- Meldte forfall
- Møtende medlemmer og varamedlemmer
- Hvem som møter for rådmannen
- Saker nummerert i rekkefølge for kalenderåret
- Kort tekst om hva hver sak gjelder
- Det som er nødvendig for å vise gangen i forhandlingene
- For den enkelte sak, de forslag som reises
- For den enkelte sak, de forslag som trekkes
- Det som må til for å vise at vedtak gjøres etter rett framgangsmåte
- Kommunestyrets vedtak

Trer noen til eller fra under forhandlingene, protokollføres dette slik at en av protokollen ser hvem som har tatt del i behandlingen av hver sak.

Ordføreren - eller kommunestyret der protest blir reist mot ordførerens bestemmelse - avgjør om noen protokolltilførsel skal tillates. Protokolltilførsel som omhandler påståtte formelle feil skal normalt godtas.

Oppbevaring av kommunestyrets protokoll m.v. utføres av administrasjonen i samsvar med kommunelovens § 39 nr. 2.

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Judith Celius Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 13.09.2011
Arkivkode: K1-440	Arkivsaksnr.: 11/89
Saksordfører: Bror Sundstrøm	

SAKSGANG		
Behandling:	Møtedato:	Saksnr.:
Arbeidsmiljøutvalget	23.09.2011	007/11
Administrasjonsutvalget	23.11.2011	002/11

RAPPORT - SYKEFRAVÆR 1. HALVÅR 2011

Vedlagte dokumenter: Ingen

<u>Dok.dato</u>	<u>Type</u>	<u>Avsender/mottaker</u>	<u>Tittel</u>
04.01.2011	U	Fastlegene i Sør-Varanger	FRA FRAVÆR TIL NÆRVÆR - REDUKSJON AV SYKEFRAVÆR - SØR-VARANGER
13.01.2011	U	ledere med personalansvar Alle	INVITASJON TIL LEDERSAMLING - IA-LEDELSE - 18. FEBRUAR 2011
28.01.2011	I	ledere med personalansvar	PLANLAGTE INTERNE KURS - IA-ARBEIDET OG REDUKSJON I SYKEFRAVÆR 2011
04.04.2011	U	Til alle kommunale deltidsansatte	RÅDMANNEN OPPFØRDRER DEG SOM DELTIDSANSATT TIL Å MELDE DEG SOM
14.11.2011	I	KS	DIPLOM

Kort sammendrag:

Sykefraværet i Sør-Varanger kommune er pr. 1. halvår 2011 på 10,9%. Sykefraværet pr. 1. halvår 2010 var på 11,0% og pr. 1. halvår 2009 på 12,4%. Sykefraværet går fremdeles ned, men det er langt fram til målsettingen om en reduksjon til 8,8%. Målsettingen er at

sykefraværet skal reduseres til 8,8% pr. 31.12.2013 (utgangen av inneværende IA-avtale periode).

Faktiske opplysninger:

Sykefraværet i Sør-Varanger kommune er pr. 1. halvår 2011 på 10,9%. Sykefraværet pr. 1. halvår 2010 var på 11,0% og pr. 1. halvår 2009 på 12,4%. Sykefraværet går fremdeles ned, men det er langt fram til målsettingen om en reduksjon til 8,8%. Målsettingen er at sykefraværet skal reduseres til 8,8% pr. 31.12.2013 (utgangen av inneværende IA-avtale periode).

Sykefraværet for alle virksomheter i Sør-Varanger kommune er på 10,9% pr. 1. halvår 2011 fordelt med 1,8% på korttidsfraværet/egenmeldinger og 9% på langtidsfraværet (legemeldt fravær).

Sykefravær 1. kvartal 2011:

Finnmark 8,5% (lege- og egenmeldt)

Troms 8,8% (lege- og egenmeldt)

Landsgjennomsnitt 7,3% (lege- og egenmeldt)

Sør-Varanger 6,2% (legemeldt)

Sør-Varanger kommune 8,4% (legemeldt)

IA-avtalen har en målsetting om at sykefraværet på nasjonalt nivå ikke skal overstige 5,6%.

Utviklingen i Sør-Varanger kommune (lege- og egenmeldt) er som følger pr. 1. halvår:

2008: 12,8%

2009: 12,4%

2010: 11,0%

2011: 10,9%

Fremdeles nedgang, men langt fra målsettingen om en reduksjon til 8,8% pr. 31.12.2013.

Sykefraværet utgjør så langt i 2011 (kr 1.900,- pr. sykefraværsdag):

Arbeidsgiverperioden 3,8 mill. kr

Sykemeldingsperioden 19,7 mill. kr

Til sammen 23,5 mill. kr (tilnærmet 53 årsverk)

6 virksomheter har et sykefravær på over 20%. Tilsvarende antall i 2010 var 6. 19 virksomheter har et sykefravær mellom 11 og 20%. Tilsvarende i 2010 var 16.

Barnehagene har fremdeles et høyt sykefravær. Det gledelige er imidlertid at sykefraværet går ned i barnehagene, dog med unntak i 2 barnehager.

For å illustrere nedgangen fremheves denne gang Prestøyhjemmet, Tjenesten for funksjonshemmede og renholdstjenesten.

I omsorgstjenesten går sykefraværet ned, og spesielt på Prestøyhjemmet. Her er sykefraværet redusert fra 16,6% pr. 1. halvår 2010 til 11,3% i 2011 (-5,3%). Viser prosjektet om økt grunnbemanning i 2010 og til kommunestyrets vedtak i budsjettet for 2011 med økt fast grunnbemanningen. Et av de tiltak som også er dokumentert i forskning viser at økt

bemanning er et viktig og riktig tiltak i dette arbeidet. For øvrig har Prestøyhjemmet jobbet systematisk med reduksjon av sykefraværet i flere år.

Tjenesten for funksjonshemmede har også redusert sitt sykefravær fra 18,9% pr. 1. halvår 2010 til 13,7% i 2011 (-5,2%). TFF har i 2010 og 2011 hatt et særlig fokus på oppfølging av sykemeldte arbeidstakere og byggebygging av sykefravær. Virksomheten har et tett samarbeid med Arbeidslivssenteret og HMS-rådgiveren. Virksomhetsleder/ mellomledere har 40-timer HMS-kurs, kurs i konflikthåndtering og ulike små kurs vedr. oppfølging av sykemeldte.

Virksomheten har også hatt et særlig fokus på trivselsskapende tiltak som for eksempel:

- Høstdag for alle ansatte i TFF m/grilling
- Zumba hver søndag 19.00-21.00
- Sosialt treffsted 2.hver onsdag 18.00-21.00

TFF sliter med oppslutningen rundt disse tiltakene og blir å prøve ut nye tiltak fremover. Til høsten skal bl.a forsøke å etablere et turlag i TFF.

En gang pr. mnd gir TFF ut intern avisa "TFF-nytt" Her får de ansatte bl.a informasjon fra virksomhetsleder, nytt om aktiviteter og planlagte kurs, bursdager og annet morsomt innhold. Denne avisa sendes til hver avdeling. Den sendes direkte hjem til de som er langtidssykemeldte og til de som er ute i fødselspermisjon. Avisen har blitt godt mottatt av de ansatte.

TFF skal fortsatt ha fokus på dette viktige arbeidet. Vi er sikre på at vi til tross for lav oppslutning og manglende engasjement etter hvert vil dra med oss flere. Vi vil fokusere mer på nærvær og mindre på fravær.

Renholdstjenesten har også redusert sitt sykefravær fra 12,9% i 2010 til 5,8% i 2011 (7,1%).

Sykefraværet øker imidlertid i administrative stillinger/virksomheter (administrasjon, servicekontoret, IT-avdeling og barnevern). Sykefraværet øker også i de 3 største skolene (Kirkenes, Bjørnevattn og Hesseng flerbrukssenter) samt psykisk helsetjeneste.

Rapport overordnet plan for reduksjon av sykefraværet.

1. Opplæring av ledere med personalansvar.

Det har vært et særlig fokus i 1. halvår 2011 på opplæring av ledere med personalansvar. Opplæringen har hatt fokus på arbeid og psykisk helse, kurs i IA-arbeid, IA-verksted, analysearbeid, sykefraværsoppfølging i praksis, sykemeldingsblanketten, samtalen som verktøy, oppfølgingsplan, dialogmøter og rettigheter og plikter arbeidstaker og arbeidsgiver. Kursene har en varighet på 2-3 timer og tilbakemeldingene fra deltakerne er gode.

Dette arbeidet fortsetter utover høsten og må følges opp med årlige kurs. Arbeidet med reduksjon av sykefravær har en start og ingen slutt. Det tiltrer nye ledere med personalansvar, verneombud og tillitsvalgte slik at læring vedr. oppfølging av syke arbeidstakere må innarbeides i virksomhetenes årlige opplæringsplaner.

Ca 100 ledere og tillitsvalgte har deltatt på obligatorisk kurs i håndtering av konflikter og mobbing i Sør-Varanger kommune. På bakgrunn av dette utarbeides det nå egne retningslinjer for håndtering av konflikter og mobbing som vil bli lagt fram for bl.a. arbeidsmiljøutvalget til behandling.

2. 40 timers obligatorisk grunnkurs HMS

2 kurs er avholdt våren 2011, og minst et slikt årlig kurs må innarbeides i overordnet opplæringsplan.

3. Prosjekt tilrettelegging for gravide og svangerskapsrelatert fravær.

I samarbeid med NAV har det vært tilrettelagt med personlig assistent for gravide. Vi har gode erfaringer med et slikt tiltak og fortsetter samarbeidet med Nav.

Prosjekt for å få gravide til å stå lenger i arbeid – introdusere muligheten for å få ta inn en ungdom på praksisplass som assistent for den gravide. Samarbeider med jordmor og virksomheten om dette. NAV deltar i prosjektet, finansiering av praksisplassen gjennom praksislønn fra NAV. I tillegg får vi en liten sum hver måned for å ha oppfølging av praksisplassen og det kan dekke personforsikring.

4. Særlig fokus på virksomheter med høyt sykefravær.

Virksomhetene som ble plukket ut for 2011 er Tjenesten for funksjonshemmede, Wesselborgen sykehjem, Prestøyhjemmet, Einerveien barnehage, Bjørnevatn barnehage og renholdstjenesten. Sykefraværet i alle disse virksomhetene går ned. Dette bekrefter at et særlig fokus og spesielt oppfølging med ulike tiltak bidrar. Nye virksomheter for 2012 plukkes ut ved årskiftet.

5. Bistand ved avklaring av gjentakende langtidssykmeldte og avklaring av arbeidsevne.

HMS-rådgiver har gjennom siste kvartal 2010 og 1. halvår 2011 bistått ledere med personalansvar med rådgivning og oppfølging av ulike tiltak så som:

- gjennomgang av fravær rutiner og laget utkast til nye rutiner for melding om fravær
- sett på fraværet til ansatte med særlig høyt fravær
- gjennomført oppfølgingssamtaler sammen med v.leder/avd.leder med ansatte med særlig stort fravær eller spesielle utfordringer. Derav samtaler gjennomført også med Arbeidslivssentret tilstede. Disse er tatt opp med begrunnelse i gjentatte sykmeldingsperioder over mange år.
- Jobber videre med avklaringssaker – her er utfallet ikke så klart ennå; kan bli omplassering, over til NAV og gradert uføreytelse.
- Deltatt på 1. dialogmøte hos arbeidsgiver sammen med lege, er videre med i avklaring, mulig omplassering.
- Deltatt på dialogmøte på NAV sammen med virksomhetsleder.
- Bidratt til at det er søkt og innvilget fritak fra arbeidsgiveransvar i en rekke saker.
- Bistått virksomheter med å søke tilretteleggingstilskudd.
- Jobbet med forslag om bonus for tilstedeværelse

- Møte med lege, virksomhetsleder/kommunalsjef og en sykmeldt arbeidstaker angående tilbud om annet arbeid.

6. Utvikling av rutiner ved melding av sykefravær og oppfølging. Arbeidsrettslige utfordringer med syke arbeidstakere.

Sør-Varanger kommune deltar i utviklingsverksted – reduksjon av sykefravær i regi av KS. Verkstedet har hatt 3 samlinger og siste samling skjer i november måned. Viser til egen rapport fra deltakelse.

Nye sykefraværsregler gjelder fra 1. juli 2011. Dette innebærer nye regler både for arbeidstaker, arbeidsgiver og legene. Våre interne rutiner må nå tilpasses disse nye reglene samtidig som det også er nødvendig i vurdere interne oppfølgingsrutiner utover verneperioden. Som arbeidsgiver har vi hovedansvaret for å tilrettelegge og følge opp sykmeldte arbeidstakere. Arbeidstaker plikter å samarbeide om å finne løsninger som hindrer unødig langvarig sykefravær. Nav har nå hjemmel for å sanksjonere både arbeidsgiver, arbeidstaker og sykimelder dersom plikter i oppfølgingsarbeidet ikke er oppfylt. Vi jobber fremdeles med å finne et funksjonelt elektronisk system for dette oppfølgingsarbeidet.

7. Opplæring av tillitsvalgte og verneombud

Hovedtillitsvalgte Fagforbundet og Utdanningsforbundet deltar aktivt i arbeidet. Hovedverneombud har arrangert kurs for verneombud med tema innen reduksjon av sykefravær og oppfølging av syke arbeidstakere, verneombudets rolle etc. Et slikt kurs må årlig arrangeres for verneombud og hovedverneombudet får ansvar for dette.

Pr. i dag står vervet som hovedverneombud ledig. Se referatsak.

8. HMS-dag

Årets HMS-dag (IA-ledersamling) ble arrangert 18. februar d.å.

9. Møte med rådgivende leder og kommuneleger

Rådmannen gjorde i januar 2011 en henvendelse til alle fastlegene vedr. reduksjon av sykefravær.

Følgende forhold ble tatt opp:

- ikke sykemelde arbeidstaker når egenmelding kan benyttes
- benytte avventende sykemelding i større grad. Avventende sykemelding blir lite brukt – del C i sykemeldingsblanketten.
- tidlig kontakt med arbeidsgiver for tilrettelegging for gravide arbeidstakere
- deltakelse på dialogmøte 1
- tilbakemelding til arbeidsgiver der konflikter eller samarbeidsproblemer er årsak til fravær

På bakgrunn av og i hht vedtatt overordnet plan for 2011 fortsetter arbeidet med reduksjon av sykefraværet. Tiden er nå inne for å dreie fokuset enda mere over på helsefremmende og forebyggende arbeid og nærværsfaktorer så som økt vekt på lederopplæring, tydelig fokus på arbeidet med et godt arbeidsmiljø og et målrettet arbeid inn mot virksomheter. Oppfølgingsplan kan brukes både som helsefremmende og forebyggende arbeid.

Til refleksjon i den enkelte virksomhet i fortsettelsen:

1. Hva er helsefremmende/fungerer bra/nærværsfremmende i vår virksomhet?

2. Hva kan bli bedre?

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:

Rapport – sykefravær 1. halvår 2011 tas til etterretning.

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Judith Celius Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 13.09.2011
Arkivkode: K1-	Arkivsaksnr.: 11/628
Saksordfører: Bror Sundstrøm	

SAKSGANG		
Behandling:	Møtedato:	Saksnr.:
Kommunestyret		
Arbeidsmiljøutvalget	23.09.2011	006/11
Administrasjonsutvalget	23.11.2011	003/11

RETNINGSLINJER FOR HÅNDTERING AV KONFLIKTER OG MOBBING I SØR-VARANGER

Vedlagte dokumenter:

Retningslinjer for håndtering av konflikter og mobbing i Sør-Varanger kommune.

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	01.03.2011	RETNINGSLINJER FOR HÅNDTERING AV KONFLIKTER OG MOBBING I SØR-VARANGER

Dokumenter i saken:

<u>Dok.dato</u>	<u>Type</u>	<u>Avsender/mottaker</u>	<u>Tittel</u>
25.02.2011	U	Sør-Varanger kommune	RETNINGSLINJER FOR HÅNDTERING AV KONFLIKTER OG MOBBING I SØR-
26.08.2011	I	Fagforbundet	HØRINGSUTTALELSE - RETNINGSLINJER FOR KONFLIKTER OG MOBBING

Kort sammendrag:

Sør-Varanger kommune har i 2010 og 2011 arrangert 5 kurs i håndtering av konflikter og mobbing. Ca 100 ledere med personalansvar, tillitsvalgte og verneombud har deltatt. Dette bl.a. som et ledd i målet med reduksjon av sykefravær.

På bakgrunn av disse kurs og i samarbeid med kurslederen er det utarbeidet egne retningslinjer for håndtering av konflikter og mobbing i Sør-Varanger kommune.

Faktiske opplysninger:

Sør-Varanger kommune har i 2010 og 2011 arrangert 5 kurs i håndtering av konflikter og mobbing. Ca 100 ledere med personalansvar, tillitsvalgte og verneombud har deltatt. Dette bl.a. som et ledd i målet med reduksjon av sykefravær.

På bakgrunn av disse kurs og i samarbeid med kurslederen er det utarbeidet egne retningslinjer for håndtering av konflikter og mobbing i Sør-Varanger kommune.

Retningslinjene skal være et hjelpemiddel for ledere, tillitsvalgte, verneombud og ansatte i Sør-Varanger kommune til å forebygge og håndtere konflikter og mobbing på en konstruktiv måte.

Temaet er en integrert del av kommunens ledelsesutvikling, og alle ansatte skal være kjent med retningslinjene.

Målsettingen er å forebygge konflikter og mobbing. Om det likevel forekommer skal håndteringen være hensiktsmessig og sikre en forsvarlig og rettferdig behandling av involverte parter i konkrete saker.

Retningslinjene har vært sendt ut på høring til arbeidstakerorganisasjonene. Det er innkommet uttalelse fra Fagforbundet sålydende:

Viser til e-post mottatt 11.5.11 vedrørende høring – retningslinjer for håndtering av konflikter og mobbing i Sør-Varanger kommune.

Fagforbundet Sør-Varanger uttrykker stor tilfredshet med at det er utarbeidet rutiner for oppfølging av konflikter og mobbing. Vi har i mange tilfeller følt at det har rådet stor uvisshet i organisasjonen om hvordan dette skal følges opp. Opplæring i temaet, samt utarbeidelsen av retningslinjene vil etter vårt syn være til stor hjelp i organisasjonen.

I forhold til selve forslaget som foreligger, så har Fagforbundet ingen innvendinger. Vi synes det er et godt forslag. Vi vil allikevel presisere det ansvaret alle har når det oppstår slike situasjoner.

Vi ber om at retningslinjene gjøres kjent for alle ansatte når det er vedtatt. Gjerne ved at det i tillegg til å gjøres kjent ved oppslag på arbeidsplassen o.l.,

legges ut på intranettet under en egen link. Dette fordi vi opplever til stadighet at medlemmer ikke er gjort kjent med vedtatte retningslinjer og andre personalpolitiske tiltak. Ved å legge det ut på intranettet, så vil den enkelte ansatte kunne gå inn der å se hvilke retningslinjer som gjelder for Sør-Varanger kommune.

Rådmannen tar til etterretning Fagforbundet anmodning om implementering og publisering av retningslinjene. Retningslinjene skal også dokumenteres i internkontrollen.

Rådmannen foreslår at retningslinjene evalueres innen 31.12.2015.

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:

Retningslinjer for håndtering av konflikter og mobbing i Sør-Varanger kommune, vedtas.

Retningslinjene evalueres innen 31.12.2015

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

RETNINGSLINJER FOR HÅNDTERING AV KONFLIKTER OG MOBBING I SØR-VARANGER KOMMUNE

Saksnr.	Dok.nr.	Off.vurdering:
11/628	1	Kopi til:

Formålet med retningslinjene

Retningslinjene skal være et hjelpemiddel for ledere og ansatte i Sør-Varanger kommune til å forebygge og håndtere konflikter og mobbing på en konstruktiv måte.

Temaet er en integrert del av kommunens ledelsesutvikling, og alle ansatte skal være kjent med retningslinjene.

Målsettingen er å forebygge konflikter og mobbing. Om det likevel forekommer, skal håndteringen være hensiktsmessig, og sikre en forsvarlig og rettferdig behandling av involverte parter i konkrete saker.

Definisjon av konflikt og mobbing

Konflikt er prosessen som settes i gang når en part føler at en annen part har forhindret eller ødelagt, eller kan komme til å forhindre eller ødelegge noe som går utover tjenesteyting, helse og/eller trivsel på arbeidsplassen. Konflikten kan altså være uttrykt eller opplevd av bare en av partene.

Mobbing er når en person gjentatte ganger over tid utsettes for negative handlinger. Dette kan dreie seg om sjikanering, sosial utfrysing, sårende ertering, påvirke og/eller omtale noens arbeidsoppgaver på en negativ måte o.l. Som regel innebærer mobbing en ubalanse i forholdet mellom partene, der den som blir mobbet har vanskelig for å forsvare seg.

Lover og avtaler

Arbeidsmiljølovens § 4-1 stiller generelle krav til arbeidsmiljøet, og i § 4-3 stilles det følgende krav til det psykososiale arbeidsmiljøet:

1. Arbeidet skal legges til rette slik at arbeidstakers integritet og verdighet ivaretas.
2. Arbeidet skal søkes utformet slik at det gir mulighet for kontakt og kommunikasjon med andre arbeidstakere i virksomheten.
3. Arbeidstaker skal ikke utsettes for trakassering eller annen utilbørlig opptreden.
4. Arbeidstaker skal, så langt det er mulig, beskyttes mot vold, trusler og uheldige belastninger som følge av kontakt med andre.

Arbeidsmiljøloven har et forebyggende, et helsefremmende og et gjenopprettende perspektiv, som Sør-Varanger kommune ønsker å vektlegge i forhold til konflikter og mobbing.

Arbeidsmiljølovens § 2-3 regulerer arbeidstakers plikter i arbeidsforhold, og pålegger den enkelte arbeidstaker å medvirke til et sunt og trygt arbeidsmiljø.

Verneombudets roller og oppgaver i forhold til å ivareta arbeidstakeres interesser i saker som angår arbeidsmiljøet, følger av arbeidsmiljølovens § 6-1 og § 6-2.

Avhengig av sak vil bl.a. diskrimineringsloven, likestillingsloven og forvaltningsloven kunne være relevante og legge føringer for ansattes atferd og arbeidsgivers håndtering av konflikter.

Hovedavtalen regulerer arbeidsgivers og tillitsvalgtes rolle i forhold til problemer i arbeidsmiljøet, se avtalens § 3: *"Arbeidsgiver og de tillitsvalgte har en gjensidig plikt til å gjøre sitt beste for å skape og opprettholde et godt samarbeid på arbeidsstedet slik at partene kan ta opp og søke løst eventuelle problemer eller andre saker på en åpen og konstruktiv måte."*

Arbeidsmiljølovens forebyggende og helsefremmende perspektiv

Det skal gis informasjon og veiledning til alle ansatte om Sør-Varanger kommune sine tiltak og anstrengelser for å sikre et arbeidsmiljø som gir grunnlag for en helsefremmende og meningsfylt arbeidssituasjon, med full trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger. Alle ansatte har rett til å bli behandlet med respekt og verdighet.

Kommunens retningslinjer for håndtering av konflikter og mobbing skal være kjent for alle ansatte og ligge tilgjengelig på kommunens intranett. Behovet for oppdatert informasjon og opplæring av ledere og ansatte skal vurderes jevnlig. Det forventes at alle aksepterer innholdet i retningslinjene og opptrer i henhold til dette.

Informasjon og opplæring om forebygging og håndtering av konflikter og mobbing skal i tillegg inngå som en del av HMS-opplæringen for ledere, verneombud og medlemmer av kommunens arbeidsmiljøutvalg.

Inngripen når ansatte blir kjent med konfliktforhold

Alle som er involvert i konflikter har et generelt ansvar for å medvirke til å løse situasjonen.

Ansatte som mener at det foreligger en konflikt, skal straks forsøke å ta forholdet opp med den andre parten gjennom *tilbakemelding*. Tilbakemelding skal informere mottakeren om at vedkommendes atferd oppleves som uheldig, for å unngå at forholdet fortsetter og utvikler seg til en mer alvorlig situasjon. Alle ansatte har et ansvar for å være tydelig i forhold til egen tålegrense for ytringer og væremåte fra andre.

Dersom ansatte ikke ser seg i stand til å ta forholdet opp med den andre parten på egen hånd, skal det tas kontakt med nærmeste overordnet, eller med verneombudet som skal melde fra til nærmeste overordnet. Hvis forholdet gjelder nærmeste overordnede, kan det i stedet meldes fra til dennes leder, personalsjef eller verneombud.

Ansatte som blir kontaktet av kolleger om deres konfliktforhold, skal oppfordre kollegaen til å ta kontakt slik som ovenfor nevnt, og tydelig klargjøre at en ikke ønsker å bli involvert i andres konfliktforhold.

Inngripen når ansatte blir kjent med trakassering eller diskriminering

Ansatte som mener seg utsatt for trakassering eller diskriminering, eller annet brudd på arbeidsmiljølovens krav til det psykososiale arbeidsmiljøet, har rett og en lovpålagt plikt til å klage på det som har skjedd. Klagen rettes til nærmeste overordnet, eller til verneombudet som skal melde fra til nærmeste overordnet. Hvis forholdet gjelder nærmeste overordnede, kan klagen sendes til dennes leder, personalsjef eller verneombud.

En klage om mobbing kan formidles muntlig eller skriftlig. I klagen må det framkomme tydelig hvem som klager, hvem som anklages for mobbing, hendelsesforløp, tid og sted for de aktuelle

hendelsene, samt navn på eventuelle vitner. Arbeidsgiver har ikke mulighet til å håndtere en mobbesak dersom det ikke oppgis hvem som er involvert. Klager kan derfor ikke være anonym, og heller ikke la være å navngi den eller de som anklages. Den som anklages for mobbing, har rett til å vite hva han/hun er anklaget for, og hvem som har fremmet anklagen.

Ansatte som observerer eller blir gjort kjent med at det forekommer kritikkverdige forhold som nevnt i forrige avsnitt, har rett og en lovpålagt plikt til å varsle uten selv å være part i saken. Varsel sendes til arbeidsgiver eller verneombud.

Det kan varsles muntlig eller skriftlig. I varslingen må det oppgis hvem som varsler, hvem som er involverte parter, hendelsesforløp, tid og sted for de aktuelle hendelsene, samt navn på eventuelle andre vitner. Selv om et ønske om anonymitet ikke kan imøtekommes, skal arbeidsgiver behandle hver sak med maksimal grad av konfidensialitet, og med forsvarlig omsorgsplikt i forhold til alle involverte.

Alle ansatte skal trygt kunne melde fra om mobbing. Det skal ikke forekomme sanksjoner mot en ansatt som melder fra om mobbing eller annet brudd på arbeidsmiljølovens bestemmelser.

Håndtering av konflikter og mobbing

Arbeidsgiver har det overordnede ansvar for håndtering av konflikter og mobbing. Det er derfor ledere med personalansvar som har styringsrett i forhold til håndtering av prosessen, med ansvar og formell plikt til å undersøke og følge opp klage eller varsel om konflikter og mobbing.

En formell håndtering fra arbeidsgivers side innebærer gjennomføring av grundige undersøkelser for å kunne avgjøre om kritikkverdige forhold har funnet sted, og hvilke tiltak som i så fall skal iverksettes. Arbeidsgiver kan søke sakkyndig bistand til undersøkelsene når dette er nødvendig, jfr. arbeidsmiljølovens § 3-2 (1) c.

Det avgjørende er å avdekke hva som faktisk har skjedd, og om det som har skjedd må vurderes som konflikt, mobbing eller annet brudd på arbeidsmiljøloven. Det er de faktiske handlingene som skal vurderes i lys av om de er uheldige eller påregnelige, både som enkelthandlinger og samlet. Resultatet kan være

- 1) dette er konflikt
- 2) dette er mobbing, og må anses som brudd på arbeidsmiljøloven
- 3) dette er ikke mobbing, men må likevel anses som brudd på arbeidsmiljøloven
- 4) dette er ikke mobbing, handlinger og arbeidsmiljø er innenfor rimelighet av hva en arbeidstaker må kunne forvente, og er derfor påregnelige

Hvis det etter gjennomført undersøkelse kan sannsynliggjøres at det har forekommet konflikter eller mobbing (pkt. 1 og 2 ovenfor), skal arbeidsgiver iverksette tiltak for å gjenopprette et fullt forsvarlig arbeidsmiljø for de(n) det gjelder. Deretter må det vurderes om handlingene innebærer behov for veiledning eller tjenesterettslige reaksjoner overfor de(n) som er ansvarlige for handlingen, og gjenopprettende tiltak overfor de(n) skadelidte.

Hvis det etter gjennomført undersøkelse kan sannsynliggjøres at det ikke objektivt sett har forekommet mobbing (pkt. 3 ovenfor), men annet brudd på arbeidsmiljølovens krav til det psykososiale arbeidsmiljøet, må arbeidsgiver vurdere egnede tiltak for å gjenopprette et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Også her må det vurderes om handlingene innebærer behov for veiledning eller tjenesterettslige reaksjoner overfor de(n) som er ansvarlige for handlingen, og gjenopprettende tiltak overfor de(n) skadelidte.

Hvis det etter gjennomført undersøkelse kan sannsynliggjøres at det ikke objektivt sett har forekommet mobbing (pkt. 4 ovenfor), kan det likevel være forhold i virksomheten som med rimelighet har skapt den ansattes opplevelse av mobbing. Det kan for eksempel dreie seg om en konfliktsituasjon der ingen av partene strengt tatt har opptrådt utilbørlig. I slike tilfeller vil det kunne være behov for å iverksette nødvendige tiltak for å hindre gjentakelse og/eller eskalering. Arbeidsgiver kan innenfor styringsretten velge å iverksette forebyggende tiltak for å bedre arbeidsmiljøet eller for å bedre forholdet mellom ansatte.

Verneombudet skal ivareta arbeidstakernes interesser i saker som angår arbeidsmiljøet. Når verneombudet blir oppmerksom på mobbing, skal vedkommende overlate den konkrete håndteringen av saken til arbeidsgiver, og deretter påse at det innrapporterte forholdet blir håndtert innen rimelig tid. Verneombudet skal holdes orientert ved konfliktsituasjoner, og kan på anmodning fra arbeidsgiver bistå i pågående saker.

Ansatte har en lovpålagt medvirkningsplikt ved gjennomføringen av de tiltak som blir satt i verk for å skape et sunt og trygt arbeidsmiljø. Ved håndtering av konflikter og mobbing innebærer dette at ansatte skal delta i de undersøkelser som arbeidsgiver foretar, og i de gjenopprettende tiltak som arbeidsgiver innenfor styringsretten velger å iverksette.

Tillitsvalgte har gjennom hovedavtalens § 3 et formelt ansvar til å bidra til å skape og opprettholde et godt samarbeid på arbeidstedet, slik at man kan ta opp og søke løst eventuelle problemer eller andre saker på en åpen og konstruktiv måte. Arbeidsgiver skal være opptatt av den ressursen som tillitsvalgte utgjør ved håndtering av konflikter og mobbing. Tillitsvalgte vil i mange tilfeller, etter partenes ønske, ha som oppgave å assistere parten(e) og sørge for at saken håndteres på en korrekt og forsvarlig måte. Når en part blir innkalt til samtale med arbeidsgiver, har vedkommende alltid rett til å ha med seg sin tillitsvalgte eller en annen person som vedkommende har tillit til.

Bedriftshelsetjenesten har en fri og uavhengig stilling, og kan bl.a. være en støttespiller for arbeidsgivere og arbeidstakere i håndtering av konflikter og mobbing på arbeidsplassen. Bedriftshelsetjenesten skal opptre nøytralt og har taushetsplikt. Ønsker man i første omgang, og/eller underveis i en prosess råd og støtte samtidig som man vil ivareta sin anonymitet, er bedriftshelsetjenesten en godt egnet instans.

Arbeidsmiljøutvalget har et overordnet ansvar for å overvåke arbeidsmiljøet, og kan vedta at arbeidsgiveren skal gjennomføre tiltak i forhold til konflikter og mobbing, f.eks. konfliktanalyse.

Personalavdelingen har en rådgivnings- og veiledningsfunksjon, og kan gi råd og veiledning om den formelle prosessen. Dersom det ønskes ekstern bistand til saker av mer fastlåst karakter, skal personalavdelingen kontaktes.

Konflikter skal som hovedregel løses på lavest mulig nivå. Dersom man gjennom en prosess ikke finner en tilfredsstillende løsning på konflikten, kan ledere i samråd med tillitsvalgt eller verneombud løfte saken til et høyere ledernivå, eller kontakte personalavdelingen. Dersom det er en konflikt der linjeleder i avdeling/enhet er involvert i forhold til ansatte, kan arbeidstakere i samråd med verneombud og tillitsvalgte løfte saken til et høyere ledernivå, eller kontakte personalavdelingen.

Kontradiksjon

Kontradiksjon er et ufravikelig prinsipp ved håndtering av konflikter og mobbing, og innebærer retten til at den anklagede blir gjort kjent med hvem som er klager og hva anklagen går ut på, slik at man kan gi sitt tilsvarende svar til dette. Partene må få mulighet til å komme med nye tilsvarende svar i prosessen innen en fastsatt frist, og inntil arbeidsgiver anser at saken er tilstrekkelig undersøkt og belyst.

Dokumentasjon

Når arbeidsgiver formelt følger opp en sak, skal det dokumenteres hva som blir gjort. Alle trinn i undersøkelsesprosessen skal dokumenteres skriftlig. Dokumentasjon må vise tidspunkt, hvem som er tilstede, hvilke problemstillinger som er drøftet, hva man er enige/uenige om, hvordan saken skal behandles videre, eller avgjørelse i saken dersom det er mulig. Dokumentasjon skal ferdigstilles i hvert møte, og underskrives av møtedeltakerne før møtet forlages. Det skal sendes kopi til dem som var med på møtet, og eventuelle andre som bør holdes orientert om saken.

Gjennomføring av kontradiksjon skal også dokumenteres skriftlig.

Arbeidsmiljølovens gjenopprettende perspektiv

Det er nulltoleranse for mobbing og trakassering i Sør-Varanger kommune.

Om det likevel forekommer, skal det gjennomføres en forsvarlig og rettferdig behandling av involverte parter i konkrete saker. I tillegg til det som er nevnt hittil i retningslinjene, innebærer det også tydelig oppmerksomhet til arbeidsmiljølovens gjenopprettende perspektiv. I tråd med dette er det aktuelt å vurdere om

- det er oppstått ekstra behov for veiledning og opplæring av ledere og ansatte, utover det som ordinært gjennomføres i virksomheten
- det skal iverksettes tjenesterettslige reaksjoner overfor de(n) som er ansvarlig for kritikkverdige handlinger
- de(n) som er utsatt for kritikkverdige handlinger har rett på en formell beklagelse fra arbeidsgiver
- Sør-Varanger kommune som arbeidsgiver er erstatningsrettslig ansvarlig

Å gjenopprette et fullt forsvarlig arbeidsmiljø for den skadelidte betyr også å sikre at det ikke forekommer videre brudd, eller at det skjer nye hendelser som kan ha karakter av gjengjeldelse eller hevn.

SØR-VARANGER KOMMUNE

Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Nina Bordi Øvergaard Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 16.11.2011
Arkivkode: K1-	Arkivsaksnr.: 11/661
Saksordfører: Aksel Emanuelson	

SAKSGANG		
Behandling:	Møtedato:	Saksnr.:
Havnestyret		
Arbeidsmiljøutvalget		
Formannskapet		
Kommunestyret		
Utvalg for levekår		
Utvalg for miljø og næring		
Utvalg for plan og samferdsel		
Administrasjonsutvalget	23.11.2011	004/11
Eldrerådet	24.11.2011	001/11
Rådet for funksjonshemmede	24.11.2011	022/11

BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN 2012-2015 - SØR-VARANGER KOMMUNE

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	15.11.2011	TAKSTVEDTEKTER FOR 2012.PDF
2	16.11.2011	BUDSJETT+OG+ØKONOMIPLAN+2012-2015.PDF

Dokumenter i saken:

<u>Dok.dato</u>	<u>Type</u>	<u>Avsender/mottaker</u>	<u>Tittel</u>

14.03.2011	N	Saksbehandler Nina Bordi Øvergaard	BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN 2012-2015
04.04.2011	U	Saksbehandler Nina B. Øvergaard	TIDSPLAN BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN 2012
02.05.2011	U	Saksbehandler Nina B. Øvergaard	MELDING OM VEDTAK FRA FORMANNSKAPET 27.04.11: BUDSJETT OG
04.05.2011	U	Alle virksomhetsledere	BUDSJETT 2012 - ØKONOMIPLAN 2012-2015
22.08.2011	U		TILTAKSARBEID MHT BUDSJETT 2012 OG ØKONOMIPLANEN
23.08.2011	U	Ivar W. Kaski; Håvard Lund;	TILTAKSARBEID MHT BUDSJETT 2012 OG ØKONOMIPLAN
05.09.2011	U	Barentshallene KS; Norasenteret IKS;	BUDSJETT 2012
05.10.2011	U	Rådmann Bente Larssen	VEDTAK FRA RÅDET FOR FUNKSJONSHEMMEDE - INNSPILL TIL
07.11.2011	U	Samarbeidsutvalget ved Skogfoss skole;	HØRING OM ENRING AV OPPTAKSOMRÅDER/SKOLESTRUKTUR
07.11.2011	U	Leder FAU Fossheim skole/Oppvekstsenter	INVITASJON TIL INFORMASJONSMØTE
14.11.2011	U	Kommunestyrerepresentanter	INFORMASJON OM BEHANDLING AV BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN 2012-2015 -

Kort sammendrag:

Kommunestyret skal i henhold til kommunelovens bestemmelser om årsbudsjett innen årets utgang vedta budsjett for det kommende kalenderår. En gang i året skal det vedtas en rullerende økonomiplan. Økonomiplanen skal omfatte minst de fire neste budsjettår. Årsbudsjettet og økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden, jfr KL §§ 44 og 45.

Kommunens budsjett bygger på prinsippet om virksomhetsbasert økonomistyring hvor virksomhetens budsjetttrammer framstår som netto driftsutgifter basert på sum driftsutgifter og sum driftsinntekter. Både årsbudsjettet og økonomiplan består av en drifts- og en investeringsdel. Årsbudsjettet er økonomiplanens første år.

Kommunen kan ta opp lån til finansiering av investeringer i bygg, anlegg og varige driftsmidler til eget bruk.

Faktiske opplysninger:

Rådmannens budsjettforutsetninger fremgår av vedlagte budsjettokument. Det nevnes allikevel spesielt;

- Rentenivå er budsjettert med dagens rentenivå

- Lønnsoppgjøret for 2011 er innarbeidet i budsjett 2012. I tillegg er det avsatt 6,7 mill.kr til å møte lønnsoppgjøret for 2012.
- Fremtidig lønns- og prisvekst er ikke innarbeidet i økonomiplan, dvs fra og med 2013.
- Pensjon er budsjettert etter KLP og SPK prognoser
- Frie inntekter er budsjettert etter KS prognose og egne skatteberegninger
- Momskompensasjon fra investering er innarbeidet etter gjeldende reglement for føring av moms fra investering og tilbakeføring til investeringsregnskapet
- Eiendomskatten er beregnet utfra 7 promille og et bunnfradrag på kr. 100 000,-
- Det er lagt inn tilsvarende netto konsesjonskraft som for 2011
- Det er budsjettert med tilsvarende utbytte fra Varanger kraft som utbetaling i 2011
- Det er budsjettert med låneopptak for nye investeringsprosjekter med kr. 98 983 000,- for 2012.

Rådmannens forslag til budsjett for 2012 er i balanse. Det er budsjettert med et netto driftsresultat på kr.16 610 000,-. Dette utgjør vel 2,2 % av driftsinntektene.

Vedlagt til saken følger Takstvedtekter for eiendomskatt for Sør-Varanger kommune for 2012. Det er ingen vesentligere endringer fra tidligere vedtatte reglement.

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:

Sør-Varanger kommunestyre vedtar det fremlagte budsjett som kommunens budsjett for 2012.

Sør-Varanger kommunestyre tar den fremlagte økonomiplan 2012-2015 til etterretning.

Sør-Varanger kommunestyre vedtar følgende;

- Det kommunale skatteøret for år 2012 settes til det enhver tids gjeldende maksimalsatser
- Vedlagt Takstvedtekter for eiendomskatt for 2012 vedtas som kommunens reglement for eiendomskatt.
- Eiendomskatten skal skrives ut med 7 o/oo for 2012. Det vedtas et bunnfradrag i henhold til Esktl § 11 2.pkt pålydende kr. 100 000,-.
- Området for utskrivning av eiendomskatt etter lovens § 3, første punktum, er Kirkenes halvøya avgrenset til gnr.23-27. Elvenes er unntatt fra eiendomskatt.
- Eiendomskatt på verk og bruk etter lovens § 3, andre punktum, jfr § 4, utskrives for hele kommunen.
- Eiendomskatten skrives ut i 4 terminer jfr eskl. § 25 1.ledd. Forfall 25.02, 25.05, 25.08 og 25.11.
- Unntatt for eiendomskatt etter eskl § 7 bokstav c for 2012 vedtas for
  - o Helårsboliger i de 3 første årene etter at boligen er tatt i bruk
- Gebyrer og betalingssatser økes fra 1 januar i henhold til egne vedtak i kommunestyret
- De gebyrer og betalingssatser som ikke økes ved egne saksfremlegg økes ikke, men holdes konstant. Dette gjelder blant annet foreldrebetaling i barnehage og SFO.
- Kommunestyret vedtar et låneopptak for 2012 på kr. 98 983 000,-. Den fremlagte investeringsplan vedtas som kommunens investeringsplan for 2012.
- Kommunestyret vedtar at honorar til foretningsfører for overformynderiet settes til kr. 65 000,- og utgiftsdekning til hjemmekontor settes til kr. 20 000,- med virkning fom 01.01.2012.
- Skatteinngangen er realistisk budsjettert.

Bente Larssen
rådmann

TAKSTVEDTEKTER FOR SØR-VARANGER KOMMUNE

Takstvedtektene gjelder fra 01.01.2012

1 Sakkyndig nemnd og ankenemnd

1.1 Sakkyndig nemnd

Taksering av alle eiendomsskattepliktige eiendommer i kommunen med unntak av vannkraftverk, foretas av sakkyndig nemnd ved hjelp av forslag fra engasjerte besiktigelsesmenn, jf. eskl. § 33, jf. byskl. § 4 annet ledd.

Den sakkyndige nemnda skal i forbindelse med takseringen ta stilling til hvilke eiendommer som er skattepliktig innenfor det virkeområde kommunestyre har definert, jf. eskl. § 3. Herunder skal takstnemnda ta stilling til hvilke eiendommer som er "verk og bruk", jf. eskl. § 4 annet ledd annen setning og hvilke eiendommer som er unntatt fra eiendomsskatt i henhold til eskl. § 5. Takstnemnda skal dessuten ta stilling til hvilke bygninger og driftsmidler som er en del av et verk og bruk, jf. § 4 annet ledd tredje og fjerde setning.

Den sakkyndig nemnda skal ha tre medlemmer hvorav en leder, en nestleder og ett medlem. I tillegg velges tre varamedlemmer.

Den sakkyndig nemnda fatter sine beslutninger i fellesskap. Dersom det er uenighet om et særskilt spørsmål, kan nemnda avgjøre uenigheten ved avstemning.

Nemndslederen har til oppgave å planlegge og å lede takseringsarbeidet, samt å sørge for at fremdriften i takseringen går etter planen. Dersom nemndslederen har forfall, overtar nestlederen i nemnda nemndslederens oppgaver.

1.2 Sakkyndig ankenemnd

I tillegg til den sakkyndige nemnda skal det oppnevnes en ankenemnd. Den sakkyndige ankenemnda skal behandle klager (begjæring om overtakst) på vedtak fra den sakkyndig nemnda.

Ankenemnda består av fem medlemmer, hvorav en leder, en nestleder og tre medlemmer. Ankenemndas medlemmer skal også ha varamedlemmer.

Ankenemnda fatter sine beslutninger i fellesskap. Dersom det er uenighet om et særskilt spørsmål, kan nemnda avgjøre uenigheten ved avstemning.

Nemndslederen har til oppgave å planlegge og å lede klagebehandlingen, samt å sørge for at fremdriften i saksbehandlingen. Dersom nemndslederen har forfall, overtar nestlederen i nemnda nemndslederens oppgaver.

1.3 Møteplikt

Medlemmene i sakkyndig nemnd og ankenemnda har plikt til å stille i alle møter med mindre vedkommende har gyldig forfall. Når et medlem ikke møter, har varamedlemmet møteplikt.

Ved forfall skal medlemmet snarest mulig varsle nemndslederen som innkaller et varamedlem.

1.4 Oppnevning av nye nemndsmedlemmer og fratredelse

Halvparten av medlemmene og varamedlemmene i den sakkyndige nemnda og ankenemnda trer ut og erstattes hvert annet år. Samtidig oppnevnes ledere og nestledere for den neste toårsperioden.

Dersom det er behov for det, kan kommunestyre oppnevne flere sakkyndige nemnder som får ansvar for hvert sine geografiske områder. Det kan også oppnevnes en eller flere egne nemnder for taksering av verk og bruk. Det skal bare være én ankenemnd.

De som er pliktige til å motta valg til kommunestyre, er valgbare og pliktige til å motta valg til den sakkyndige nemnda og ankenemnda.

Dersom et medlem frater for godt i løpet av en valgperiode, velger kommunestyret et av varamedlemmene til å tre inn som fast medlem for resten av perioden. Dersom lederen av nemnda fratrer, overtar nestlederen vervet som leder, og kommunestyre utnevner en ny nestleder.

Første gang det oppnevnes sakkyndig nemnd og ankenemnd i henhold til punkt 1.4 første ledd, velges alle tre medlemmer i den sakkyndige nemnda og alle fem medlemmer av ankenemnda samtidig. Etter to år avgjøres det hvem som skal bli sittende i nemnda i to år til ved hjelp av loddtrekning.

1.5 Inhabilitet

Et medlem av den sakkyndige nemnda eller ankenemnda er inhabilt til å delta i takseringen når medlemmet:

- a) selv eier, har pant i, leier eller bor på eiendommen,
- b) er i slekt eller i svogerskap til en som er nevnt i a) i opp- eller nedadstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken,
- c) er eller har vært gift, samboende, partner eller forlovet med en eier,
- d) er eller har vært fostermor, fosterfar eller fosterbarn til en eier,
- e) er verge eller fullmektig for noen som faller under a),
- f) er eier, sitter i ledelsen av eller styre for et selskap, en forening, Sparebank, stiftelse eller offentlig innretning som er eier, panthaver eller leierboer til eiendommen,
- g) er medlem av formannskapet i kommunen.

Medlemmet er også inhabilt når andre særlige omstendigheter foreligger som er egnet til å svekke tilliten til at medlemmet står fritt.

Nemnda avgjør selv om et medlem er inhabilt. Ved inhabilitet trer varamedlemmet inn for medlemmet.

1.6 Godtgjørelse til nemndsmedlemmene

Kommunestyret fastsetter godtgjørelse til nemndsmedlemmene slik:

- Kr. 350,- pr time for leder
- Kr. 300,- pr time for øvrige medlemmer

2 Eiendomsskattekontoret

2.1 Eiendomsskattekontoret

Funksjonen som eiendomsskattekontor er lagt til økonomiavdelingen i kommunen. Eiendomsskattekontorets representant er økonomisjefen.

2.2 Eiendomsskattekontorets oppgaver

Eiendomsskattekontoret har til oppgave å skrive ut eiendomsskatten og skal fungere som sekretariat for den sakkyndige nemnda og ankenemnda ved å legge til rette administrativt.

2.3 Deltakelse på møter i takstnemnda

Økonomisjefen eller den hun delegerer, skal så langt det er ønskelig, delta på nemndsmøter for å legge til rette for og bistå nemndene i deres arbeid. Eiendomsskattekontorets representant har ikke stemmerett på møtene, skal ikke delta i selve takseringsarbeidet og kan ikke instruere nemnda eller besiktigelsesmennene.

3 Besiktigelsesmenn og andre sakkyndige i takseringsarbeidet

3.1 Besiktigelsesmenn

Eiendomsskattekontoret engasjerer besiktigelsesmenn som skal foreta befaringer og komme med forslag til takster til den sakkyndige nemnda. Ved taksering av større verk og bruk, bør det anvendes besiktigelsesmenn med særskilt kompetanse på slike anlegg.

3.2 Tilkalling av andre sakkyndige

Nemndene kan dersom den finner det nødvendig, be eiendomsskattekontoret tilkalle annen sakkyndig hjelp til veiledende uttalelser om særskilte tekniske eller juridiske spørsmål.

3.3 Nemndsleders ansvar

Den sakkyndige nemndas leder har ansvar for å forsikre seg om at besiktigelsesmennene og andre sakkyndige vet hvilket verdsettelsesprinsipp som skal anvendes på taksering av verk og bruk i eiendomsskattesammenheng.

3.4 Habilitet

De samme reglene for inhabilitet gjelder for besiktigelsesmenn og sakkyndige som for medlemmene i takstnemndene, jf. punkt 1.6.

3.5 Uttalelsenes veiledende karakter

Uttalelser fra besiktigelsesmennene og andre sakkyndige er kun veiledende for den sakkyndige nemnda og ankenemnda. Besiktigelsesmenn og sakkyndige har ingen stemmerett i nemnda og deltar ikke i selve beslutningsprosessen. Nemndene må på selvstendig grunnlag ta stilling til innholdet i uttalelser fra sakkyndige når de fastsetter taksten.

4 Takseringsarbeidet

4.1 Eiendomsskattekontorets forberedelser

Eiendomsskattekontoret i kommunen lager en liste over de eiendommene de antar er skattepliktige og som dermed skal vurderes av den sakkyndige nemnda.

Eiendomsskattekontoret forbereder takseringen ved å hente inn tilgjengelig informasjon om eiendommene fra offentlige kilder og ved å be om nødvendig informasjon fra eieren av eiendommen.

Eiendomsskattekontoret bør som et minimum ha innhentet opplysninger om hvem som eier eiendommen, hva den brukes til, eiendommens bebygde og ubebygde areal og hvilke større driftsmidler og maskiner som finnes på eiendommen.

4.2 Konstituerende møte for den sakkyndige nemnda

På det første møte for en nyutnevnt nemnd informerer nemndslederen og eiendomsskattekontoret om den sakkyndige nemndas oppgaver og skattetakstvedtektene i kommunen.

Nemndas medlemmer skal ha mottatt en kopi både av takstvedtektene, eiendomsskatteloven og byskatteloven sammen med møteinnkallelsen. Takstvedtektene og relevante bestemmelser i eiendomsskatteloven og byskatteloven gjennomgås i fellesskap på møte.

På det første møte diskuterer nemnda hvordan takseringen bør gjennomføres og generelle prinsipper for takseringen. Det bør også lages en tidsplan for takseringsarbeidet. Den sakkyndige nemnda bør foreta prøvetakseringer på bakgrunn av de generelle prinsippene som vedtas for takseringen.

Både ordinære medlemmer i nemnda og varamedlemmene skal være med på det første møte.

Dersom det er flere sakkyndige nemnder i kommunen, skal det konstituerende møte avholdes i fellesskap.

4.3 Ordinære nemndsmøter

Nemndslederen i den sakkyndige nemnda kaller inn til møter og leder dem. Nemnda fastsetter takstene på bakgrunn av forslag fra besiktigelsesmennene.

Eiendomsskattekontorets representant skal også kalles inn til møter i nemnda, men nemnda er beslutningsdyktig selv om eiendomsskattekontorets representant ikke er til stede.

Nemnda innkalles til så mange møter som er nødvendig for å gjennomføre takseringen.

4.4 Møteprotokoll

Det skal føres protokoll fra alle møter i nemnda. Takstprotokollen skal underskrives av alle nemndas medlemmer ved slutten av hvert møte.

I protokollen skal alle beslutninger nemnda tar nedtegnes. Protokollen skal inneholde opplysninger om hver enkelt eiendom som takseres. Herunder hva som inngår i taksten, hvilke verdsettelsesprinsipper som er anvendt, hva taksten er og hvordan man er kommet frem til verdien av eiendommen.

Eiendomsskattekontoret skal ha en kopi av protokollen.

4.5 Alle eiendommer skal besiktiges

Besiktigelsesmenn foretar en befaring på alle eiendommene det er aktuelt å takseres og skrive ut eiendomsskatt på.

Eieren skal varsles om at besiktigelsesmannen kommer på befaring minst en uke i forveien. Eiendomsskattekontoret foretar varslingen.

Besiktigelsesmannen må føre protokoll fra befaringen med forslag til takst. Protokollen fra befaringen kan inneholde bilder av eiendommene. Forslaget til takst må begrunnes.

4.6 Generelle prinsipper for takseringsarbeidet i den sakkyndige nemnda og ankenemnda

Ved verdsettelsen av eiendommene i kommunen må den sakkyndige nemnda og besiktigelsesmennene utøve skjønn etter beste evne. Med mindre noe annet følger av loven eller av rettspraksis, skal verk og bruk verdsettes etter substansverdiprinsippet.

For eiendomsskatten gjelder det et generelt likebehandlingsprinsipp. Det innebærer at besiktigelsesmennene og nemndene skal bestrebe seg på å behandle alle eiendommer likt når de takserer. Videre betyr det at det skal utferdiges takst på alle skattepliktige eiendommer. Det kan ikke gjøres fradrag, reduksjoner eller unntak det ikke er hjemmel for i loven.

Besiktigelsesmennene og nemndsmedlemmene har taushetsplikt med hensyn til informasjon de får tilgang til gjennom takseringsarbeidet, jf. eskl. § 29.

Besiktigelsesmennene, den sakkyndige nemnda og ankenemnda kan ikke instrueres av eiendomsskattekontoret, kommunestyret eller formannskapet i kommunen med hensyn til selve verdsettelsen.

Alle takster avrundes til nærmeste hele 1000 kroner.

Dersom det er ulik eier for grunn og bebyggelse på en fast eiendom, takseres grunnen og bygningene hver for seg.

Dersom det er flere sakkyndige nemnder, har lederne i takstnemndene et ansvar for å påse at takstene i de ulike takstområdene er på samme nivå.

5 Særskilt omtaksering i perioden mellom to alminnelig takseringer

5.1 Når kan særskilt omtaksering finne sted?

I perioden mellom to alminnelige takseringer, kan den sakkyndige nemnda foreta omtaksering når en eiendom deles, når bygninger rives eller ødelegges og når det blir oppført nye bygninger til en verdi som antas å ha en verdi på minst 10 000 kr, jf. byskl. § 4 tredje ledd.

Både formannskapet i kommunen og eieren av eiendommen kan kreve særskilt omtaksering dersom verdien av en eiendom antas å ha økt eller minket vesentlig sammenlignet med andre eiendommer, jf. byskl. § 4 fjerde ledd.

Begjæringen må være satt frem for eiendomsskattekontoret innen 1. november året før skatteåret. Eiendomsskattekontoret varsler straks takstnemndas leder.

Den sakkyndige nemnda tar stilling til om vilkårene for å gjennomføre særskilt omtaksering er til stede.

5.2 Utgiftene ved særskilt omtaksering

Dersom den skattepliktige har begjært særskilt omtaksering, bærer denne kostnadene ved omtakseringen. Ellers bærer kommunen kostnadene.

5.3 Prinsipper for særskilt omtaksering

Når en eiendoms omtakseres i henhold til byskattelovens § 4, tredje og fjerde ledd, skal de samme prinsippene og samme prisnivå legges til grunn som ved forrige alminnelige taksering.

5.4 Melding om vedtaket

Skatteyteren skal ha melding om takstvedtaket i henhold til vedtektenes 6.2.

6 Kunngjøring av taksten

6.1 Kunngjøring ved alminnelig taksering

Eiendomsskattekontoret kunngjør taksten i en skatteliste som nevnt i eiendomsskattelovens § 15.

Listen skal ligge ute til offentlig gjennomsyn i minst tre uker etter at det er kunngjort at listen er lagt ut. Kunngjøringen gjøres i lokalpressen og på kommunens nettsider. Sammen med kunngjøringen om at skattelisten er lagt ut, skal man finne informasjon om muligheten for å klage på taksten og fristen for å klage.

6.2 Melding om vedtak ved særskilt omtaksering

Ved særskilt omtaksering mellom to alminnelige takseringer, sendes gjenpart av takstprotokollen til eieren i rekommandert brev med informasjon om at krav om overtakst må

være innkommet til eiendomsskattekontoret innen fire uker fra den datoen da taksprotokollen ble sendt.

7 Klage på taksten/ begjæring av overtakst

7.1 Hvem kan klage og hva kan det klages over?

Både skatteyteren og formannskapet i kommunen kan klage på vedtakene fra den sakkyndige nemnda. Det kan kun klages på taksten det året takseringen gjennomføres, og ikke ved senere utskrivninger på grunnlag av samme takst.

Ankenemndas vedtak kan ikke pålages. Skatteyteren kan likevel anmode ankenemnda om å omgjøre sitt eget vedtak. Ankenemnda har i slike tilfeller ingen plikt til å vurdere vedtaket på nytt, men har mulighet til det dersom den finner det rimelig.

7.2 Klagefristen, oversittelse av fristen og utsatt frist

Klagen på taksten må fremsettes skriftlig innen tre uker fra kunngjøringen om utleggelsen av skattelisten, jf. eiendomsskattelovens § 15.

Ankenemnda kan ta en klage fra skatteyteren til behandling selv om klagefristen er oversittet når vedkommende ikke er å bebreide fristoversittelsen, eller det er av særlig stor betydning for skatteyteren at klagen blir behandlet. Tilsvarende kan en klage fra formannskapet tas til følge etter klagefristen dersom formannskapet klager til skatteyterens gunst.

Eiendomsskattekontoret eller nemnda kan innvilge utsatt klagefrist i enkelttilfeller dersom det anmodes om det og det er rimelige grunner for innvilge utsatt klagefrist.

7.3 Behandling av klagen

Klagen skal sendes til eiendomsskattekontoret. Når klagefristen er ute, oversender eiendomsskattekontoret samtlige klager til ankenemnda uten ugrunnet opphold.

Ved særskilt omtaksering mellom to alminnelige takseringer oversendes klagen fra eiendomsskattekontoret til ankenemnda umiddelbart.

Når klagen behandles i overtakstnemnda, gjelder de samme saksbehandlingsreglene som for takstnemnda så langt de passer. Imidlertid må ankenemnda gjennomføre befarings selv. Dersom det er nødvendig, kan det innhentes nye uttalelser fra sakkyndige.

Ankenemnda kan prøve alle sider av taksten. Taksten kan opprettholdes, settes ned eller opp.

7.4 Protokoll fra ankenemnda

I likhet med den sakkyndige nemnda, skal ankenemnda føre protokoll fra møter. I protokollen skal det begrunnes hvorfor et vedtak er opprettholdt eller endret. Det skal videre gå frem av protokollen hvilket faktum ankenemnda har lagt til grunn dersom det er uenighet om faktum og hvilke verdsettelsesprinsipper som er anvendt. I protokollen må det tas stilling til eierens eller formannskapets begrunnelse for å klage.

7.5 Virkningen av å klage på taksten

Den sakkyndige nemndas vedtak gis ikke oppsettende virkning selv om det er påklaget, jf. eskl. § 25 tredje ledd. Eiendomsskattekontoret skriver ut skatt på bakgrunn av den påklagede taksten inntil ny takst foreligger. Når klagen er behandlet, foretas det et etteroppgjør dersom taksten er endret.

8 Utskrivning av eiendomsskatten

8.1 Eiendomsskattekontoret skriver ut skatten

Eiendomsskattekontoret skriver ut eiendomsskatten. Skatten avrundes til nærmeste hele krone.

8.2 Frist for å skrive ut skatten

Eiendomsskatten skal være skrevet ut innen 1. mars i skatteåret med mindre annet følger av loven. Det vil si at skattelisten skal være lagt ut og skatteseddel sendt til skatteyter.

8.3 Forfall

Eiendomsskatten forfaller til de terminer som kommunestyret har fastsatt.

8.4 Klage over feil ved utskrivningen

Klage over feil ved utskrivningen kan påklages av skatteyteren hvert år innen tre uker etter at skatteseddelen er mottatt. Klagen skal være skriftlig og sendes til eiendomsskattekontoret. Eiendomsskattekontoret behandler klagen.

SØR-VARANGER KOMMUNE

BUDSJETT 2012 OG ØKONOMIPLAN 2012 – 2015

Rådmannens forslag 14.11.2011

www.sor-varanger.kommune.no

Innholdsfortegnelse

Rådmannens forord.....	4
1. Rådmannens føringer og hovedprioriteringer	5
1.1 Rekruttering, stabilisering og kompetanseheving	5
1.2 Kvalitetsstyring og internkontroll	6
1.3 Inkluderende arbeidsliv	6
1.4 Ny Giv	7
1.5 Barnehagestruktur.....	8
2. Sør-Varanger som samfunn.....	9
2.1 Befolkningsutvikling.....	9
2.1.1 Kjønnssammensetning og aldersprofil 2011	9
2.1.2 Befolkningsfremskrivninger i Sør-Varanger	10
2.1.3 Forsørgerindeks	11
2.1.4 Seniorbølgen.....	12
2.1.5 Flytting og innvandring	12
2.1.6 Utdanningsnivå	13
2.2 Folkehelse.....	14
2.3 Samhandlingsreformen i ekspressfart	14
2.4 Partnerskapsavtale med Husbanken.....	17
3. Kostra.....	18
4. Statsbudsjettet 2012.....	25
5. Årsbudsjett og økonomiplan 2012-2015	28
5.1 Budsjettprinsipper og organisering av budsjettarbeidet	28
5.1.1 Organisering av budsjettarbeidet.....	28
5.2 Økonomisk omstillingsbehov i planperioden	29
5.3 Økonomiske rammebetingelser 2012-2015 (inntekter)	31
5.3.1 Frie inntekter - skatt og rammetilskudd.....	31
5.3.2 Eiendomskatt	32
5.3.3 Renteinntekter og utbytte	32
5.3.4 Konesjonskraftinntekt	33
5.3.5 Rentekompensasjon.....	33
5.3.6 Momskompensasjon fra investeringsprosjekter	34
5.3.7 Salgs- og leieinntekter og brukerbetalingar	34
5.4 Rente og avdrag i planperioden – lånegjeldsutvikling	35
5.5 Pensjonsutgiftene.....	36
5.6 Overføring til egne særbedrifter.....	37
5.6.1 Barentshallene KF.....	37
5.6.2 Varanger museum IKS, Tana og Varanger museumssida og Øst-Samisk museum 37	

5.6.4	NORA - krise og incest senter IKS	38
5.6.5	Sør-Varanger menighet.....	38
5.6.6	Interkommunalt arkiv IKS	38
5.6.7	Finnmark kommunerevisjon IKS og Kontrollutvalgan IKS.....	38
5.6.8	Aurora kino IKS	38
5.7	Kjøp av tjenester fra private og medlemskap.....	39
5.7.1	Kommunenes sentralforbund	39
5.7.2	Brendseksutslaget AS og Grenseprodukter.....	39
5.7.3	Tilskudd til private barnehager	39
5.7.4	Bedriftshelsetjeneste	39
5.7.5	Finnut innkjøpssirkelen.....	39
5.7.6	Samovarteateret AS	39
5.7.7	Øst-Finnmark regionråd.....	40
5.8	Tilskudd til andre	40
5.9	Innarbeide nedskjærings og salderingstiltak - 2012.....	41
5.10	Hovedoversikt driftsbudsjettet 2012-2015.....	57
5.11	Virksomhetenes driftsbudsjett for 2012-2015.....	58
5.12	Fondsoversikt og budsjettet bruk av fond	89
6.	Investeringsplan 2012-2015	90

Rådmannens forord

Den gode utviklingen i Sør-Varanger fortsetter i 2011, aktivitetsøkning i industri- og næringsliv er svært gledelig. Boligbyggingen i Skytterhusfjellet er i gang og flere byggeprosjekter er under realisering. Før vi går over i 2012 har Sør-Varanger kommune formelt overtatt det flotte nye skolebygget i Kirkenes, som også skal innholde kulturskolen og teatervirksomhet. Dette skal vi alle glede oss over det. Den entusiasmen som har vært gjennom byggeperioden på 18 måneder er viktig blir videreført for å bruke skolebyggene til å skape den aller beste læringsplattformen for fremtiden. Moderne, flotte og opplevelsesrike utearealer blir ferdige til sommeren.

Dette budsjettforemlegget er det økonomiske svaret på de driftsmessige utfordringer som Sør-Varanger kommune har. Hovedutfordringen framover er å få tilpasset kommunens tjenesteproduksjon til de økonomiske rammevilkår som gjelder. Gjennom flere år har det vært en bred forståelse og kunnskap om det betydelige omstillingsbehovet som følge av en for høy tjenesteproduksjon med påfølgende vekst i lønns- og pensjonskostnadene, aktiv investeringspolitikk og endringer i reglene for momskompensasjon.

Rådmannens forslag til budsjett for 2012 bærer preg av at kommunen gjennom flere år har akkumulert et avvik mellom forbruksnivå og inntekter. For å få samsvar mellom utgifter og inntekter er det lagt opp til betydelige innsparing og effektiviseringstiltak. For 2012 må driften omstilles for 30 millioner kr. For 2013, ytterligere 33 millioner kroner.

Profilen i budsjettforslaget er å få på plass en bærekraftig kommuneøkonomi for årene fremover. Tallene i økonomiplanperioden viser at Sør-Varanger kommune står ovenfor to tøffe år med nedskjæring i driftsbudsjettet. Målet med en bærekraftig kommuneøkonomi er å sikre innbyggernes fremtidige velferdstilbud.

Etter rådmannens vurdering er det uunngåelig ikke å gjennomføre strukturelle endringer for å bringe kommunens økonomi i balanse. I budsjettet forslås det derfor endringer innenfor opptaksområder for skolene, tidligere omtalt som skolestruktur, der en skole og flere årstrinn forslås lagt ned i 2012. Innenfor barnehageområdet vil en avvikling av de små barnehagene og utbygging til større enheter gi flere barnehageplasser til en lavere enhetskostnad.

Innen helse og omsorgssektoren ser rådmannen seg nødt til å redusere tjenesteomfanget. Rådmannen er bevisst på at dette vil ramme brukerne av tjenestene og at enkelte brukere og pårørende vil omfatte dette som særdeles lite tilfredsstillende. Allikevel ser rådmannen ingen annen mulighet enn å redusere også innefor disse tjenestetilbudene, da det ikke vil være mulig å redusere hele omstillingsbehovet innenfor de øvrige tjenestene.

Det blir en svært krevende jobb å gjennomføre nedskjæringene i de kommende år, det aller tyngste ansvaret hviler på kommunestyret. Det er liten tvil om at ringvirkningene av de vedtak som skal gjøres vil berøre våre innbyggere, brukere og ansatte.

Jeg er opptatt av å formidle at selv om budsjettforslaget innebærer et redusert tjenestetilbud og endringer i deler av tjenesteproduksjonen, vil kommune fortsatt gi et forsvarlig faglig tilbud.

Den økonomiske realiteten er her og den tøffeste jobben gjenstår, budsjettene må kuttes. Det fremlagte budsjettforslaget er et nedskjæringsbudsjett.

Måtte vi i fellesskap lykkes!

Bente Larssen
rådmann

1. Rådmannens føringer og hovedprioriteringer

Vår visjon ”Sør-Varanger – en grensesprengende kommune” og våre verdier

- Engasjert
- Grensesprengende
- Modig
- Serviceorientert
- Tilgjengelig
- Helhetstenkende

skal kjennetegne hele organisasjonen. Rådmannen, kommunale ledere og medarbeidere skal strekke seg etter visjonen og verdiene i sitt daglige arbeid.

Rådmannens hovedsatsningsområde de kommende budsjettår vil være å opprettholde et godt og forsvarlig tjenestetilbud til tross for store nedskjæringer. Ivaretagelse av virksomhetsledere, medarbeidere, alle ansatte, brukere og pårørende blir noe av de viktigste oppgavene fremover.

1.1 Rekruttering, stabilisering og kompetanseheving

Sør-Varanger kommune vil ha kompetente, dyktige, ansvarlige og selvstendige medarbeidere. Sør-Varanger kommune innarbeider heltidsstillinger som hovedregel for ansatte og deltidsstillinger som en mulighet.

Et av de største utfordringer fremover er å dekke behovet for arbeidskraft. Rekruttering av kompetent arbeidskraft, spesielt unge arbeidstakere er en langsiktig utfordring. Konkurransen om arbeidskraft tiltar også i Sør-Varanger kommune, spesielt innenfor barnehage, skole, omsorgstjenesten og enkelte fagstillinger.

Sør-Varanger kommune har i 2011 deltatt i 2 prosjekter/utviklingsverksted:

- Rekrutteringsprosjektet Kom Og Bli er et samarbeidsprosjekt/utviklingsverksted mellom kommuner, KS og Fylkesmannen i Finnmark. Prosjektet har til hensikt å utvikle en kultur, strategi og system for rekruttering og stabilisering bestående av tiltak som omfatter rekruttering fra eksterne og interne miljø.
- Strategisk kompetansestyring er et samarbeidsprosjekt/utviklingsverksted mellom kommuner og KS. Utviklingsverkstedet har til hensikt å bidra til utvikling av strategisk kompetansestyring for deretter å utarbeide kompetansedelplaner i den enkelte virksomhet. Dette som et virkemiddel for å rekruttere og stabilisere kompetent arbeidskraft.

På bakgrunn av rådmannens forslag om nedbemanning i 2012 og videre i planperioden, vil dette med utvikling av kompetanse for nye og endrede arbeidsoppgaver for ansatte være avgjørende. Koordinering av kompetanseheving og samhandling virksomhetene imellom i relasjon til dette vil være avgjørende for å lykkes med nedbemanningen. Rådmannen foreslår å opprette et 3-årig prosjekt som skal utvikle strategi og tiltak for rekruttering, stabilisering og kompetansestyring som verktøy. Rådmannen foreslår å avsette 5 mill.kr til formålet, finansiert ved bruk av disposisjonsfond. Midlene skal benyttes til både lønnsutgifter og diverse kompetansehevede tiltak så som stipend, kurs, etter- og videreutdanning.

Mål for 2012

- Opprette og igangsette prosjekt for å utvikle strategi og gjennomføre tiltak for rekruttering, stabilisering samt kompetansestyring
- Delta på 2-3 jobbmesser

1.2 Kvalitetsstyring og internkontroll

Etablering av internkontroll er en kontinuerlig prosess hvor en må ta hensyn til kommunens organisering, utvikling, intern ansvarsfordeling og kompetanse. Kvalitetsstyring og egenkontroll av den kommunale virksomheten er svært omfattende og forutsetter en fastlagt systematikk som blir innarbeidet i organisasjonen.

Administrasjonssjefen sitt ansvar for egenkontroll er definert i Kommuneleven § 23.2: Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.

Etablering av internkontroll bygger på elementene:

- Kontrollmiljø
- Risikovurdering
- Kontrolltiltak
- Ledelses oppfølging
- Kommunikasjon

Rådmannen ser viktigheten av stadig å utvikle rutiner og systemer for kvalitetsstyring og egenkontroll i kommunen. Arbeidet har pågått over flere år, men også for planperioden vil dette ha fokus. For planperioden vil rådmannen satse på betryggende kontroll innenfor:

- Økonomiforvaltning
- Personalforvaltning
- Anskaffelser
- IKT-styring og informasjonssikkerhet
- Saksbehandling og myndighetsutøvelse
- Tjenesteproduksjon

Rådmannen vil satse på innføring av elektronisk kvalitetssikringsstyringskontroll og er i gang med se på løsninger som kan tilfredsstillende kommunens behov.

1.3 Inkluderende arbeidsliv

Et mer inkluderende arbeidsliv – IA-avtalen fram til 31. desember 2013

Et godt og inkluderende arbeidsliv er en bærebjelke i den norske velferdsstaten. IA-samarbeidet er et virkemiddel for å oppnå overordnede mål i sysselsettings-, arbeidsmiljø- og inkluderingspolitikken. Samarbeidet skal utfylle og forsterke andre generelle virkemidler av juridisk og/eller økonomisk karakter. Gjennom samarbeidet skal de ulike partene aktivt bidra til at den enkelte arbeidsplass kan delta i et forpliktende løft for å nå felles mål. Resultatene av et godt IA-arbeid skapes i den enkelte virksomhet. Gode resultater krever et sterkt ledelsesengasjement og systematisk samarbeid med tillitsvalgte og venetjenesten. IA-avtalens overordnede mål er:

Å forbygge og redusere sykefravær, styrke jobbnærværet og bedre arbeidsmiljøet samt hindre utstøting og frafall fra arbeidslivet.

Sør-Varanger kommunes mål:

- *Sør-Varanger kommune skal nå målsettingen til Inkluderende arbeidsliv med 20% reduksjon i sykefraværet. Målsettingen må være at fraværet skal reduseres fra 11,0% i 2009 til 8,8% pr. 31.12.2013.*

Antall ansatte som går over på uførepensjon skal reduseres og kommunens målsetting er å øke den reelle pensjonsalder totalt i kommunen. Gjennomsnittlig fratredelsesalder er pr. 2009 54,4 år. Målsettingen må være å øke denne til 55 år pr. 31.12.2013.

På bakgrunn av og i hht vedtatt overordnet plan for 2011 fortsetter arbeidet med reduksjon av sykefraværet. Tiden er nå inne for å dreie fokuset enda mere over på helsefremmende og forebyggende arbeid og nærværsfaktorer så som økt vekt på lederopplæring, tydelig fokus på arbeidet med et godt arbeidsmiljø og et målrettet arbeid inn mot virksomheter.

Ny medarbeiderundersøkelse 2012

Den første medarbeiderundersøkelsen ble gjennomført i 2010. Det skal gjennomføres en slik undersøkelse hvert 2. år - neste gang i 2012.

1.4 Ny Giv

Det er for mange elever på ungdomstrinnet som har for lav motivasjon og for svake faglige prestasjoner til å kunne gjennomføre en ordinær videregående opplæring. På nasjonal nivå er det hvert år 4-5000 elever med svært lave karakterer som begynner i videregående opplæring. (For Sør-Varanger kommunes del snakker vi om 10 – 15 elever.) Dersom elever med så lave karakterer skal lykkes i videregående opplæring, vil de ha behov for særskilt organisert støtte og oppfølging, særlig når det gjelder grunnleggende skrive-, lese- og regneopplæring.

Som et ledd i regjeringens satsing for å øke gjennomføringen i videregående opplæring, har Kunnskapsdepartementet invitert kommuner og fylkeskommuner til å delta i et omfattende treårig prosjekt, NY GIV, hvor kommuner og fylkeskommuner skal etablere et varig samarbeid om tiltak for å bedre elevenes forutsetninger for å fullføre og bestå videregående opplæring. Sør-Varanger kommune deltar selvsagt.

Målgruppen for prosjektet er de 10 % svakest presterende elevene etter 1. termin i 10. trinn i hver av de kommunene som deltar i prosjektet. Gjennom et målrettet tilbud til denne gruppen både på ungdomstrinnet og i videregående opplæring, vil det kunne legges et grunnlag som i vesentlig bedrer deres muligheter for å gjennomføre videregående opplæring.

Tiltakene i prosjektet skal ha som mål å øke elevenes motivasjon for, og evne til å gjennomføre videregående opplæring, blant annet gjennom en styrking av deres grunnleggende lese-, skrive- og regneferdigheter.

Det skal gjennomføres en intensiv opplæring som starter etter jul i 10. trinn, og som videreføres etter behov i overgangen til og i videregående opplæring. Departementet legger til grunn at omfanget på en slik intensivopplæring vil være på 8-10 timer pr uke fram til avslutning av skoleåret.

Det kan være flere måter å gjennomføre denne intensivopplæringen på. Den kan for eksempel organiseres som forsterket opplæring innenfor den vanlige klassen/gruppen med ekstra lærerressurser, eller elevene kan organiseres i egne grupper i den tiden intensivopplæringen gis.

Prosjektet skal utvikle og ta i bruk mekanismer som innebærer *forpliktelser* både for skolen og eleven til å yte en ekstra innsats, fortrinnsvis gjennom å inngå en form for avtale mellom elev/foresatte og skolen. En slik avtale er ikke juridisk bindende, men skal både gjøre det tydelig hva som er målet (fullført og bestått ordinær videregående opplæring) og hva som er virkemidlene for å nå målet. Det omfatter både hva som kreves av eleven og hvordan skolen vil bidra - i tillegg til at de foresatte skal ha en sentral rolle i prosessen.

Det er departementet som vil finansiere hoveddelen av prosjektet, og felles skolering av lærere i deltakende grunn- og videregående skoler i forbindelse med intensivopplæringen i prosjektet, inkludert vikarutgifter. De lærerressursene som er nødvendig for gjennomføringen av opplæringen vil være kommunenes ansvar.

Sør-Varanger kommune har påtatt seg prosjektlederansvaret for kommunene i Øst-Finnmark.

1.5 Barnehagestruktur

Rådmannen har utarbeidet et forslag til ny barnehagestruktur for Sør-Varanger kommune etter at kommunestyret i 2010 vedtok følgende:

"Rådmannen gis aksept til å gå videre med utredning av dagens barnehagestruktur i Sør-Varanger kommune."

Målet er å sikre full barnehagedekning og videreføre av kvalitet i barnehagene. Ved å bygge større enheter kan en sikre stabile og kvalitetsmessige fagmiljø. Endringene som foreslås er å bygge ny 6 avdelingsbarnehage i Skytterhuslia og utvide Kirkenes barnehage til 6 avdelinger ved nybygg. Forslagene er innarbeidet i rådmannens investeringsplan. Dette vil gi kommunen 36 nye barnehageplasser i et området der etterspørselen er stor.

Det foreslås videre å legge ned Bjørnevatn barnehage, Lisadellhaugen barnehage, Hesseng flerbrukssenter avdeling barnehage og avdeling Trollebo ved Prestøya barnehage. Plassene blir erstattet ved at søkere får plass i andre barnehager eller i ny barnehage i Skytterhuslia.

Alle ansatte er sikret arbeid og blir ivaretatt ihht lov og avtaleverk.

Når det gjelder forslag om nedleggelse av barnehager både i Bjørnevatn og på Hesseng grunner dette på kommunens befolkningsanalyse, bosettingsmønster og etterspørsel. Rådmannen vil allikevel nevne at det forligger mulighet for utvidelse av Rallaren barnehage i Bjørnevatn dersom det skulle oppstå behov.

Rådmannens mål er også økonomisk motivert ved at større enheter nyter godt av stordriftsfordelen, mens små barnehager ofte er dyre å drifte. Også fagmiljøene styrkes ved større enheter samtidig som vikarmangel og bedre personellutnyttelse ivaretas.

2. Sør-Varanger som samfunn

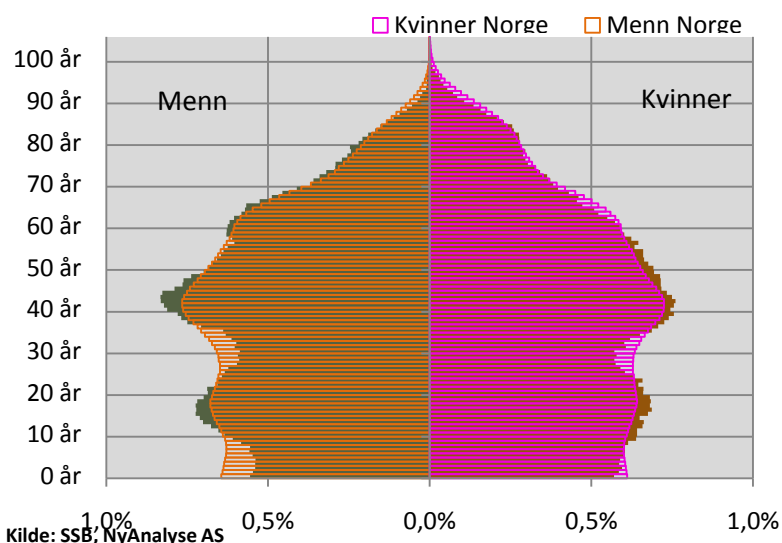
2.1 Befolkningsutvikling

Rådmannen har fått utarbeidet en befolkningsanalyse for de neste 20 årene. Hovedtrekkene gjengis her, hele dokumentet er tilgjengelig på kommunens innsynstjeneste.

Hovedfunnene i analysen er;

- Ventet befolkningsvekst i Sør-Varanger er på 15 prosent de neste 20 årene, totalt ca 1500 personer. Befolkningsutviklingen siden 1990 har vært moderat, men positiv.
- Sør-Varanger, Alta, Hammerfest og Vadsø er kommunene som trolig lykkes med befolkningsvekst frem mot 2030. Veksten i Sør-Varanger og Vadsø er noe under nasjonal vekst.
- Det blir flere eldre per person i arbeidsfør alder de neste 20 årene, utviklingen i Sør-Varanger følger utviklingen i Finnmark og nasjonalt.
- Befolkningsprofilen i Sør-Varanger har "pukkel-form" som er typisk for regionen. Det vil si at det er få personer i alderen hvor det er vanlig å stifte familie. Dermed er det også relativt få barn i befolkningen.
- Fraflyttingen fra Sør-Varanger og Finnmark var sterk på 90-tallet. Det er fortsatt en netto utflytting fra Finnmark. Innvandring fra andre land kompenserer delvis for dette. Det er særlig unge kvinner som flytter fra regionen.
- Andelen eldre i befolkningen øker, noe som medfører flere som skal forsørges per person i arbeidsfør alder. Andelen stiger fra ca 60 til 75 prosent per person i arbeidsfør alder.
- Sør-Varanger har de siste 5 årene hatt lav arbeidsledighet. En klar trend er at ledigheten blant menn har blitt klart redusert de siste ti årene.
- Sysselsettingsandelen blant menn og kvinner er tilnærmet lik i kommunen.

2.1.1 Kjønnssammensetning og aldersprofil 2011

Alderspyramiden viser befolkningssammensetningen etter kjønn og alder. I bakgrunnen vises verdier for Sør-Varanger, i forgrunn for landet. Den horisontale akse viser derfor de ulike årskullene for menn og kvinner som andel av befolkningen. Figuren viser at Sør-Varanger har en pukkelformet befolkningsprofil, slik er det også generelt i Finnmark. Det er få menn og kvinner mellom 20 og 40 år. Det gjenspeiler seg også i få småbarn.

I fremskrivningene fra SSB ventes det at barnefødsler vil normalisere seg fremover i Sør-Varanger. En av årsakene til dette er lavere utflytting de siste årene og at det dermed ser ut til at det vil være stadig flere personer i alder med høy fruktbarhet. Det blir spesielt viktig for kommuner med denne type befolkningssammensetningen å føre en aktiv politikk som gjør det attraktivt å bli boende og stifte familie. Erfaring fra annet tallmaterialet viser at det klart viktigste for å bevare en stabil og god befolkningsutvikling er et stabilt og attraktivt lokalt arbeidsmarked. Nordmenn er generelt mest mobile i 20-årene. Etter fylte 40 er det klart lavere flytterater.

2.1.2 Befolkningsfremskrivninger i Sør-Varanger

	Folkemengde	Vekst				Endring 2011-30	
	2011	2011-15	2015-20	2020-25	2025-30	Prosent	Innbyggere
Hammerfest	9 912	7 %	7 %	5 %	3 %	25 %	2 480
Alta	19 071	7 %	5 %	4 %	3 %	21 %	4 000
Sør-Varanger	9 826	5 %	5 %	3 %	2 %	15 %	1 485
Vadsø	6 095	4 %	3 %	3 %	1 %	11 %	681
Nesseby	893	3 %	2 %	2 %	1 %	8 %	75
Finnmark	73 417	3 %	2 %	2 %	1 %	8 %	5 930
Nasjonal vekst	4 920 305	5,5 %	6,6 %	5,5 %	4,1 %	23,5 %	1 156 198

Kilde: SSB befolkningsvekst i middelalternativet

Tabellen over oppsummerer fremskrevet befolkningsvekst i Sør-Varanger, noen øvrige kommuner og fylket. Kommunene er rangert etter prosentvis endring i befolkning i perioden 2011-30.

- I perioden 2011-2030 er veksten i antall innbyggere anslått til 8 prosent på fylkesnivå, totalt ca 6 000 nye innbyggere. Veksten nasjonalt er vesentlig høyere med 23,5 prosent, totalt ca 1 150 000 innbyggere.
- Størst vekst er ventet i Alta, Hammerfest og Sør-Varanger. Alta og Hammerfest har en befolkningsvekst som ligger i samme størrelsesområdet som den nasjonale veksten. Veksten i Sør-Varanger er anslått til 15 prosent, tredje høyest for Finnmark.

SSB sine beregninger tyder på at det vil komme en vekst i antall årlige nyfødte de neste tyve årene og er ventet å holde et nivå på om lag 130 barn i året. Hvis utviklingen holder seg vil barnekullene kunne jevne seg ut. Det vil være viktig for Sør-Varanger å legge til rette for realisering av denne utviklingen.

Gruppen av befolkningen i arbeidsfør alder ventes å stige jevnt med ca 10 prosent de neste tyve år.

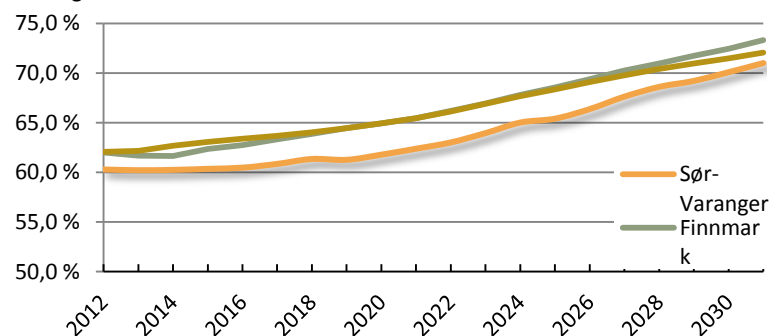
Tabell: Befolkning etter aldersgruppe neste 20 år

År	0 år	1-5 år	6-12 år	13-15 år	16-19 år	20-66 år	67-79 år	80 år og eldre	Befolkning
2011	107	560	849	409	556	6079	847	419	9826
2012	123	551	823	420	534	6195	869	415	9930
2013	126	575	797	416	547	6280	901	420	10062
2014	129	593	785	402	549	6348	960	407	10173
2015	133	592	788	391	553	6410	1006	406	10279
2016	136	615	787	378	557	6470	1024	416	10383
2017	139	645	789	368	545	6515	1067	412	10480
2018	142	657	801	356	539	6554	1116	410	10575
2019	144	672	810	360	520	6610	1134	410	10660
2020	146	684	836	354	501	6642	1161	422	10746
2021	148	695	856	347	496	6663	1193	422	10820
2022	148	706	862	359	489	6685	1207	442	10898
2023	148	712	886	368	477	6690	1235	453	10969
2024	148	717	909	369	477	6687	1265	463	11035
2025	148	720	923	364	488	6705	1268	475	11091
2026	148	720	936	375	487	6701	1281	501	11149
2027	146	720	948	389	491	6677	1283	539	11193
2028	145	717	956	395	502	6665	1289	569	11238
2029	144	713	963	402	500	6669	1303	591	11285
2030	142	708	967	407	509	6650	1314	614	11311
2031	140	701	968	413	523	6633	1324	641	11343

Kilde: SSB, Sammenstilt av NyAnalyse

2.1.3 Forsørgerindeks

Forsørgerindeks 2012-2031 Middelalternativ

Kilde: NyAnalyse

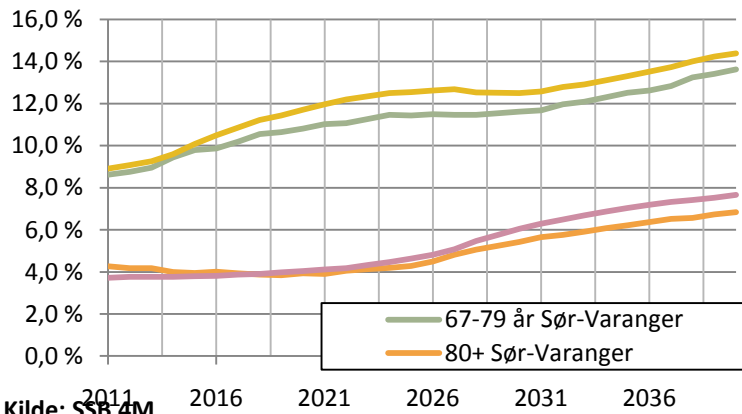
Forsørgerindeksen viser utvikling i forholdet mellom antall innbyggere i arbeidsfør alder (20-66 år) og delen av befolkning som er yngre og eldre. Et tall på 50 % betyr at det er to personer i arbeidsfør alder per person som er utenfor arbeidsfør alder.

Tabellen viser at i perioden frem til 2030 får Sør-Varanger flere innbyggere som må forsørges per innbygger i arbeidsfør alder de neste tyve årene. Andelen øker fra om lag 60

prosent i dag til ca 70 prosent om 20 år. Utviklingen i Sør-Varanger er noe mer bærekraftig enn for resten av landet og fylket. Forskjellene er imidlertid relativt små.

2.1.4 Seniorbølgen

Kilde: SSB 4M

Figuren viser utviklingen i seniorbølgen fra i dag og til 2040. De ulike linjene viser befolkningsgruppen som andel av samlet befolkning i kommunen.

Figuren viser at seniorbølgen utvikler seg i tråd med regionen samlet, men at andelen eldre er noe lavere i Sør-Varanger enn i resten av fylket. Andelen 67-79 åringer stiger fra 8,6 til 11,7 prosent og andelen 80 år + stiger fra 4,3 til 5,7 prosent de neste 20 årene.

2.1.5 Flytting og innvandring

	Sør-Varanger			Sør-Varanger			Finnmark	
	Innflytting	Utflytting	Netto	Innvandring	Utvandring	Netto	Nettoflytting	Netto-innvandring
1994	397	604	-207				-829	
1995	483	622	-139				-1 130	
1996	389	665	-276				-1 727	
1997	432	614	-182				-1 633	
1998	422	763	-341				-1 703	
1999	379	616	-237	157	69	88	-1 094	691
2000	436	586	-150	128	49	79	-1 091	678
2001	411	443	-32	154	50	104	-938	295
2002	350	503	-153	118	49	69	-966	433
2003	358	472	-114	122	54	68	-803	304
2004	339	398	-59	66	58	8	-593	225
2005	374	435	-61	70	43	27	-588	186
2006	356	398	-42	88	26	62	-761	231

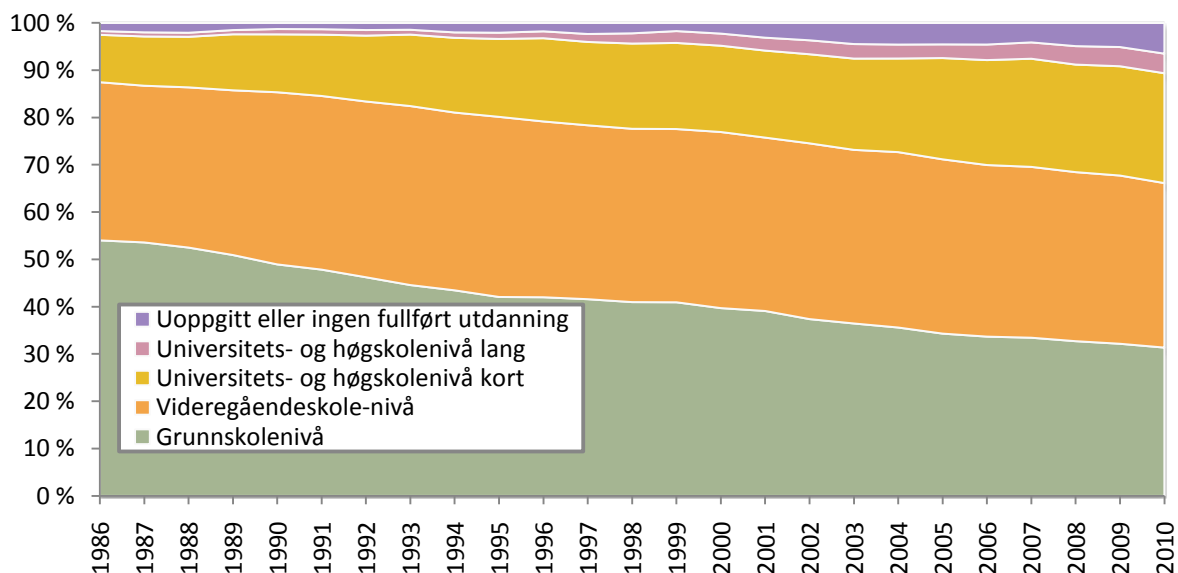

2007	354	421	-67	115	43	72	-996	567
2008	332	370	-38	133	48	85	-914	754
2009	359	377	-18	153	66	87	-634	714
2010	382	454	-72	211	54	157	-402	802
Sum	6 553	8 741	-2 188	1515	609	906	-16 802	5 880

Tabellen over viser tall for flytting og innvandring for Sør-Varanger kommune og Finnmark. Tallene på kommunenivå viser flytting mellom Sør-Varanger og andre kommuner. Flytting på fylkesnivå viser flytting mellom Finnmark og andre fylker.

- I perioden fra 1994-2010 har det vært en klar overvekt av fraflytting i Sør-Varanger. Innvandringen har vært positiv. Dette følger trenden for fylket. Særlig kan en legge merke til at netto fraflytting fra Finnmark og Sør-Varanger har fulgt hverandre.
- Fraflyttingen i perioden utgjør over 20 prosent av innbyggerne, både for Sør-Varanger og Finnmark. Fraflyttingen fra fylket består i all hovedsak av personer under 40 år (ca 82 prosent). Av netto flyttestrømmer fra innvandring og flytting var 68 prosent kvinner (snitt for 2004-10).
- Siden 2006, med svakere fraflytting utgjør netto flyttestrømmer et positivt bidrag til folkemengden i Sør-Varanger.

2.1.6 Utdanningsnivå

Kilde: SSB

Figuren over viser fordeling av utdanningsnivå i Sør-Varanger etter høyeste utdanning for personer over 16 år. Den klareste trenden er at flere tar korte høyskoleutdannelse. Nivået på utdanning i kommunen er på linje med nasjonale tall, men det er noe lavere andel med lang høyere utdanning, mens det er en noe høyere andel med kort høyere utdanning.

2.2 Folkehelse

01.01.12 trer Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) i kraft.

Folkehelsearbeid er samfunnets samlede innsats for å styrke faktorer som fremmer helsen, reduserer faktorer som medfører helserisiko og beskytte mot ytre helsetrusler. Videre skal folkehelsearbeidet bidra til en jevnere sosial fordeling av faktorer som påvirker helsen.

Folkehelsearbeidet er sektorovergrepene og omfatter tiltak i mange samfunnssektorer med sikte på å:

- Utvikle et samfunn som legger til rette for positive helsevalg og sunn livsstil
- Fremme trygghet og medvirkning for den enkelte og gode oppvekstvilkår for barn og ungdom
- Forebygge sykdom og skader

Kommunen skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi.

Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven kapittel 11 fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet som er egnet til å møte de utfordringer kommunen står overfor med utgangspunkt i denne oversikten.

Miljørettet helsevern er lagt inn i den nye loven. Miljørettet helsevern omfatter de faktorer i miljøet som til enhver tid direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen. Disse omfatter blant annet biologiske, kjemiske, fysiske og sosiale miljøfaktorer. Sør-Varanger kommune utfører i dag systematisk målrettet helsevern i barnehager og skoler.

Sør-Varanger kommune har utarbeidet et forslag til plan for folkehelsearbeidet i kommunen basert på føringer i ny lov. Denne skal utvikles videre og forankres i organisasjonen. Det er satt i gang et arbeid for å få oversikt over helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker. Dette vil bli viktige innspill i kommunalt planarbeid.

Kommunestyret har vedtatt oppstart av Frisklivsentral som et helsetiltak under folkehelseparaplyen. Kommunen har søkt, og fått innvilget, midler fra Finnmark fylkeskommune til delfinansiering av dette prosjektet.

2.3 Samhandlingsreformen i ekspressfart

Reformen kalles en retningsreform. Den skal, som tidligere nevnt, iverksettes fra 01.01.12, men innfasingen skal skje over flere år. Det er stor enighet om visjoner og mål for reformen; det ønskes bedre samhandling, mer helhetlige pasientforløp, bedre folkehelse og bedre tilbud til pasientene nærmere der de bor. Med hensyn til virkemidlene lovverk, økonomi, fag og organisering har det vært noe større uenighet, men nå er vi der at lovlig fattede vedtak skal iverksettes. Etter stortingsvedtaket er det derfor utarbeidet en rekke dokumenter.

”Med samhandlingsreformen møter vi ikke bare fremtidens utfordringer på en bedre måte. Vi møter pasienten på en bedre måte også” sier helseminister Anne-Grete Strøm-Erichsen.

Veileder på plass

Nasjonal veileder *Samhandlingsreformen – lovpålagte samarbeidsavtaler mellom kommuner og regionale helseforetak/helseforetak* er nå ferdig utarbeidet. Veilederen skal tydeliggjøre plikten til å inngå avtaler og bidra til nasjonalt ensartede avtaler (harmonisering). Veilederen er lagt ut på departementets hjemmesider:

<http://www.regjeringen.no/upload/HOD/Dokumenter%20SAM/Nasjonal-Veileder-samarbeidsavtaler-mellom-kommuner.pdf>

Der foreligger tre avtalenivåer:

- Intensjonsavtale; avtale mellom KS og RHF (regionalt helseforetak)
- Overordnet avtale mellom kommuner og helseforetak
- Tjenesteavtaler

Intensjonsavtalen skal være ferdig utarbeidet innen 01.01.12. Overordnet avtale mellom foretak og kommune skal være vedtatt (kommunestyrebehandlet) innen 31.01.12 og tjenesteavtalene skal være ferdige til 01.07.12. Det er satt krav om oppfyllelse av 11 punkter i tjenesteavtalene: fire av disse skal være ferdig utarbeidet innen fristen 31.01.12, de resterende syv punktene innen 01.07.12.

Følgende 4 punkter skal det gjøres avtaler om innen utgangen av januar:

1. Enighet om hvilke helse- og omsorgsoppgaver forvaltningsnivåene er pålagt ansvaret for og en felles oppfatning av hvilke tiltak partene til enhver tid skal utføre
2. Retningslinjer for innleggelse i sykehus
3. Retningslinjer for samarbeid om utskrivingsklare pasienter som antas å ha behov for kommunale tjenester etter utskrivning fra institusjon
4. Omforente beredskapsplaner og planer for den akuttmedisinske kjeden

Forskrifter

I sommer ble forslag til en rekke forskrifter til Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester lagt ut til høring med høringsfrist i oktober. Dette betyr at to måneder før iverksettelse av reformen er forskriftene fremdeles ikke klare, og på forespørsel kan departementet ikke gi noen dato for når forskriftene vil foreligge. Dette til tross for at flere av forskriftene vil regulere både økonomi, innskriving og utskrivning av pasienter i tillegg til andre viktige punkter. Det ventes også en ny, revidert fastlegeforskrift, som etter sigende sendes på høring medio november. Med vanlig høringsfrist vil denne forskriften neppe være revidert før på vårparten 2012.

Kommunal betaling for utskrivingsklare pasienter

Denne forskriften innebærer en konkretisering og nærmere regulering av det finansieringsansvaret kommunene har for utskrivingsklare pasienter. Finansieringsansvaret inntreffer fra første dag forutsatt at prosessreglene for øvrig er fulgt (dokumentasjonskrav etc.).

Forskriften gir leger i spesialisthelsetjenesten ansvar for å definere tidspunkt for når en pasient er utskrivningsklar. Når lege har gitt en medisinsk faglig vurdering av pasienten, skal spesialisthelsetjenesten umiddelbart varsle kommunen dersom pasienten har behov for kommunale tjenester. Innen 24 timer etter innleggelse skal det gjøres en vurdering av hvor lenge innleggelsen antas å vare, om pasienten enten må skrives ut til helse- og omsorgstjenester i hjemmet eller til kommunal institusjon.

Innen de samme 24 timer skal altså kommunen varsles om innleggelsen, antatt forløp og forventet utskrivningstidspunkt. Kommunens plikt er straks å avgi svar. Hvilke kriterier som skal ligge til grunn for spesialisthelsetjenestens vurdering av når en pasient er utskrivningsklar, er i utkastene til forskrift ikke definert eller beskrevet, slik det var i tidligere forskrift. Disse korte tidsfristene for varsling m.v. skal altså gjennomføres allerede fra årsskiftet, eventuelt innen utgangen av januar 2012, uten at kommunenes pleie- og omsorgstjeneste – med få unntak – på dette tidspunkt vil være koplet opp elektronisk mot

helsenettet. Før slik oppkopling av nettbasert meldingskommunikasjon mellom tjenestenivåene er realisert, vil det bli en krevende, om ikke umulig øvelse å overholde de fristene som er satt.

Det bør ellers være et krav for håndtering av en utskrivningsklar pasient, at det følger med en foreløpig epikrise. Kommunehelsetjenesten bør ikke akseptere å ta imot utskrivningsklare pasienter uten at slik nødvendig informasjon foreligger.

Kommunal medfinansiering

Forskriften regulerer kommunens medfinansieringsansvar for egne innbyggere, og skal gjelde innleggelse i spesialisthelsetjenesten samt poliklinisk utredning og behandling, dog ikke psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling av rusmiddelavhengige. Medfinansieringen gjelder heller ikke for kirurgi, fødsler, nyfødte barn og behandling med nærmere bestemte kostbare legemidler. Kommunal medfinansiering beregnes med grunnlag i DRG-poeng i henhold til regelverket for innsatsstyrt finansiering.

Gode intensjoner, men hva er gevinstene?

Det er ingen tvil om at ansvaret nå er plassert tydelig. Gode rutiner og nødvendige administrative ressurser vil derfor være avgjørende for at dette skal lykkes; funksjonelle IKT-løsninger, enkle og forståelige rapporter samt kompetanse og kapasitet til å følge med og følge opp når det oppstår avvik mellom forutsetninger og resultater. De beregninger om økonomiske virkninger som er gjort i forkant av departement og direktorat, er sikkert profesjonelt utført og tuftet på beste skjønn. Men også disse hviler på atferdsforutsetninger som innehar betydelige elementer av usikkerhet. Derfor er det viktig løpende å dokumentere reformens forløp, både med hensyn til aktivitet, kostnader og kvalitet, slik at det legges til rette for læring, tilpasning og justeringer på grunnlag av de erfaringer som gjøres. I det følgende listes noen bekymringer og spørsmål, sett fra en kommunes og fastleges ståsted.

- Uforutsigbarhet når det gjelder økonomi
- Uforutsigbarhet for betydningen av medisinskfaglige vurderinger ved utskriving. Hvilke kriterier ligger til grunn for en slik vurdering?
- Har spesialisthelsetjenesten kompetanse til å mene noe om hva slags kommunale tjenester en pasient bør ha?
- Har spesialisthelsetjenesten oversikt over hvilke kommunale tilbud som fins i hver enkelt kommune?
- Hvordan vil et slikt system fungere i helger, i høytider og på kveldstid? 24 timer er meget kort tid.

Reform uten pilotering

Iverksettelsen av samhandlingsreformen skjer dessverre uten noen slik forutgående prøveperiode. Dette til tross, er det bare å brette opp ermene og hoppe inn i prosessen. Noe annet vil være uklokt, nå når tidspunktet for ikrafttrede nærmer seg med stormskritt. Når reformen innføres går vi altså ikke til dekket bord som vi gjorde i forbindelse med innføring av fastlegeordningen. Veien må derfor bli til mens vi går, og behovet for løpende dokumentasjon, læring og justering er stort. De omfattende og gode målene for denne reformen kan imidlertid bare realiseres på lang sikt og gjennom tålmodig arbeid. Hvis denne erkjennelse legges til grunn for de mange små skritt som skal skape ønskede endringer, kan reformen bidra til å forbedre resultatene slik at vi møter fremtidens utfordringer og våre pasienter på en bedre måte.

KS Landsstyre har uttalt følgende om samhandlingsreformen i forbindelse med fremleggelse av statsbudsjettet:

Handlingsrom og forutsigbarhet er også svært viktig i gjennomføringen av samhandlingsreformen. KS og kommunene er positive til intensjonene i reformen, men Landsstyret forutsetter at det blir etterberegning og etterkontroll av kostnadene i 2012. Dette må sikre at den enkelte kommunes kostnader dekkes fullt ut. En særlig bekymring gjelder utskrivningsklare pasienter og reinnleggelser. Det må også tilføres oppstartsmidler. Samhandlingsreformen gir utfordringer med hensyn til organisering mellom kommuner, fylkeskommuner og stat. Landsstyret understreker viktigheten av å sikre folkevalgt styring. Utfordringene har også betydning for diskusjonen om framtidig kommunestruktur.

2.4 Partnerskapsavtale med Husbanken

Husbanken er statens sentrale organ for gjennomføring av norsk boligpolitikk. Husbanken skal arbeide for å nå regjeringens boligpolitiske målsettinger med et særlig ansvar for å bistå kommunene med bosetting av vanskeligstilte på boligmarkedet. Sør-Varanger kommune er en av de største kommunene i Finnmark og er invitert til å være en partnerskapskommune. Ved å inngå en partnerskapsavtale er formålet å etablere et forpliktende og langsiktig samarbeid mellom Husbanken og Sør-Varanger kommune slik at kommunens boligpolitiske målsetting kan nås. Avtalen skal sikre forankring og legge føringer mellom kommunen og Husbanken med fokus på økt forebygging og bekjempelse av fattigdom, økt boligsosial kompetanse i kommunen og økt boligsosial aktivitet.

En slik avtale kan blant annet inneholde lokale punkter som å jobbe bredt og målrettet med det boligpolitiske området, øke boligpolitisk kompetanse og aktiviteter, utleieboliger, fokus på viktige kvalitetsområder som universell utforming, energi- og miljøvennlig bygging, byutvikling / stedsutvikling av kommunen, analyse av boligmarkedet, bedre utnyttelse av boligpolitiske virkemidler, metodeutvikling; bidra til selvstendighet og selvhjelpenhet i boligmarkedet, bruk av hjelpemidler og organisering av det boligpolitiske arbeidet i Sør-Varanger kommune. Det er startet innledende møter og målet er at avtalen vil bli undertegnet av ordfører innen utgangen av året.

En partnerskapsavtale gir Sør-Varanger kommune økt tilgang på kompetanseutvikling, erfaringsutveksling, kompetansemidler, tilpasset statistikk med videre.

Skytterhusfjellet boligområde

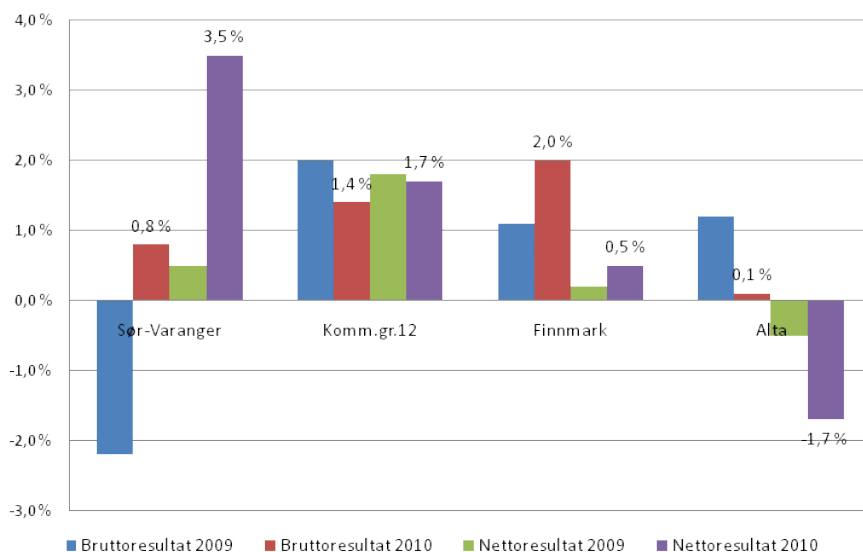
3. Kostra

Rådmann har utarbeidet en forenklet Kostra analyse til budsjettdokumentet, med utvalgte områder. Sammenlikningstallene er hentet fra Kostra-nøkkeltall for år 2010 utarbeidet av SSB.

Kostnadsforskjeller mellom kommuner innenfor tjenesteområdene fremkommer på bakgrunn av kommunenes prioriteringer, produktivitet eller kombinasjoner av disse. Kommunens prioriteringer uttrykkes ved hjelp av netto driftsutgifter pr innbygger eller pr innbygger i målgruppen. Dette påvirkes av forhold som dekningsgrader, standard på tjenesten og omfanget av brukerbetaling. Med andre ord er det flere ulike forhold innen økonomien som gir utslag i hvordan kommunen er i stand til å prioritere sine tjenester. Produktivitet måles via *brutto* driftsutgifter pr bruker.

I tillegg til å sammenlikne vår kommune direkte med Alta, så har vi og valgt å dra sammenlikning med Finnmark generelt og kommunegruppe 12. Kommunegruppe 12 kjennetegnes ved at det er mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger og relativt høye frie disponible inntekter. Følgende kommuner er representert i kommunegruppe 12; Tinn, Kvinesdal, Tysvær, Odda, Årdal, Sunndal, Meløy, Fauske, Lenvik, Vadsø, Alta og Sør-Varanger.

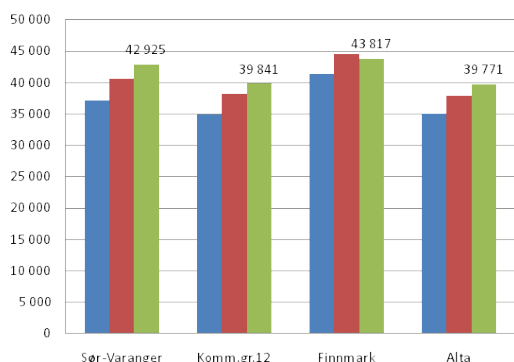
Driftsresultat i prosent av driftsinntektene

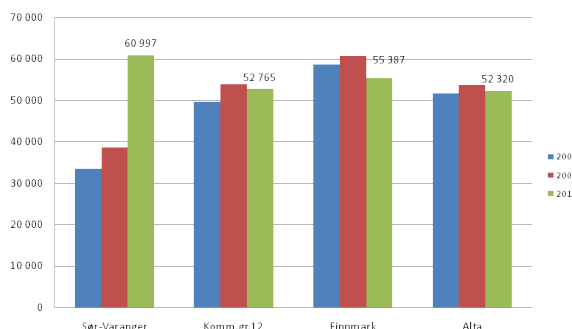
Oversikten viser at Sør-Varanger kommune hadde et godt resultat i 2010 og godt over sammenligningskommunene. Fylkesmannen har signalisert at i en god kommuneøkonomi bør netto driftsresultat utgjør mellom 3-4 % av driftsinntektene og som tabellen viser har SVK var netto driftsresultat 3,5 % av driftsinntektene i 2010. Dette er en stor forbedring fra 2009 da vi hadde 0,5 % av driftsinntektene.

Frie inntekter (skatt og rammetilskudd) pr innbygger

Netto lånegjeld pr innbygger

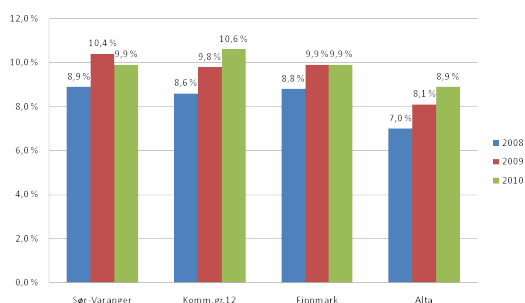

Som tabellen viser har kommunen relativt høye stabile frie inntekter pr innbygger.

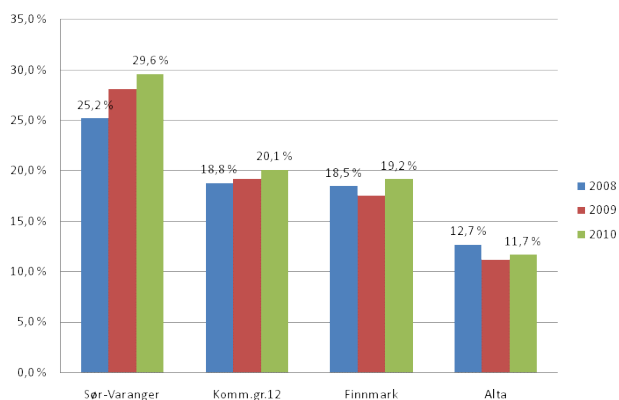
Som rådmannen også har beskrevet tidligere er lånegjelden høy og tabellen viser at det er en kraftig økning i netto lånegjeld pr innbygger fra 2009 til 2010 og som kjent vil dette øke ytterligere i planperioden.

Skole og utdanning

Andel elever med spesialundervisning

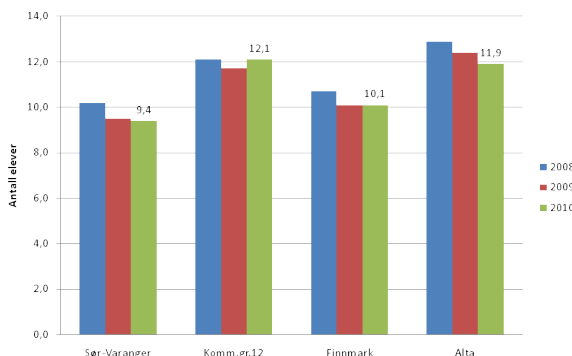
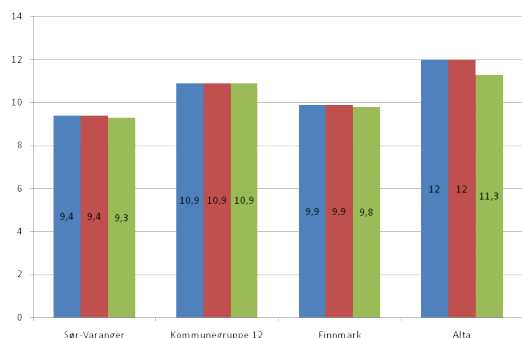
Andel timer spesialundervisning av læretimer totalt

Som tabellene viser ligger vi fortsatt høyt i andel elever som får spesialundervisning og andelen øker av læretimer totalt. Pr. i dag benytter vi om lag 30 % av totale læretimer til spesialundervisning. Dette er langt over sammenligningsgruppene og Alta som ligger på 11,7 %.

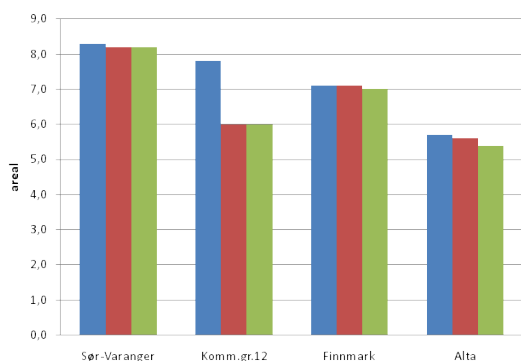
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 5-7 årstrinn   Gjennomsnittlig gruppestørrelse 8-10 årstrinn

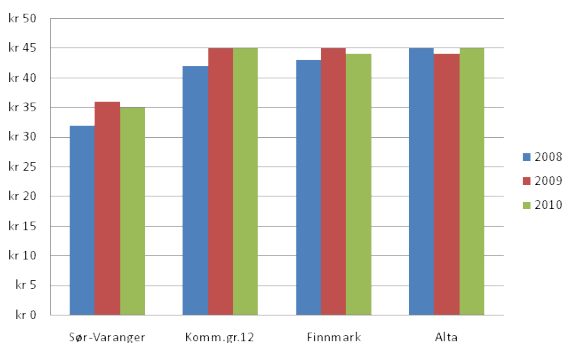
Som tabellen viser har SVK små gruppestørrelser sammenlignet med Alta og øvrig kommunegruppe 12. Dette gjelder både for mellom- og ungdomstrinnet. Årsaken ligger i den desentraliserte skolestrukturen.

Barnehagene

Leke og oppholdsareal pr barn

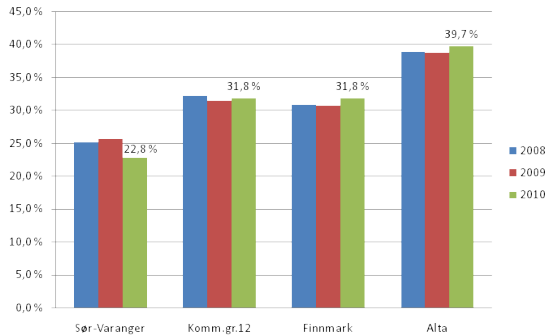
Brutto driftsutgift pr barn pr time

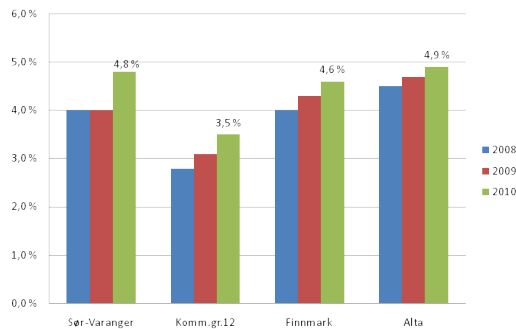
Som tabellene viser har vi god plass til hvert barn i barnehagene. Vi ligger forholdsvis lavt med hensyn på utgifter pr time pr barn. Dette kan ha sammenheng med at vi fortsatt ligger lavt på antall førskolelærere og utdannet personale pr plass.

Andel ansatte med førskolelærerutdanning

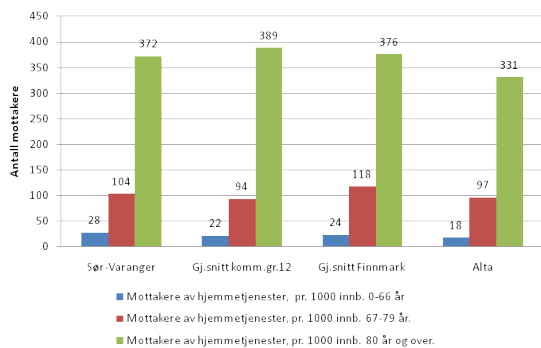
Andel ansatte med annen pedagogisk utdanning

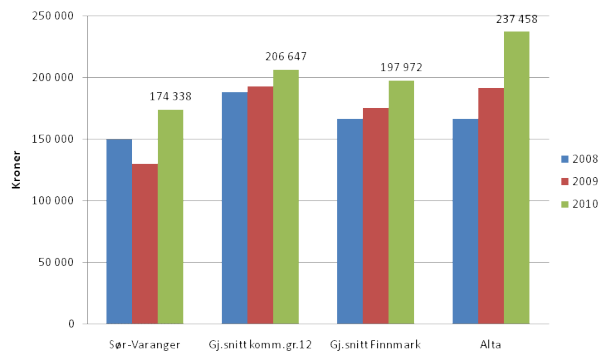
Tabellene over viser først andel ansatte med førskolelærereutdanning og andel ansatt med annen pedagogisk utdanning.

Pleie- og omsorgssektoren

Mottakere av hjemmetjenester pr.1000 innbyggere fordelt på alder

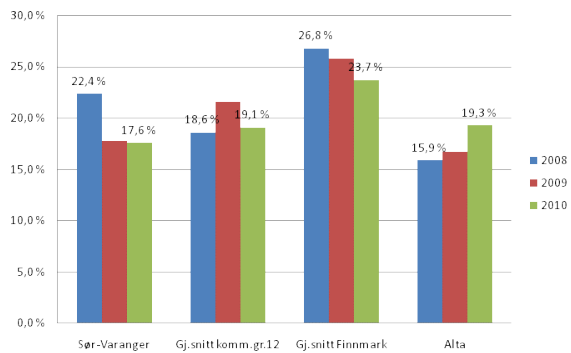
Bruttodriftsutgift pr. mottaker hjemmetjenester

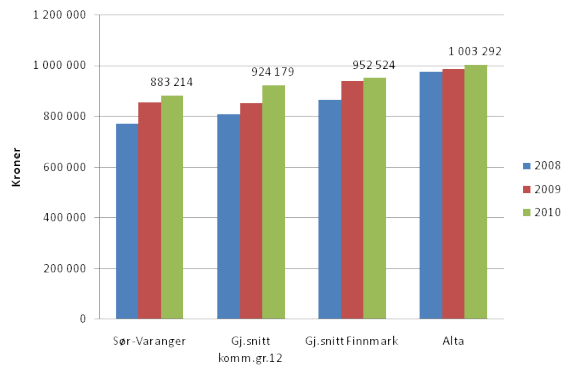
Tabellene viser at vi har mange brukere av hjemmetjenestene, men at har forholdsvis lave utgifter pr bruker. Populært kan man si at vi ”smører litt tynt” til mange.

Plasser i institusjon i % av antall mottakere av pleie- og omsorgstjenester

Brutto driftsutgifter i institusjon pr kommunal plass

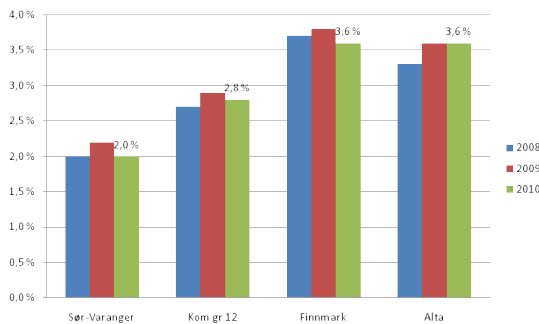

Tallene viser at vi ligger forholdsvis lavt hva angår institusjonsplasser og endringen var markant fra 2008 til 2009 da kommunestyret besluttet å redusere antall sykehjemsplasser ved Wesselborgen og satse på en vridning til hjemmebasert omsorg.

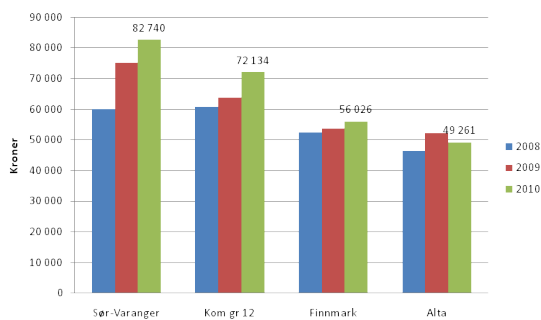
Kommunen har også forholdsvis lave kostnader pr institusjonsplass sammenlignet med Alta og de øvrige kommunene.

Sosialtjenesten

Andel sosialhjelpsmottakere pr innbygger

Brutto driftsutgifter pr sosialhjelpsmottaker

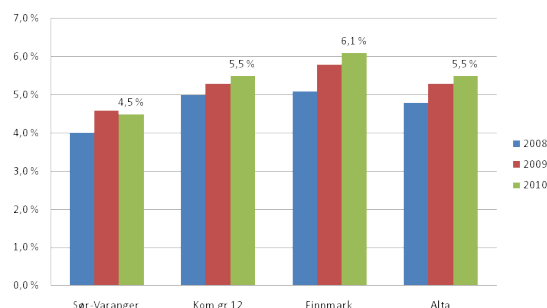
Som tabellene viser er andelen som mottar sosialhjelp liten i vår kommune sammenlignet med det øvrige, men samtidig ser vi at de som har behov har et stort hjelpebehov.

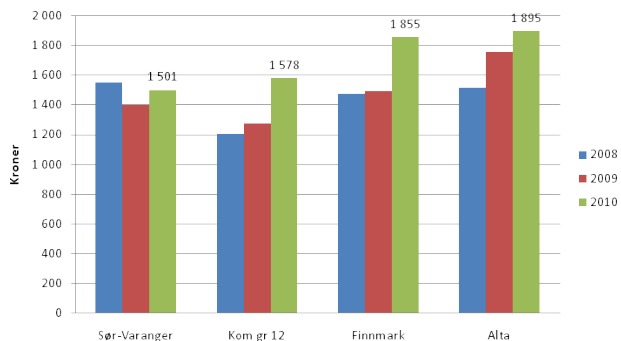

Barnevern

Andel barn med barnevernstiltak i forhold til antall barn mellom 0-17 år

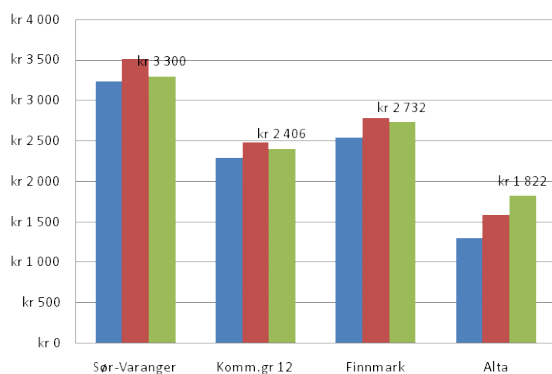
Netto driftsutgifter til barnevernstiltak pr innbygger mellom 0-17 år

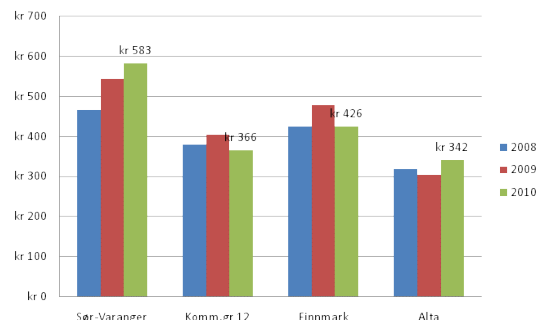
Som tabellene viser bruker vi forholdsvis lite utgifter pr innbygger i målgruppen til barnevernstiltak sammenlignet med de øvrige i 2010. SVK har også en prosentvis lavere andel med barn i alderen 0-17 år som er under barneverntiltak.

Kultur sektoren

Netto driftsutgifter for kultursektoren pr innbygger i kroner

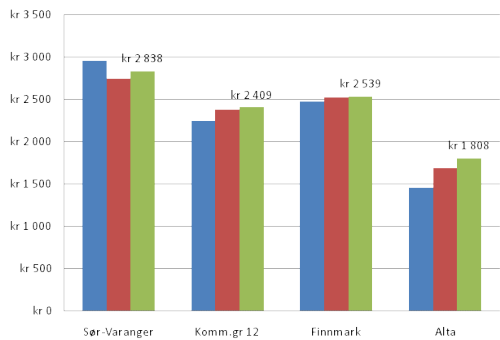
Netto driftsutgifter til folkebibliotek pr innbygger i kroner

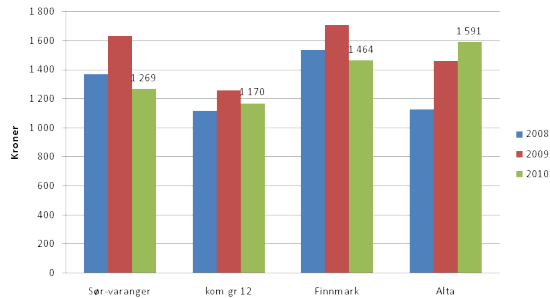
Kommunen vår bruker relativt mye til kultur og bibliotek pr innbygger sammenlignet med de øvrige kommunene. Det er spesielt kino og idrett hvor vi ligger høyt.

Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år

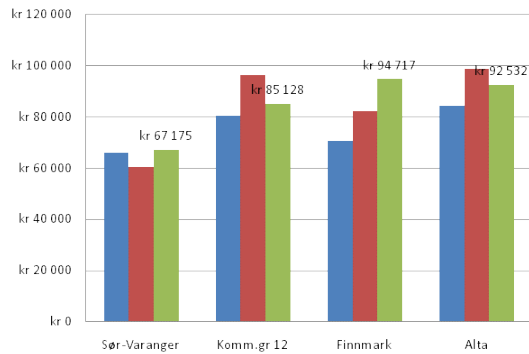
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger 6-18 år

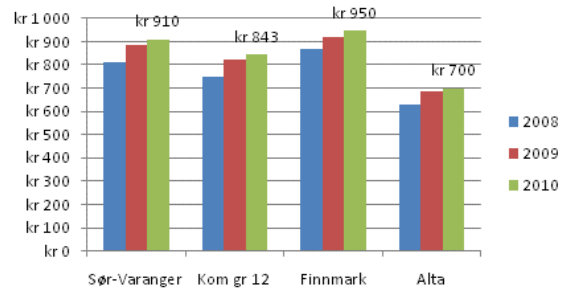
Tabellen viser at vi bruker mye midler på musikk og kulturskole pr innbygger i målgruppen sammenlignet med de øvrige kommuner og særlig Alta. Men vi ser at utgiftene til aktiviteter rettet mot barn og unge går ned og at vi bruker mindre enn de vi sammenligner oss med.

FDV – tekniske tjenester

Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal gate

Netto driftsutgifter pr innbygger til vei og forebygging og beredskap branner og andre ulykker

Tabellen viser at kommunen bruker forholdsvis mindre utgifter pr km kommunal vei enn de vi sammenligner oss med.

Diagrammet til høyre viser at kommunen har høyere netto utgifter til forebygging og beredskap av branner og andre ulykker enn kommunegruppe 12 og Alta, men vi har noe lavere netto utgifter enn gjennomsnittet i Finnmark.

4. Statsbudsjettet 2012

Enstemmig uttalelse fra Landsstyret i KS 26. oktober 2011:

STRAM ØKONOMI MÅ MØTES MED ØKT LOKAL HANDLEFRIHET OG SKREDDERSØM

Forslaget til statsbudsjett for 2012 vil gi en stram kommuneøkonomi. Utgifter til lovpålagte tjenester og pensjonskostnadene vokser mer enn inntektene. Kommuner og fylkeskommuner må få økt frihet til lokale tilpasninger og til innovasjon for å finne effektive løsninger, hvis tilbudet til innbyggerne skal kunne ivaretas skikkelig, mener Landsstyret i KS.

Landsstyret peker på at det er stor usikkerhet om den økonomiske utviklingen i Europa. Regjeringen bør derfor være forberedt på raskt å kunne sette inn tiltak hvis situasjonen tilsier det. Da bør investeringer i samferdsel og annen infrastruktur være prioritert. Landsstyret uttrykker også bekymring for at skatteinntektene kan bli lavere enn hva Regjeringen har lagt til grunn.

Velferd og økonomi

Landsstyret understreker samtidig at norske kommuner også i 2012 vil tilby god velferd for innbyggerne.

Innbyggerne må være forberedt på **omlegginger eller kutt i tjenestetilbudet i mange kommuner.**

Befolkningsutviklingen krever 2,9 mrd, økte pensjonskostnader krever 1,25 mrd og veivedlikeholdet forutsettes med 0,4 mrd - totalt 4,55 milliarder, mens de frie inntektene øker med kun 3,75 milliarder.

Veksten i frie inntekter er derfor om lag 800 millioner for lav til bare å videreføre det eksisterende tilbudet.

Landsstyret peker samtidig på at årsverksveksten som er nødvendig for å kunne følge opp Regjeringens løfte om dagaktivitetstilbud til 5000 flere demenssyke kommer i tillegg. Automatiske utgiftsøkninger som følge av økt bruk av viktige kommunale tjenester som barnevern, spesialundervisning, brukerstyrt personlig assistent og ressurskrevende tjenester vil presse kommuneøkonomien ytterligere.

Lokal handlefrihet

Med såpass stramme rammer mener Landsstyret i KS det er viktig at staten demper forventningene og gir kommunene handlefrihet.

Utdrag av Prop. 1 S fra Kommunal og regionaldepartementet

Regjeringens budsjettoplegg for 2012 legger til rette for fortsatt høyt aktivitetsnivå i kommunesektoren. Enkelte tiltak innen barnehage, barnevern, skole, helse og omsorg blir særskilt styrket. Kommunesektoren må forvalte ressursene på best mulig måte, slik at innbyggerne kan tilbys tjenester av høy kvalitet. Arbeidet med omstilling og effektivisering av den kommunale virksomheten må fortsatt prioriteres. Kommuner og fylkeskommuner må ha god økonomistyring og tilpasse sitt aktivitetsnivå til inntektsrammene.

Regjeringen legger i statsbudsjettet opp til en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2012 på 5 mrd. kroner, tilsvarende 1,4 pst. Av veksten er 3,75 mrd. kroner frie inntekter. Det tilsvarer en realvekst i frie inntekter på 1,3 pst. Veksten er regnet fra anslått inntektsnivå for 2011 i revidert nasjonalbudsjett 2011.

Veksten i frie inntekter foreslås fordelt med 3 150 mill. kroner til kommunene og 600 mill. kroner til fylkeskommunene. Dette er i tråd med signalene i kommuneproposisjonen.

Regnet i forhold til nåværende anslag på regnskap for 2011 innebærer budsjettforslaget en reell økning i kommunesektorens samlede inntekter på 4 mrd. kroner. Realveksten i de frie inntektene regnet på samme måte anslås til 2,7 mrd. kroner. Det er da tatt hensyn til at skatteanslaget for 2011 er oppjustert med 1 mrd. kroner.

Regjeringens budsjettopplegg for 2012 legger til rette for fortsatt høyt aktivitetsnivå i kommunesektoren. Enkelte tiltak innen barnehage, barnevern, skole, helse og omsorg blir særskilt styrket.

Kommunesektoren må forvalte ressursene på best mulig måte, slik at innbyggerne kan tilbys tjenester av høy kvalitet. Arbeidet med omstilling og effektivisering av den kommunale virksomheten må fortsatt prioriteres. Kommuner og fylkeskommuner må ha god økonomistyring og tilpasse sitt aktivitetsnivå til inntektsrammene.

Finnmark får 221 mill.kr mer til neste år.

Nominell vekst i frie inntekter på 4 % i forhold til anslått nivå for regnskap 2011. Dette er 0,3 % lavere enn landsgjennomsnittet.

Reell vekst er på 0,7 %. Innenfor denne veksten må kommunene dekke evt kostnadsøkning som skyldes demografi (befolkningens størrelse og sammensetning), samt økte pensjonskostnader som vil komme.

Befolkningsvekst i Finnmark fra 1.7 2010 til 1.7 2011 er 0,8 % mot 1,3 % for landet som helhet.

Det at Finnmark har lavere befolkningsvekst slår også ut i lavere inntektsvekst da både skatt og rammetilskudd delvis er avhengig av innbyggertall. Veksten i frie inntekter i Finnmark er imidlertid bare 0,3 % lavere enn landsgjennomsnittet til tross for at befolkningsveksten er 0,5% lavere.

Sør-Varanger kommune får en vekst på 3,9 % eller 19,1 mill.kr.

Når det gjelder direkte bevilgninger over statsbudsjettet til Sør-Varanger gjelder også følgende:

- **Videreutvikle sivil grenseovervåking og kontroll**

Det skal tilrettelegges for ytterligere forenkling av grensepasseringene over Storskog, blant annet gjennom avtaler med Russland om grenseboerbevis og utvidelse av åpningstiden (avtale om grenseovergangsstedet Storskog-Borisglebsk), samtidig som det videreutvikles systemer som effektivt skal hindre kriminelle i ulovlig grensekryssing.

Storskog grensekontrollstasjon har en sterk økning i trafikken, og det igangsettes derfor strakstiltak: Utvidelse av kontrollkapasiteten med flere inngående og utgående filer, utplassering av utstyr for elektronisk kontroll av pass og økning i personell. Statsbygg har fått i oppdrag å gjennomføre et forprosjekt for ny grensekontrollstasjon på Storskog.

- Aktiviteten knyttet til grensevakten ved Garnisonen i Sør-Varanger videreføres og videreutvikles som en moderne, effektiv organisasjon for grenseovervåking. Avdelingen vil utføre sine oppgaver i samsvar til de krav som stilles til Schengen-avtalens yttergrense og Norges forpliktelser i henhold til Grenseavtalen av 1949
- Regjeringen foreslår å bevilge totalt ca. 100 millioner kroner til pågående prosjekter innenfor eiendom, bygg og anlegg i 2012, som blant annet omfatter boliger og to nye

stasjoner til grensevakten. Gode boliger er viktig for at Forsvaret kan rekruttere og beholde høyt kvalifisert befall i Finnmark.

- Regjeringen foreslår å gi Sør-Varanger kommune tilsagn om tilskudd til flytebrygge i Bugøynes på 638 000 kroner.
- Pikene på Broen er et kunst- og kulturutviklingselskap som skaper arenaer for samhandling mellom kunst, kultur og næring i Barentsområdet, og samarbeid mellom Norge og Russland står sentralt i virksomheten. Det foreslås en økning i driftstilskuddet med 250 000 kroner slik at total bevilgning i 2012 blir på 1,75 mill. kroner.
- Samovarteatret arbeider med teater i Barentsområdet og har utviklet et samarbeidsnettverk i regionen. Det foreslås at tilskuddet til virksomheten økes med 200 000 kroner til 1,4 mill. kroner. Det forutsettes at fylkeskommunale og kommunale myndigheter deltar i finansieringen av disse to tiltakene.
- Samarbeidet med Sør-Varanger kommune om arrangering av Barentsdagene samtidig med Barents Spektakel har utviklet seg til en helt spesiell møteplass i kommunen med bredt internasjonalt nedslag. Dette samarbeidet skal fortsette.
- I forbindelse med arbeidet med Nasjonal transportplan 2014-2023, har transportetatene og Avinor AS kartlagt lokale initiativ til endring av lufthavninfrastrukturen. Samferdselsdepartementet har gitt Avinor AS i oppdrag å utrede de ulike lokale initiativene. Avinor AS har foreslått å vurdere tiltak for å bedre tilgjengeligheten for større fly på Kirkenes. Samferdselsdepartementet har åpnet for at mulige infrastrukturtiltak ved Kirkenes lufthavn også kan inkluderes i utredningene frem mot Nasjonal transportplan 2014-2023.

Statsbygg har fått i oppdrag å gjennomføre et forprosjekt for ny grensekontrollstasjon på Storskog.

5. Årsbudsjett og økonomiplan 2012-2015

5.1 Budsjettprinsipper og organisering av budsjettarbeidet

I forskrift om Årsbudsjett for kommuner står følgende

§ 6. Årsbudsjettets innhold og inndeling

I tilknytning til årsbudsjettet skal det gjøres rede for de grunnleggende prinsipper kommunen eller fylkeskommunen har nyttet ved framstilling av årsbudsjettet. En beskrivelse av organiseringen av arbeidet med årsbudsjettet skal inngå i redegjørelsen.

Den enkelte bevilgning skal føres opp med beløp og en tekst som angir hva bevilgningen gjelder. I tilknytning til bevilgningen skal kommunestyret eller fylkestinget angi mål og premisser knyttet til bruken av bevilgningen. Slik angivelse kan likevel utelates dersom anvendelsen åpenbart følger av bevilgningens tekst og beløp.

De anslag over inntekter og innbetalinger som er ført opp i årsbudsjettet skal angis med beløp og en tekst som angir hva inntekten eller innbetalingen gjelder. Når dette må anses nødvendig av hensyn til at årsbudsjettet skal være fullstendig og oversiktlig, skal anslaget ledsages av en nærmere redegjørelse.

Årsbudsjettet skal stilles opp slik at alle forventede inntekter, innbetalinger og bruk av avsetninger samt utgifter, utbetalinger og avsetninger i året skal tas med uavhengig av om de kan påregnes å være betalt eller ikke ved budsjettårets utgang.

I årsbudsjettet kan føres opp midler til avsetning for bruk i senere budsjettperioder. Midler som i medhold av lov, forskrift eller avtale er reservert særskilte formål skal avsettes til fond reservert for nevnte formål. Øvrige avsetninger, herunder pliktig inndekking av tidligere års regnskapsmessig merforbruk, føres opp til styrking av kommunens eller fylkeskommunens frie fondsbeholdning.

5.1.1 Organisering av budsjettarbeidet

Rådmann legger frem sitt forslag til kommunens drifts- og investering budsjett for 2012 samt kommende økonomiplanperiode 2012-2015 den 14. november 2011. Budsjettet fremkommer som et resultat av en budsjettprosess som har involvert alle virksomheter i kommunen og kommunens administrative ledelse. De tillitsvalgte har vært orientert underveis i prosessen ved samarbeids- og drøftingsmøter.

På grunn av kommunevalg har det ikke vært avholdt arbeidsmøter mellom politisk ledelse og den administrative ledelsen i forkant av rådmannens budsjettframleggelse. Allikevel er signalene om rådmannens budsjett for 2012 forankret i vedtatt økonomiplan for 2011-2015 og ved forrige kommunestyreperiode ble det gjennomført flere samarbeidsmøte om budsjett.

Kommunestyret vedtar budsjett og økonomiplan i kommunestyret 13. desember etter innstilling fra formannskapet 2. desember. Budsjett og økonomiplan er da behandlet i utvalg for levekår, utvalg for miljø og tekniske tjenester, administrasjonsutvalg, amu samt øvrige utvalgte utvalg/nemnder.

5.2 Økonomisk omstillingsbehov i planperioden

Rådmannen har ved de siste års budsjett og økonomiplaner varslet om kommunens fremtidige omstillingsbehov. I budsjettdokumentet for 2011 redegjorde rådmannen for det betydelige omstillingsbehovet for 2012, samt ytterligere omstillingsbehov for 2013. Rådmannen varslet da om at det fra og med år 2012 ville bli uunngåelig å ikke se på strukturelle endringer innefor skole- og barnehagene. For å bringe kommunens økonomi i balanse og dekke løpende betalingsforpliktelser varslet rådmannen at både dagens tjenestetilbud, nivå og omfang måtte gjennomgås. Det må jobbes hardere i virksomhetene og det vil bli tøffere prioriteringer om hva kommunen skal tilby. Lovpålagte oppgaver må prioriteres, mens tilskudd og overføringer samt ikke lovpålagte oppgaver vil bli vurdert nedlagt.

Ved oppstart av budsjettarbeidet for 2012 viste det seg at omstillingsbehovet for 2012 var på i overkant av 30 mill.kr, altså som forventet ut fra beregninger gjort i forbindelse med budsjettbehandling 2011. Omstillingsbehovet fremkommer ved at en fremskriver budsjettet for 2011 med lønnsvirkninger, politiske vedtatte tiltak, statlige og nasjonale føringer samt annen naturlig pris- og lønnsvekst. En tar også hensyn til inntektsøkninger både på brukerbetaling og avgifter samt frie inntekter (skatt og rammetilskudd). For å bringe budsjettet i balanse, må omstillingsbehovet reduseres til kr. 0,- ved at en forslår salderings- og nedskjærings tiltak for tilsvarende beløp.

Det er flere årsaker til omstillingsbehovet. Det er budsjettert med lønnsøkning på i overkant av 5 %, eller 21 mill.kr, som skyldes naturlig lønnsøkning og overheng samt noen få økninger i stillingshjemler (se eget kapittel 5.10 om lønnsbudsjettering og stillingshjemler). Inkludert her er også økte utgifter til lærlinglønn, med 1,0 mill.kr. Kommunestyret har vedtatt at kommunen skal gi tilbud til flere lærlinger, noe som gir økte kostnader. Det er videre avsatt en sentral pott til å møte lønnsoppgjøret for 2012, på 6,7 mill.kr, beregnet ut fra nasjonale prognoser.

Det er budsjettert med økning for kjøp av tjenester for nye ressurskrevende brukere, med en nettoutgift på vel 3,3 mill.kr.

Renteutgiftene øker med 2,4 mill.kr fra 2011 til 2012. Rente- og avdragsinntektene er nedjustert med vel 1,5 som skyldes at Stiftelsen boligbygg skal innfri et lån i sin helhet til Sør-Varanger kommune som de tidligere har betalt årlige rente og avdrag på.

Videre er tilskudd til private barnehager økt med kr. 688 000,- ut fra gjeldende regelverk. Overføring til menigheten er økt med kr. 663 000,-.

Til sist er det endringen av reglene for momskompensasjon fra investering som utgjør store deler av omstillingsbehovet. Netto reduksjon i driftsbudsjettet er hele 18,4 mill.kr for 2012, samt ytterligere nedgang for 2013. Regelendringen medfører at driftsnivået må reduseres tilsvarende.

Når det gjelder inntektsøkninger har kommunens rammetilskudd har økt fra 2011 til 2012 med 19,8 mill.kr, men 14,3 mill.kr er midler som igjen er avsatt til gjennomføring av samhandlingsreformen. Rådmannen har valgt å øke skatteanslaget betydelig, hele 7,2 mill.kr. Dette er noe utover KS sine beregninger, men i henhold til kommunaldepartementets beregninger. Utover dette er det kun mindre naturlige inntektsøkninger på brukerbetaling, salgs- og leieinntekter og gebyrer.

For år 2013 har kommunen et ytterligere omstillingsbehov på vel 30 mill.kr. I all hovedsak skyldes dette bortfall av momskompensasjon samt rente- og avdragsbelastning for Kirkenes skole.

Ved utgangen av år 2012 vil kommunen ha en lånegjeld i overkant av 1 mrd kr med tilhørende rente- og avdragsbelastning. Dette utgjør over kr. 100 000,- pr innbygger.

Etter rådmannens vurdering er det uunngåelig og ikke gjennomføre strukturelle endringer for å bringe kommunen økonomi i balanse. Rådmannen forslår derfor strukturelle endringer innenfor opptaksområder innefor skolene, tidligere omtalt som skolestrukturen, der flere skoler og årstrinn forslås nedlagt i 2012 og ytterligere i planperioden. Innefor barnehageområdet vil en avvikling av de små barnehagene og utbygging til større enheter gi flere barnehageplasser til en lavere enhetskostnad.

Innen helse og omsorgssektoren ser rådmannen seg nødt til å redusere tjenesteomfanget. Rådmannen er bevist på at dette vil ramme brukerne av tjenestene og at enkelte brukere og pårørende vil omfatte dette som særdeles lite tilfredsstillende. Allikevel ser rådmannen ingen annen mulighet enn å redusere også innefor disse tjenestetilbudene, da de ikke vil være mulig å redusere hele omstillingsbehovet innenfor de øvrige tjenestene.

Rådmannen har også forslått reduksjon ved teknisk drift, både innefor renhold og øvrig vedlikehold. Dette har sammenheng med endringer i skole- og barnehagestrukturen. En sentralisering av tjenestetilbud vil medføre en reduksjon i følgekostnader som renhold, vedlikehold, snøbrøyting og energikostnader.

Også innefor administrasjonen har rådmannen redusert bemanningen. Herunder har rådmannen valgt å skjerme personalavdelingen, plan- og byggesaksavdelingen, it-avdelingen og kommunens administrative ledergruppe. Rådmannen mener det er viktig å opprettholde bemanningen innefor disse områdene for å imøtekomme de utfordringer kommunens vil stå ovenfor i de kommende år med nedskjæringer. Rådmannen ser at nedleggelse og omstruktureringer vil føre til omplasseringer av ansatte og at dette kan skape uro i organisasjonen. Overtallighet og i verste fall oppsigelser kan bli resultatet. Også økt sykefravær uroer rådmannen.

Kommunen er i vekst og dette medfører stort trykk på planarbeid og byggesaksbehandling. Rådmannen mener derfor at det er riktig at plan- og byggesaksavdelingen ikke blir rammet av nedskjæringer i denne omgang, men foreslår en økt stillingshjemmel innfor virksomheten som er budsjettert dekket inn av gebyrøkninger.

Kommunens omdømme kan bli svekke i en slik prosess og mediatrykket vil øke. Lengre saksbehandlingstid vil kunne påregnes.

Videre i dette kapitlet vil rådmannen vise i detalj hva som ligger til grunn for budsjettsforslaget. Herunder vil alle foreslåtte tiltak redegjøres for. Også de økonomiske rammebetingelser, altså kommunens inntekter redegjøres for.

5.3 Økonomiske rammebetingelser 2012-2015 (inntekter)

5.3.1 Frie inntekter - skatt og rammetilskudd

(år 2012-prisnivå i perioden 2012-2015)	PROGNOSE						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1000 kr							
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	90 821	98 594	185 769	204 959	205 276	205 593	206 376
Utgiftsutjevning	18 323	18 477	16 798	8 902	8 907	8 912	8 914
Overgangsordninger (INGAR fra 2009)	-579	-239	-1 435	2 139	-	-	-
Saker særskilt fordeling	3 696	4 067	2 953	2 256	2 256	2 256	2 256
Nord-Norge-tilskudd	67 911	70 787	66 277	69 047	68 956	68 956	68 956
Ordinært skjønn	2 524	2 627	1 500	1 200	-	-	-
Kompensasjon Samhandlingsreformen				3 099	3 099	3 099	
Feil inntektsut 2007	128						
Tiltakspakken 2009/1 mrd mer frie inntekter 2010 med mer	4 168	2 220					
RNB2009 / RNB2010 / Prop 59S / RNB2011	1 912	15	223				
Sum rammetilsk. ekskl inntektsutj.	188 904	196 548	272 086	291 603	288 494	288 816	286 502
Netto inntektsutjevning	7 686	3 429	-441	16	16	16	16
Sum rammetilskudd	196 578	199 971	271 636	291 618	288 510	288 832	286 518
Rammetilskudd - endring i %		1,7	35,8	7,4	-1,1	0,1	-0,8
Skatt på formue og inntekt	199 460	221 811	216 266	223 402	223 402	223 402	223 402
Skatteinntekter - endring i %		11,2	-2,50	3,30	-	-	-
Sum skatt og rammetilskudd	396 038	421 782	487 900	515 000	511 900	512 200	509 900

Ved beregning av skatt og rammetilskudd benytter rådmannen prognoser utarbeidet av Kommunenes sentralforbund og føringene i statsbudsjettet for 2012.

Som tabellen viser vil rammetilskuddet til kommunens øke med 7,4 % eller vel 19,5 mill.kr fra 2011 til 2012. Av dette er 14 mill.kr medfinansiering i forbindelse med samhandlingsreformen. Slik rådmannen ser det er det altså 5,5 mill.kr som er såkalte "friske midler", en økning på 2 %.

Nord-Norgestilskuddet for Finnmark er økt og er nå kr. 7027,- pr innbygger. Saker til særskilt fordeling er tilskudd til finansieringsansvar for den avtalebaserte fysioterapitjenesten, kr. 545 000,- og kvalifiseringsprogrammet kr. 1 711 000,-, til sammen kr. 2 256 000,-.

Når det gjelder skatteinngangen utarbeides denne av ut fra egne prognoser og erfaringstall. Rådmannen varslet en økt skatteinngang i juni 2011 og regulerte opp budsjettet til 216,2 mill.kr for 2011. Pr skrivende stund ser det ut til at denne prognosen til holde. Dette inkludert inntektsutjevningen. Rådmannen har økt skatteanslaget for 2012 med 3,3 %. Det er usikkerhet forbundet med det økte skatteanslaget, men er i samsvar med statsbudsjettets prognose for Sør-Varanger kommune.

Årsaken til nedgang i skatteinngangen fra 2010 til 2011 er reduksjon av skatteøret fra 12,8 % til 11,3 %. For år 2012 er skatteøret uendret.

5.3.2 Eiendomskatt

(tall i 1000)

	Regnskap 2009	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Eiendomskatt fast eiendom, næring og verk og bruk.	21 941	24 972	25 220	26 775	26 775	26 775	26 775

Tabellen viser eiendomskatt for perioden 2009-2015. Som tabellen viser vil kommunen få inn eiendomskatt på 26,7 mill.kr hvert år i planperioden, forutsatt igjen endringer i form av promilleendring, bunnfradrag eller endring av eiendomskatteområdet. Det er budsjettert med 7 % og et bunnfradrag på kr. 100 000,- på fast eiendom.

Eiendomsskatten er et av de få inntektsområder hvor kommunen selv kan regulere inntekspotensialet og til dels fastsette skattetrykket. Som ovenstående viser gir eiendomsskatten et betydelig bidrag til driftsbudsjettet og utgjør hele 3,6 % av driftsinntektene i 2012.

De siste årene har det vært gjort flere endringer i eiendomskatteloven noe som gir kommunene mer fleksibilitet hva gjelder å velge utskrivningsalternativer for eiendomsskatt. Det er nå anledning til å utvide eiendomskatteområdet til å gjelde hele kommunen, da vil dette omfatte både verk og bruk og næringseiendommer. I 2011 kom endringen med å gi kommunene adgang til å skrive ut eiendomsskatt på verk og bruk og annen næringseiendom i heile kommunen selv om en ikke utvider eiendomskatteområdet for fast eiendom. Rådmannen har fremmet en egen sak om dette til kommunestyret høsten 2011.

5.3.3 Renteinntekter og utbytte

(tall i 1000)

	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Renteinntekter	4 779	3 580	3 500	3 500	3 500	3 500
Renteinntekter startlån	1 284	2 040	2 160	2 160	2 160	2 160
Renteinntekter SBB	513	916	0	0	0	0
Renteinntekter andre fordringer	178	150	150	150	150	150
Renteinntekter Finnmark fylkeskommune	259	550	400	400	400	400
Utbytte fra selskaper	14 042	15 875	16 000	16 000	16 000	16 000
Sum renteinntekter og utbytte	21 055	23 085	22 230	22 230	22 230	22 230

Som tabellen viser går budsjetterte renteinntekter ned fra 2011 til 2012 med kr. 850 000,-. Dette skyldes dels at Stiftelsen boligbygg vil innløse et lån til Sør-Varanger kommune som de i dag betaler både rente og avdrag på. Vedtatt i kommunestyre 6 oktober 2011.

Når det gjelder renteinntekter fra Finnmark fylkeskommune gjelder dette en avtale om betaling av rente og avdrag i forbindelse med bygging av Barentshallen. Renteinntekten er nedjustert for 2012 basert på rentenivået i 2011.

Renteinntektene fra startlån er oppjustert fra regnskap 2010 som følge av økt utlånsmasse og anses for realistiske.

Kommunen mottar utbytte fra Varanger kraft. Rådmannen forslår å budsjettere med tilsvarende utbytte for planperioden som for 2011, 15,6 mill.kr. I tillegg mottar kommunen et utbytte hvert år fra Sør-Varanger invest.

5.3.4 Konesesjonskraftinntekt

(tall i 1000)

	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Utgifter for levering konesesjonskraft	5 252	6 500	6 500	6 500	6 500	6 500
Salg av konesesjonskraft	10 382	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500
Nettoinntekt konesesjonskraftsalg	5 130	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000

Sør-Varanger kommune har anledning til å selge konesesjonskraft. Konesesjonskraften er å anse som en del av kommunens frie inntekter og kan benyttes til kommunal tjenesteproduksjon.

Som tabellen viser gir salg av konesesjonskraft en nettoinntekt til kommunen på vel 6,0 mill.kr pr. år dersom en legger 2011 nivå til grunn. Bruttoinntekt fra salg av konesesjonskraft på vel 12,5 mill.kr, men samtidig må kommunen betale til Varanger kraft for levering av konesesjonskraft. For 2011 er dette budsjettert til 6,5 mill.kr, slik at nettoen utgjør 6,0 mill.kr.

Kjøp og salg av konesesjonskraft gjøres i et varierende kraftmarked, noe som tilsier at forutsigbarheten er liten. Eksempelvis oppnådde kommunen en nettoinntekt på salg av konesesjonskraft i 2009 på hele 13,8 mill.kr noe som foreløpig er et toppår.

Kommunen mottar også konesesjonsavgift. For 2012 og videre i planperioden er denne beregnet til 1,575 mill.kr. Pengene er øremerket næringsutvikling i kommunen, og er i sin helhet budsjettert avsatt til næringsfond.

5.3.5 Rentekompensasjon

(tall i 1000)

	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Rentekompensasjon skolebygg	1 611	912	1 533	1 533	1 533	1 533
Rentekompensasjon sykehjemsplasser	1 509	1 545	1 515	1 515	1 515	1 515
Rentekompensasjon kirkebygg	7	67	140	140	140	140
Sum rentekompensasjon	3 129	2 525	3 189	3 189	3 189	3 189
Overføring til SBB (rentekompensasjon omsorgsboliger for psykiatrisolger)	-434	-434	-434	-434	-434	-434

Rentekompensasjon for skolebygg øker fra 2012. Ordningen er slik at kommunen mottar rentekompensasjon utfra en beregnet investeringsramme av Husbanken. Når det gjelder investeringsrammen er denne helt uavhengig av kommunens investeringsutgift eller finansiering, den beregnes utfra antall elever i kommunen og nyinvesteringer i skolebygg.

Kommunen mottar rentekompensasjon for reovering av kirkebyggene.

Overføring til SBB er rentekompensasjon for boliger som Stiftelsen boligbygg har bygget på oppdrag fra kommunen, men står som eier for og betjener rente- og avdragutgiften for.

5.3.6 Momskompensasjon fra investeringsprosjekter

(Tall i 1000)

	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Momskompensasjon fra investering	33 782	43 425	19 081	20 675	5 600	1 263
Tilbakeføring til Investering	6 737	17 370	11 449	16 540	5 600	1 263
Netto til inntekt i drift	27 045	26 055	7 633	4 135	0	0

Som tabellen viser får regelendringen for føring av momskompensasjon stor betydning for Sør-Varanger kommune allerede for budsjettår 2012. Reduksjon i driftsbudsjettet er hele 18,4 mill.kr fra 2011 til 2012. Som tabellen viser har kommunens de to siste år fått hele 53,1 mill.kr i driftsmidler som momskompensasjon fra investeringsprosjekter, som i all hovedsak er det nye skolebygget.

Sammen med lønnsutgiften er momskompensasjonsendringen den største utfordringen for å bringe budsjettet i balanse.

5.3.7 Salgs- og leieinntekter og brukerbetaling

(tall i 1000)

	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Brukerbetaling	29 592	31 238	32 897	31 992	32 157	32 157
Salg og leieinntekter	62 184	59 887	65 190	65 191	65 191	65 191
TOTALT	91 776	91 125	98 087	97 183	97 348	97 348

Som tabellen viser er brukerbetaling og salgs- og leieinntekter oppjustert for 2012 og videre i planperioden. Når det gjelder brukerbetalingene er det i all hovedsak betaling for institusjonsopphold som øker, som følge av økt pensjonsgrunnlag.

Det er ikke forslått økning i brukerbetalingen verken for barnehagene eller skolefritidsordningen. Når det gjelder foreldrebetaling i barnehage ligger kommunen i dag på maks sats kr. 2330,- pr. barn pr måned og 30 % søskenmoderasjon for søsken 1 og 50 % søskenmoderasjon for barn 2. Kosten er kr. 200,- pr barn pr måned.

For foreldrebetaling i skolefritidsordning er det ingen tilsvarende bestemmelse om maks sats. Rådmannen foreslår at foreldrebetalingen på SFO ikke økes, men holdes på dagens nivå kr. 2000,- for full plass, med 30 % søskenmoderasjon.

Brukerbetaling innenfor omsorgstjenesten er indeksregulert.

Økningen på salgs- og leieinntektene skyldes i hovedsak gebyrer på vann, avløp og renovasjon, som er oppjustert og regulert i henhold til reelle regnskapstall. I henhold til regnskapsreglene er VAR et eget selvkostområde, slik at gebyrgrunnlag ikke får resultat

effekt i kommunens driftsregnskap. Det fremmes kommunestyresak for gebyrregulativ for VAR.

I tillegg kommer mindre endringer innefor plan- og byggesaksområdet, avgifter og gebyrer innenfor havnerelaterte formål samt noen andre små endringer. Dette fremkommer i egne saker om gebyr- og avgiftsregulativene.

5.4 Rente og avdrag i planperioden – lånegjeldsutvikling

(tall i 1000)

	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Renter løpende lån	14 242	18 189	18 969	34 669	35 819	35 569
Renter lån til videre utlån	1 947	2 183	2 387	2 310	2 240	2 200
Renter nye låneopptak		317	1 750	1 150	470	250
Ordinære avdrag lån	21 202	23 206	21 473	34 073	36 073	36 873
Avdrag nye låneopptak		371	1 650	1 100	450	235
Sum renter og avdrag	37 391	44 266	46 229	73 302	75 052	75 127

Det er en liten økning i renter og avdrag fra 2011 til 2012. Dette er i all hovedsak renteøkning som følge av økt lånemasse.

Rentenivået er budsjettert som i 2011, uten økning. Det er tvetydige signaler i markedet hvorvidt vi får renteøkning i de kommende år. I siste prognose fra sentralbanksjefen varsler de at renten skal opp de kommende år. Men med erfaring fra sist finanskriser er det flere som mener at renten blir satt ned. Rådmannen har valgt å holde rentenivået konstant i planperioden som et utgangspunkt, men vil ha tett oppfølging av renteutviklingen fremover. Rådmannen vil også vurdere rentebinding av deler av lånemassen.

Som rådmannen har varslet flere ganger, er det økningen fra 2012 til 2013 som er av avgjørende betydning for den kommunens økonomi i planperioden. Da øker rente- og avdragsbelastningen med hele 27 mill.kr. Som kjent skyldes dette at lånet tilhørende Kirkenes skole vil omgjøres til ordinært lån og skal betjenes som ordinær driftsutgift. Inntil utgangen av 2012 er "skolelånet" definert som byggelån og dekkes innenfor prosjektkostnadene.

Lånegjeldsutviklingen

(tall i 1000)

	UB 2009	UB 2010	UB 2011	UB 2012	UB 2013	UB 2014	UB 2015
Lånegjeld	553 000	935 000	995 000	1 070 000	1 070 000	1 060 000	1 037 000
Lånegjeld pr.innbygger	56	95	101	107	106	104	101

Som tabellen viser vil kommunen ved utgangen av 2012 ha en lånegjeld på i overkant av 1 mrd kr, noe som gir en lånegjeld pr. innbygger på kr. 107 000,-.

5.5 Pensjonsutgiftene

(tall i 1000)	2011	Estimert forpliktelse 2012	Endring
Pensjonsforpliktelse KLP	-617 219	-832 846	-215 627
Pensjonsmidler KLP	569 198	649 174	79 976
Pensjonsforpliktelse SPK	-207 703	-188 042	19 661
Pensjonsmidler SPK	178 058	140 785	-37 273
	IB 2012	Innbetalt EK-innskudd	UB 2012
Egenkapitalinnskudd KLP	15 871	1 767	17 638
	2010	2011	2012
Pensjonskostnad KLP	37 551	38 449	41 183
Amortisert premieavvik	1 994	2 298	2 788
Administrasjonskostnad	1 862	2 163	2 405
Samlet kostnad KLP	41 407	42 910	46 376
Innbetalt premie	43 977	45 513	67 604
Premieavvik	4 654	4 900	24 015
Pensjonskostnad SPK	12 177	12 265	13 583
Amortisert premieavvik	21	-22	-182
Administrasjonskostnad	302	314	337
Samlet kostnad SPK	12 500	12 557	13 738
Innbetalt premie	12 466	11 430	12 104
Premieavvik	-91	-1 191	-1 816
Innbetalt premie begge ordninger	56 443	56 943	79 708
Samlet kostnad begge ordninger	53 907	55 467	60 114
Kostnadsført/Budsjettert premie	45 248	54 903	53 301
Ansattes andel pensjon (estimat)	8 659	6 800	6 813

Da den nye regnskapsforskriften for føring av pensjoner ble innført i 2002 valgte Sør-Varanger kommune å kostnadsføre premieavviket, altså differansen mellom kostnadsført premie og innbetalt premie til pensjonsselskapene, over 15 år. Per utgangen av 2010 hadde kommunen akkumulert et premieavvik på 24,9 mill kroner. Dette er penger som er utbetalt til pensjonsselskapene og som altså skal kostnadsføres i regnskapet over tid.

De beregnede pensjonskostnadene for kommunen for 2012 er budsjettert til 53,3 mill kroner inkl. administrasjonskostnader, mens innbetalt premie er beregnet til 79,7 mill kroner. For 2012 er altså premieavviket beregnet til 22,2 mill kroner.

Det er flere årsaker til dette at premieavviket blir så høyt i 2012.

- Finanstilsynet reduserer den garanterte renten livsforsikringselskaper kan gi fra 3% til 2,5% med virkning fra 2012
- Forventninger om et høyt lønnsoppgjør (gir høy reguleringspremie)

- Forventninger om et lavere tilbakeført overskudd til premiefond som følge av urolige finansmarkeder i 2011

Det høye premieavviket har isolert sett kun likviditetsmessig effekt i budsjettåret ved at kommunen skal innbetale et så vidt stort beløp til pensjonsselskapene mens kostnadsføringen i regnskapet er stabil og pensjonskostnaden i prosent av lønnsgrunnlaget vil ligge på samme nivå som for 2011 og tidligere år.

Premieavvikene har senere årene vært betydelige og man ser at det over år akkumuleres til dels betydelige fordringer i kommunens regnskap. Departementet ønsker nå å endre regelverket slik at pensjonskostnaden etter hvert kommer opp på nivå med pensjonspremien, og at de akkumulerte premieavvikene bygges ned. Departementet har derfor foreslått å endre amortiseringstiden fra 15 til 10 år. Premieavvik som har oppstått fra og med 2011 skal derfor fordeles på 10 år i stedet for 15 som tidligere.

De årlige kostnadene til Sør-Varanger kommune til pensjoner vil være økende både fordi premieavvikene hvert år er så vidt høye, men også fordi kostnadsføringen nå skal skje over en kortere periode. I tillegg vil et premieavviket gi likviditetsmessige utfordringer for kommunen i 2012.

5.6 Overføring til egne særbedrifter

5.6.1 Barentshallene KF

Rådmannen har innarbeidet tilskudd til Barentshallene KF i planperioden som i regulert budsjett 2011, fratrukket tiltak for reduserte subsidiering av treningsavgifter og avvikling av folkebad i svømmehallen i Bjørnevatn. Dette gir en overføring til Barentshallene KF på kr. 4 750 000,- hvert år i plan perioden.

Daglig leder ved Barentshallene KF fremmer egen kommunestyresak for budsjett og økonomiplan for foretaket slik det er gitt anledning til gjennom kommuneloven.

5.6.2 Varanger museum IKS, Tana og Varanger museumssida og Øst-Samisk museum

Sør-Varanger, Vadsø og Vardø kommune er eiere av Varanger museum IKS. Overføring til Varanger museum er budsjettert med kr. 1 705 000,- hvert år i planperioden. Dette er tilsvarende som for 2011. I tillegg kommer utgifter til husleie og øvrige driftsutgifter for bygningene. Totalt utgjør tilskudd og diverse driftsutgifter kr. 2 312 000,- hvert år i planperioden.

Tilskuddet til Tana og Varanger museumssida er budsjettert med kr. 540 000,- hvert år i planperioden. Dette er tilsvarende som for 2011.

Tilskuddet til Øst-Samisk museum er budsjettert med kr. 150 000,- hvert år i planperioden, tilsvarende som for 2011.

5.6.4 NORA - krise og incest senter IKS

I følge selskapsreglene for Nora senteret IKS pkt 18 skal representantskapet vedta budsjett for kommende år. Den enkeltes deltakerkommune har overfor selskapet plikt til å yte sin del av det tilskuddet representantskapet har vedtatt.

Representantskapet i Nora senteret IKS har den 13.10.2011 vedtatt at Sør-Varanger kommune skal yte kr. 2 340 000,- til Nora senteret IKS for 2012. Rådmannen har innarbeidet tilskuddet i budsjettforslaget.

Rådmannen vil fremme egen kommunestyresak for Nora senterets budsjett for 2012.

5.6.5 Sør-Varanger menighet

Rådmannen fremmer egen kommunestyresak for tilskudd til Sør-Varanger menighet. Tilskudd til menigheten er innarbeidet i rådmannens budsjettforslag med kr. 4 863 000,- hvert år i planperioden. Dette er en økning på kr. 663 000,- fra 2011, viser til utredning i kommunestyresak.

5.6.6 Interkommunalt arkiv IKS

Sør-Varanger kommune er medlem i Interkommunalt arkiv IKS. Den årlige kontingenten fastsatt til kr. 308 496,- pr. år i planperioden. Kontingenten fremkommer ved et grunnbeløp for drift og depot og vektet innbyggertilskudd.

5.6.7 Finnmark kommunerevisjon IKS og Kontrollutvalgan IKS

Sør-Varanger kommune er eier av Finnmark kommunerevisjon IKS hvor vi har 2 av 14 andeler. Kommunen har budsjettert med utgifter til revisjon med 1,2 mill kr hvert år i planperioden.

Sør-Varanger kommunes utgifter til kontrollutvalgene inkludert møtegodtgjørelse er budsjettert med kr. 130 000,- pr år.

Begge budsjettpostene er budsjettert med en økning 5 % fra 2011.

5.6.8 Aurora kino IKS

Aurora kino IKS er et interkommunalt kinoselskap, der Tromsø kommune, Alta kommune og Sør-Varanger kommune er eiere. Selskapet ble stiftet som en fusjon av de kommunale foretakene Tromsø kino KF og Alta kino KF i 2007. 1.januar 2009 ble Kirkenes kino tilsluttet Aurora kino, og fra 1. april 2010 overtok selskapet driftansvaret for Narvik kino.

Selskapet eies med 8 % av Sør-Varanger kommune, 23 % av Alta kommune, og 65 % av Tromsø kommune. Deltakerne hefter for selskapets forpliktelser pro rata i henhold til sin eierandel. Vårt årlige tilskudd til Aurora Kino er kr. 675 000,-. I tillegg kommer husleie.

5.7 Kjøp av tjenester fra private og medlemskap

5.7.1 Kommunenes sentralforbund

Sør-Varanger kommunes andel til KS er totalt kr. 391 115,-, herunder er forsknings- og utviklingsmidler er kr. 51 666,- og KS medlemskontingent 339 449,-.

5.7.2 Brendselsutslaget AS og Grenseprodukter

Rådmannen forslår en overføring til Brendselsutslaget med kr. 640 000,- og Grenseprodukter kr. 390 000,-, til sammen kr. 1 030 000,-. I tillegg yter kommunen lønnskostnader tilsvarende en 50 % stilling. Til sammen utgjør dette 1,2 mill.kr som er tilsvarende beløpet i 2011.

5.7.3 Tilskudd til private barnehager

Fra 2011 er statstilskuddet til barnehagene innlemmet i rammetilskuddet til kommunene. For å ivareta de private barnehagene fastsatte staten en egen forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlige tilskudd til ikke-kommunale barnehager. Sør-Varanger kommune har i dag tre barnehager som er godkjente og som faller inn under forskriften.

Sør-Varanger kommune er forpliktet til å yte tilskudd som skal dekke kostnader til ordinær drift, kapitalkostnader og administrasjonskostnader som ikke dekkes av andre offentlige tilskudd og foreldrebetaling. Tilskuddet skal utgjøre minimum 91 % av det som tilsvarende kommunale barnehager i gjennomsnitt mottar i offentlig finansiering.

Årlig overføring til ikke kommunale barnehager er 6,2 mill.kr.

5.7.4 Bedriftshelsetjeneste

Medlemskapet i Sør-Varanger bedriftshelsetjeneste er sagt opp med virkning fra 1. januar 2012. Bakgrunnen for oppsigelsen/utmeldelsen er kravet om at offentlige tjenester over et visst beløp skal legges ut på anbud jfr. lov om offentlige anskaffelser. Lovpålagt bedriftshelsetjeneste er nå ute på anbud. Det er budsjettert med utgifter til bedriftshelsetjeneste med kr. 910 000,- hvert år i planperioden.

5.7.5 Finnut innkjøpssirkelen

Sør-Varanger kommune har en avtale om medlemskap i Finnut innkjøpssirkel.

Medlemskapet er tegnet ut året 2012 og har en årlig kostnad på kr. 170 000,-.

Innkjøpssirkelen består av flere kommuner i Finnmark som i felleskap gjennomfører offentlige anskaffelser.

5.7.6 Samovarteateret AS

Kommunen kjøper tjenester fra Samovarteateret AS til teaterundervisning for kulturskolen, beregnet til kr. 432 000,-. I tillegg bevilger kommunen et årlig tilskudd på kr. 150 000,- til bedriften.

5.7.7 Øst-Finnmark regionråd

Sør-Varanger kommune er medlem i Øst-Finnmark regionråd. Årskontingenten er kr. 40 000,-. I tillegg kommer vår andel, 36 %, av driftsutgiftene for rådet. Det er innarbeidet totalt kr. 200 000,- pr år basert på erfaringstall.

5.8 Tilskudd til andre

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Partnerskap for folkehelse	150 000	150 000	150 000	150 000
Partistøtte	135 000	135 000	135 000	135 000
Pikene på broen	250 000	250 000	250 000	250 000
Berents spektakel	100 000	100 000	100 000	100 000
Kirkenesdagene	100 000	100 000	100 000	100 000
Tilskudd til andre trossamfunn	220 000	220 000	220 000	220 000
Avløsertilskudd landbruk	90 000	90 000	90 000	90 000
Tilskudd til ungdomsrådet	100 000	100 000	100 000	100 000
MOT	70 000	70 000	70 000	70 000
Kulturmidler	150 000	150 000	150 000	150 000
Kulturmidler - Idrett	200 000	200 000	200 000	200 000
Lagseide kultur- og idrettsbygg	200 000	200 000	200 000	200 000
Turstier og løypekjøring	50 000	50 000	50 000	50 000
Tilskudd til 17. mai	100 000	100 000	100 000	100 000
Tilskudd til samefolkets dag	10 000	10 000	10 000	10 000
Finnmarksløpet	30 000	30 000	30 000	30 000
Pasvik trail	30 000	30 000	30 000	30 000
TV aksjon	10 000	10 000	10 000	10 000

Oversikten viser tilskudd kommunen har hatt tradisjon for å yte og som er innarbeidet i budsjett 2011 og rådmannens forslag for 2012.

Når det gjelder diverse kulturmidler tildeles dette etter en søknadsprosess. De øvrige utbetales forløpende gjennom året.

Når det gjelder partistøtte og støtte til andre trossamfunn er dette forskriftsregulert. De øvrige tilskuddene er ikke lov eller forskriftpålagte.

5.9 Innarbeide nedskjærings og salderingstiltak - 2012

For å bringe rådmannens budsjettforslag i balanse er det innarbeidet en rekke nedskjærings- og salderingstiltak. I dette kapitlet redegjøres det for hvert av tiltakene med konsekvenser. Rådmannen er inneforstått med at det kan fremkomme ytterligere konsekvenser av tiltakene, enn utredet her, allikevel er dette er forsøk på å gi en fremstilling av de tiltak rådmannen mener er nødvendig for å imøtekomme kommunens økonomiske situasjon.

Som nevnt tidligere mener rådmannen at det er nødvendig å gjennomføre stillingsreduksjoner og forslår å nedbemanne med i overkant 40 stillinger i 2012. I gjennomsnitt er det beregnet kr. 500 000,- i lønn og sosiale utgifter pr stilling. De fleste stillingskutt er redegjort for i dette kapitlet, men det kan fremkomme stillingskutt også i virksomhetene direkte. Dette gjelder dersom virksomheten blir pålagt å redusere stillingshjemler som følge av bemanningsnorm og antall brukere.

Tiltak	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
1. Reduksjon Flyktningtjenesten	-300 000	0	0	0
2. Redusert bemanning FDV	-772 000	-772 000	-772 000	-772 000
3. Redusert bemanning Psykisk helsetjeneste	-664 000	-500 000	-500 000	-500 000
4. Redusert bemanning Prestøyhjemmet	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
5. Reduksjon Hjemmebasert omsorg	-1 985 700	-1 985 700	-1 985 700	-1 985 700
6. Redusert bemanning Renholdstjenesten	- 937 250	- 937 250	- 937 250	- 937 250
7. Kompetansesenteret	-604 800	-604 800	-604 800	-604 800
8. Redusert bemanning Bugøynes omsorgssenter	-750 000	-750 000	-750 000	-750 000
9. Redusert bemanning Tjenesten for funksjonshemmede	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
10. Redusere støttekontakter Sosialtjenesten	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
11. Nedbemanne 1 årsverk ved Sosialtjenesten	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
12. Utvidelse av Tangenlia omsorgsboliger	0	1 557 000	4 511 000	4 511 000
13. Nedleggelse av 8 langtidsplasser Wesselborgen	0	-1 075 000	-1 075 000	-1 075 000
14. Endring permisjonsreglementet – velferdspermisjon uten lønn	-580 000	-580 000	-580 000	-580 000
15. Avvikling av sjømannsklubben	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
16. Nedlegging av bassenget i Bjørnevatn	- 942 000	- 942 000	- 942 000	- 942 000
17. Redusert subsidiering halleie	- 500 000	- 500 000	- 500 000	-500 000
18. Bruk av fond til dekning av tilskudd til arrangementer, kulturaktiviteter og tilskudd	-2 655 000	0	0	0
19. Redusert bemanning i sentraladministrasjon	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
20. Redusert bemanning				

Økonomiavdelinga	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
21. Redusert bemanning kulturskolen	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
22. Redusert bemanning PP- og barneverntjenesten	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
23. Redusert bemanning helsestasjon, Fysio- og Ergoterapitjenesten	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
24. Avvikling prosjekt olje og gass	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
25. Reduksjon sommerhjelp	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000
26. Endring i opptaksområde/ skolestruktur	-6 118 788	-8 710 588	-8 710 588	-8 710 588
27. Redusert bemanning Allmenn kultur	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
28. Redusert bemanning Biblioteket	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
29. Avvikling av felles velferdsmidler	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
30. Redusert bemanning Bjørnevatn og Sandnes skole	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
31. Reduserte telefonutgifter	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000

Tiltak 1 Reduksjon Flyktningtjenesten

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-300 000	0	0	0
Sum inntekter	0	0	0	0
Sum netto tiltak	-300 000	0	0	0

Det foreslås å redusere driftsutgifter i flyktningtjenesten for 2012 noe som berører både bosetting og introprogram. Det vil berøre fritidsaktiviteter for barn og voksne. Det blir søkt om ekstratilskudd fra IMDi til enkeltpersoner i 2012, men kjenner ikke utfallet av søknadene. Dersom de innvilges av IMDi vil det avlaste reduksjon i fritidsaktiviteter, om ikke vil tjenesten måtte innskrenke aktiviteter til flyktninger. Utgifter til introstønnd reduseres med den forutsetning at det bosettes både familier og enslige. Det statlige integreringstilskuddet og utgifter ved bosetting varierer etter personer som faktisk bosettes, og overføringene varierer, om det er enslige voksne, par eller familier.

Tiltak 2 Redusert bemanning FDV.

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-772 000	-772 000	-772 000	-772 000
Sum inntekter	0	0	0	0
Sum netto tiltak	-772 000	-772 000	-772 000	-772 000

Bygningsdrifta foreslås redusert med 1 årsverk. Det vil berøre vaktmestertilbudet. Reduksjonen gjøres i løpet av året primært som følge av ordinær avgang. Det vil gi redusert vaktmester kapasitet bl.a med snørydding om vinteren samt med tilsyn generelt. Nye Kirkenes skole skånes mot reduksjon av vaktmestertjenester/-tilsyn. Kommunen må holde det nye bygget i stand.

Veidrifta foreslås redusert med 1 årsverk. De ansatte innenfor denne virksomheten arbeider på veier, parker og løyper (ski og skuter). Vil gi redusert tilbud i perioder innenfor disse områdene.

Tiltak 3 Redusert bemanning Psykisk helsetjeneste

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-664 000	-500 000	-500 000	-500 000
Sum inntekter				
Sum netto tiltak	-664 000	-500 000	-500 000	-500 000

Som et ledd i innsparingsprosessen foreslår rådmannen nedbemanning ved Psykisk helsetjeneste tilsvarende 1,0 årsverk. Konsekvensene vil være reduksjon i tjenestetilbudet og det forebyggende arbeidet.

Psykisk helsetjeneste har en miljøarbeider som har permisjon tilsvarende 40 % stilling. Stillingen har vært holdt vakant i 2011 og det foreslås i tillegg til nedbemanningen å fortsatt holde denne stillingen vakant i 2012.

Tiltak 4 Redusert bemanning Prestøyhjemmet

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Sum inntekter				
Sum netto tiltak	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000

For å møte kommunens økonomiske utfordringer foreslår rådmannen redusert bemanning på Prestøyhjemmet med 2,0 årsverk. Prestøyhjemmet har de to siste årene fått økt grunnbemanning for å imøtekomme uønsket deltid og redusert bruk av overtid. Rådmannen registrerer at tiltakene har hatt god effekt, men med bakgrunn i kommunens økonomiske situasjon kan ordningen ikke videreføres og foreslås avvirket. En reduksjon av grunnbemanning kan medføre redusert tjenestetilbud for beboerne og økning av sykefraværet.

Tiltak 5 Reduksjon Hjemmebasert omsorg

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-2 035 700	-2 035 700	-2 035 700	-2 035 700
Sum inntekter	50 000	50 000	50 000	50 000
Sum netto tiltak	-1 985 700	-1 985 700	-1 985 700	-1 985 700

Som et ledd i innsparingsprosessen foreslår rådmannen reduksjon innenfor hjemmebasert omsorg med 4,1 årsverk. Det foreslås å redusere 1,0 årsverk konsulent, dette medfører mindre tilgjengelighet for publikum. Det vil bli flere merkantile oppgaver på saksbehandlere og virksomhetsledere. Noe som igjen fører til lengre saksbehandlingstid på søknader om helse og omsorgstjenester.

Rådmannen foreslår reduksjon på 0,7 årsverk i turnusen til de hjemmebaserte tjenestene.

Kilden dagsenter foreslås nedlagt. Kilden dagsenter er et forebyggende aktivitetstilbud til eldre hjemmeboende. Dagsenteret holder til på Eldresenteret og har 10 plasser. Per i dag er det 40 brukere som har tildelt plass ved dagsenteret. Det er 2,4 årsverk og en tilrettelagt arbeidsplass tilknyttet. Kilden dagsenter er en av tjenestene til de hjemmebaserte tjenestene. Dagsenteret bidrar til at brukerne kan bo hjemmelengre ved at de er i aktivitet fysisk og mentalt, forhindrer isolasjon, får god ernæring, forebygger angst og depresjoner og gir muligheten til å opprettholde god livskvalitet. Dagsenteret gir også tilbud om felles måltider for beboerne ved Eldresenteret og nærliggende omsorgsboliger. Dette vil ikke være mulig

ved nedleggelse av senteret. Dette medfører at beboerne ikke har noen sosiale treff i løpet av dagen hvis de ikke organiserer dette selv. De aller fleste er i en situasjon der dette ikke er mulig. Ved nedleggelse av dagsenteret vil arbeidsbelastningen på hjemmebasert omsorg øke. Virksomheten må tilby flere tilsyn og følge brukerne tettere opp hjemme. Fagligsett bør en øke aktivitetstilbudet til eldre hjemmeboende hvis en ønsker å forebygge sykehjemsinnleggelse.

Tiltak 6 Redusert bemanning renholdstjenesten

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	- 937 250	- 937 250	- 937 250	- 937 250
Sum inntekter	0	0	0	0
Sum netto tiltak	- 937 250	- 937 250	- 937 250	- 937 250

Som et ledd i innsparingsprosessen foreslår rådmannen å redusere med til sammen 4 årsverk innenfor renholdssektoren. Dette som følge av ny gjennomgang av renholdsplaner og redusert bemanning i ferier. Noe av reduksjon fremkommer under tiltak avvikling av basseng Bjørnevatn og tiltaket endring av skolestruktur.

Tiltak 7 Kompetansesenteret

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-614 800	-614 800	-614 800	-614 800
Sum inntekter	10 000	10 000	10 000	10 000
Sum netto tiltak	-604 800	-604 800	-604 800	-604 800

Kompetansesenteret har gjort endringer i sine budsjetter som fører til en besparelse for kommunen på kr. 604 800. Besparelsen er gjort ved at kompetansesenteret får strengere krav til egeninntjening av budsjetterte lønns og driftsmidler.

Tiltak 8 Redusert bemanning Bugøynes omsorgssenter

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-750 000	-750 000	-750 000	-750 000
Sum inntekter	0	0	0	0
Sum netto tiltak	-750 000	-750 000	-750 000	-750 000

Rådmannen foreslår å redusere bemanning ved Bugøynes omsorgssenter med 1,5 årsverk som et ledd i innsparingsprosessen. Senteret har i dag 10,69 årsverk. Det er heldøgnsbemanning ved sentret og virksomheten serverer hjemmeboende i Bugøynes og Bugøyfjord med den samme bemanningen. Innsparingsforslaget vil føre til at en ikke ansetter egen kokk ved sentret, men at matlaging som tørrmat og middag vil bli gjort av pleiepersonalet. 0,5 årsverk foreslås redusert i turnusen. Turnusen ved virksomheten inneholder delt vakter på helg i dag. Ved kutt i turnusen vil en måtte legge inn flere dager med delt vakter. Vi ser det kan bli en økning i sykefravær.

Tiltak 9 Redusert bemanning Tjenesten for funksjonshemmede

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
Sum inntekter	0	0	0	0
Sum netto tiltak	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000

For å møte kommunens økonomiske utfordringer foreslår rådmannen redusere bemanningen ved Tjenesten for funksjonshemmede (TFF) med 1,4 årsverk. De fleste årsverk i TFF er knyttet direkte opp mot brukerne. Det betyr at ved å kutte i ytterligere årsverk her, vil ramme brukere som er helt avhengig av personbistand for å kunne få dekket sin grunnleggende behov så som stell, mat, medisiner og nødvendig tilsyn.

Det foreslås nedleggelse av 1 årsverk fagarbeider på Villa aktiv. Dette medfører at virksomheten ikke vil kunne ta inn flere barn på Villa aktiv utover det som allerede er planlagt. Villa aktiv vil ikke ha mulighet til å øke avlastningstilbudet dersom enkelte familier skulle ha behov for dette (akutte behov).

I tillegg foreslås det redusert med 0,4 årsverk fagarbeider knyttet til botiltak rundt enkelt bruker. Konsekvens er redusert bemanning rundt enkelt brukeren der det i utgangspunktet er behov for å ha to personer på vakt. Endringer i tiltak rundt bruker gjør dette mulig uten at det skal ramme tjenestetilbudt i særlig grad.

Tiltak 10 Redusere støttekontakter ved sosialtjenesten

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Sum inntekter	0	0	0	0
Sum netto tiltak	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000

Rådmannen foreslår å redusere utgifter til støttekontakter ved Sosialtjenesten. Det er vanskelig å rekruttere støttekontakter og tilbud kan delvis dekkes opp av tilbud innen prosjekt "Frisk satsing" og av miljøarbeidertilbud i tjenesten ved en omorganisering.

Tiltak 11 Nedbemanne 1 årsverk Sosialtjenesten

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Sum inntekter	0	0	0	0
Sum netto tiltak	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000

Rådmannen foreslår å redusere bemanningen ved sosialtjenesten med 1 årsverk knyttet til gjeldsrådgivning. NAV har i dag et delegert ansvar for økonomisk råd- og veiledning i tilknytning til økonomisk sosialhjelp og vil delvis kunne ivareta en del av denne problematikken. NAV vil sannsynlig merke en økt pågang på bistand til tyngre gjeldssaker både i forhold til rådgivning, veiledning og praktisk bistand enn det de har i dag. Personer/familier med tyngre gjeldssaker som krever tett oppfølging over tid, vil få lengre ventetid for bistand noe som igjen vil kunne gi negative konsekvenser for boligsituasjonen til personer som sliter med dårlig økonomi eller sliter med å ivareta sin økonomi. Det kan spesielt gi negative konsekvenser for sosialt vanskeligstilte barnefamilier som kan bli tapere på boligmarkedet. De siste årene i forbindelse med oppretting av NAV-kontor, er det også etablert ulike offentlige tilbud som nettsted og hjelpetelefoner som gir råd- og veiledning til befolkningen i forhold økonomi og gjeldssaker. Disse tilbudene vurderes å være basert på at den enkelte har ressurser og evner selv til å følge opp egen økonomi/gjeld med råd- og veiledning, og er lite tilrettelagt for vanskeligstilte personer som trenger praktisk bistand og tett oppfølging.

Tiltak 12 Utvidelse av Tangenlia omsorgsboliger

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	0	1 612 000	4 731 000	4 731 000
Sum inntekter	0	-55 000	-220 000	-220 000
Sum netto tiltak	0	1 557 000	4 511 000	4 511 000

Det er igangsatt planlegging av 16 nye omsorgsboliger i Tangenlia med planlagt byggstart sommeren 2012 og ferdigstilling høsten 2013. 12 av boligene planlegges forbeholdt eldre og 4 av boligene til unge funksjonshemmede. Hjemmesykepleien skal ha en avdeling her som skal drifte disse boligene og område Hesseng- Jarfjord. Det er beregnet at det vil jobbe ca 20 ansatte ved denne avdelingen. Samtidig med åpningen av disse boligene skal det legges ned 8 sykehjems plasser ved Wesselborgen sykehjem. Med 8 færre sykehjems plasser og samhandlingsreformen som legger opp til pasienter med større behov for oppfølging i kommunen, må en regne med at de som vil få tildelt bolig i Tangenlia vil ha et omfattende behov for hjelp hele døgnet. Det vil derfor være behov for å ha en døgnkontinuerlig turnus ved boligene. En vil se på eksisterende ressurser ved Tangenlia bofellesskap og ressurser knyttet opp mot enkelt brukere, slik at en får utnyttet disse best mulig. Det er beregnet behov for å opprette 6.3 årsverk i tillegg til det som en har i dag.

Tiltak 13 Nedleggelse av langtids plasser Wesselborgen

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	0	-2 035 000	-2 035 000	-2 035 000
Sum inntekter	0	960 000	960 000	960 000
Sum netto tiltak	0	-1 075 000	-1 075 000	-1 075 000

Rådmannen foreslår å legge ned langtids plasser ved Wesselborgen fra 2013. Avdeling D er den største avdelingen på Wesselborgen med 20 beboere. 8 av disse deler ett bad og toalett, disse rommene ligger i den delen av avdelingen som kalles mellombygget. Forholdene på mellombygget er svært uhensiktsmessige for både beboerne og personalet, og kan ikke sies å oppfylle kravene i Forskrift for sykehjem og boform for heldøgns omsorg og pleie. Viser spesielt til kapittel 4 om beboernes rettigheter hvor det står at det skal være ett WC-rom i tilknytning til hvert sengerom, og at boformen skal ha nødvendige rom tilrettelagt for å ivareta beboernes hygiene. Nedleggelse av 8 langtids plasser innebærer en reduksjon på 5 årsverk. Justert for reduksjonen i brukerbetaling vil dette gi en netto besparelse på kr 1 075 000.

Tiltak 14 Endring i permisjonsreglementet – velferds permisjon uten lønn

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-580 000	-580 000	-580 000	-580 000
Sum inntekter	0	0	0	0
Sum netto tiltak	-580 000	-580 000	-580 000	-580 000

Permisjonsreglementet gjelder for alle arbeidstakere i et fast forpliktende arbeidsforhold med en på forhånd fastsatt arbeidstid (evt. gjennomsnittlig arbeidstid) pr. uke. Deltidsansatte innvilges permisjon forholdsmessig etter stillingens størrelse. Permisjonsreglementet gjelder så langt ikke annet er bestemt i lov eller ved sentralt inngåtte avtaler. I medhold av permisjonsreglementet har vi i dag en ordning med velferds permisjon med lønn i inntil 12

dager pr. år for bl.a. tilvenning av barn i barnehage, for eget bryllup, husbygging/istandsetting av eget hus/leilighet, feiring av religiøse og nasjonale høytidsdager som ikke er offisielle etter norsk kalender, deltakelse i større idrettsarrangementer og andre tungtveiende årsaker. Som et omstillingstiltak foreslår rådmannen å endre reglementet slik at det kun innvilges permisjon med lønn ved alvorlig sykdom eller dødsfall i nærmeste familie i inntil 5 dager inkl. nødvendige reisedager pr. år. Endringen skal i hht til Hovedavtalen drøftes med de tillitsvalgte.

Tiltak 15 Avvikling av sjømannsklubben

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-620 000	-620 000	-620 000	-620 000
Sum inntekter	420 000	420 000	420 000	420 000
Sum netto tiltak	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000

Kommunen opprettet i desember 2004 et velferdstilbud for russiske sjømenn i Miljøbygget. Tilbudet hadde åpent fra 17.00-20.00 tre dager i uka den første tiden, men det ble senere utvidet til 5 dager i uka. Tilbudet ble ansett for å være viktig for å trekke russiske fiskefartøy til Kirkenes og derved aktivitet til den maritime næringa i kommunen.

Det har vært en forutsetning at deler av tiltaket skulle finansieres gjennom tilskudd fra næringslivet og ble det inngått avtale med Ordretelefon1 AS som skulle stå for innsamling av midlene. Innsamlede midler har variert fra år til år og utgjorde i snitt ca kr 120.000 de første årene. Ordretelefonen 1 AS ble nedlagt i 2010 og organisert innsamlingen har etter dette ikke blitt gjennomført og innsamlede midler var redusert til kr 40.000 i 2010.

Anløpet av russiske fiskefartøyer er redusert til nærmere 50 %, samtidig som antall sjøfolk pr fartøy har gått ned. Lønns og arbeidsvilkårene for sjøfolkene har også bedret seg og gitt disse økt mulighet for deltagelse i det ordinære fritidstilbudet i Kirkenes.

Rådmannen mener på denne bakgrunn at tilbudet i dag ikke har samme betydning som da det ble opprettet og foreslår at ordningen avvikles fra 2012.

Tiltak 16 Nedlegging av bassenget i Bjørnevatn

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	- 942 000	-942 000	-942 000	-942 000
Sum inntekter	0	0	0	0
Sum netto tiltak	-942 000	-942 000	-942 000	-942 000

Sør-Varanger kommune står overfor store økonomiske utfordringer de nærmeste årene og Rådmannen finner det ikke naturlig at det skal opprettholdes to bassengtilbud i sentrumsnære områder. Rådmannen foreslår med dette å avvikle tilbudet om folkebad i Bjørnevatn.

Kostnader til folkebad er beregnet til kr. 528.000 pr år.

Bassenget i Bjørnevatn benyttes i dag til svømmeundervisning i barne- og mellomtrinnet ved skolen. Barentsbadet har god kapasitet til skolesvømming og nedlegging av bassenget vil således ikke redusere svømmetilbudet til elevene. Kostnader til åpent basseng for

skolesvømming er beregnet til kr. 414.000 per år. Dette inkluderer utgifter til strøm og varme, kommunale avgifter, vedlikehold og drift, vaktmestertjenester og renhold.

I tillegg nevnes at Bjørnevatn skole melder om plassmangel der mangel på grupperom og spesialrom nevnes spesielt. Ved nedleggelse av bassenget kan lokalitetene tas i bruk til undervisningsrom, grupperom eller auditorie eller en kombinasjon av disse.

Tiltak 17 Redusert subsidiering halleie

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Sum inntekter	0	0	0	0
Sum netto tiltak	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000

Kommunen overfører i dag kr. 500 000 til Barentshallene KF til en ordning der ulike lag og foreninger kan søke om redusert halleie for den delen av deres virksomhet som gjelder barn og unge under 19 år.

Barentshallene KF utaler i sitt innspill til budsjett 2012 at de ikke ser noen utfordringer i at ordningen avvikles og mener at det sannsynligvis vil muliggjøre en mer effektiv drift av anleggene, i og med at det forventes at lag og foreninger blir mer restriktive i timebruk når de må betale deler av halleien selv.

Rådmannen foreslår at ordningen med subsidiering av halleie til lag og foreninger avvikles som følge av kommunens anstrengte økonomi.

Tiltak 18 Bruk av fond til dekning av tilskudd til arrangementer, kulturaktiviteter og tilskudd

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-2 655 000	0	0	0
Sum inntekter	0	0	0	0
Sum netto tiltak	-2 655 000	0	0	0

Rådmannen må vurdere alle tiltak i forbindelse med budsjett 2012 for å frembringe balanse. I den sammenheng mener rådmannen at det løpende driftstilskudd som har vært innarbeidet i kommunens budsjett må vurderes. Dette er tilskudd som ikke er lovpålagte og utenfor kommunalt ansvarsområde. Følgende tilskudd er foreslått dekt ved bruk av fond:

Finnmarksløpet	Kr. 30.000
Pasvik trail	Kr. 30.000
Pikene på broen	Kr. 250.000
Barentsspektakel	Kr. 100.000
Kirkenesdagene	Kr. 100.000
Samovarteateret	Kr. 150.000
Turistinformasjon	Kr. 500.000
MOT	Kr. 70.000
Kultur og idrettsmidler til lag og foreninger	Kr. 600.000
Aurora Kino	Kr. 675.000
Folkehelseprosjekt	Kr. 150.000

Tiltak 19 Redusert bemanning i sentraladministrasjon

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Sum inntekter	0	0	0	0
Sum netto tiltak	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000

Rådmannen foreslår redusert bemanning i sentraladministrasjonen med 1,0 årsverk. Konsekvensen vil være lengre saksbehandling i forvaltningen.

Tiltak 20 Redusert bemanning Økonomiavdelinga

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Sum inntekter	0	0	0	0
Sum netto tiltak	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000

Rådmannen foreslår å avvikle en 100 % stilling som økonomikonsulent. Dette kan medføre økt arbeidsmengde og lengre saksbehandlingstid.

Tiltak 21 Redusert bemanning Kulturskolen

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Sum inntekter	0	0	0	0
Sum netto tiltak	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000

Det er innarbeidet redusert bemanning ved kulturskolen på 1 årsverk, tilsvarende kr 500.000. Rådmannen ser gjennom dette tiltaket en felles ledelse mellom Sør-Varanger kulturskole og Kirkenes barneskole, alternativt Sør-Varanger kulturskole og allmenn kultur som også har mange tangeringspunkter.

Tiltak 22 Redusert bemanning ved PP- og Barneverntjenesten

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Sum inntekter	0	0	0	0
Sum netto tiltak	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000

Rådmannen foreslår å redusere vakant rådgiverstilling. Konsekvensen er at det kan bli noe mangelfull oppfølging med råd og veiledning til skoler, barnehager og foreldre, jmf. Kvello modellen om tidlig intervensjon overfor barnefamilier med behov for hjelp.

Tiltak 23 Redusert bemanning Helsestasjon, fysio - og ergoterapitjenesten

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Sum inntekter	0	0	0	0
Sum netto tiltak	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000

Virksomheten foreslår å avvikle stillingen som koordinator for ungdomstiltak. Hovedoppgavene i stillingen er å ha oversikt over hvilke utfordringer som finnes blant ungdom i Sør-Varanger, styrke og utvikle det forebyggende arbeidet i forhold til ungdom, tverrfaglig samarbeid og fagutvikling, nettverksbygging, delta og bidra til å komme i gang med prosjekter/tiltak, forebygging samt være folkehelsekoordinator.

Konsekvenser ved å kutte stillingen vil således være på systemnivå – ikke i tjenester / tjenesteproduksjon på individnivå. Stillingen dekker i dag folkehelsekoordinatorfunksjonen, oppfølging av tverrfaglig gruppe for forebygging og organisering og drifting av tiltak til ungdomstiltak, herunder Åpen Hall.

Tiltak 24 Avvikling av prosjekt olje og gass

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Sum inntekter	0	0	0	0
Sum netto tiltak	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000

Det har de siste årene vært budsjettert med utgifter til prosjekt olje og gass. Budsjettet har i all hovedsak vært benyttet til tilrettelegging og deltakelse på oljemesser. Budsjettet har de siste årene vært overskredet og prosjektet har vært dekket under ordinær drift. Rådmannen forslår at deltakelse på oljemesser og lignende avvikles fra og med regnskapsår 2012.

Tiltak 25 Reduksjon av sommerhjelp

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000
Sum inntekter	0	0	0	0
Sum netto tiltak	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000

Rådmannen foreslår at det ikke avsettes midler til sommerhjelp i planperioden. Dette innebærer at det ikke tas inn sommervikarer/skoleungdom til sommervedlikehold av parker og grøntområder.

Tiltak 26 Endring av opptaksområder/skolestruktur

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-6 319 196	-8 829 388	-8 829 388	-8 829 388
Sum inntekter	120 700	118 800	118 800	118 800
Sum netto tiltak	-6 118 788	-8 710 588	-8 710 588	-8 710 588

Rådmannens budsjettforslag innebærer endring av skolested/opptaksområder for noen elever med påfølgende skoleskyss, og endring av vedtatt tidligere skolestruktur.

Rådmannens forslag innebærer at det skal gis et tilbud om 1. – 4. årstrinn på distriktsskoler som Skogfoss, Tårnet, Neiden og så skal den øvrige aktiviteten/opplæringen knyttes opp mot Pasvik skole og Kirkenes barneskole og Kirkenes ungdomsskole.

1. Nedlegging/avvikling av mellomtrinnet (5. – 7. årstrinn) på Oppvekstsenteret på Skogfoss, og overføring av elever til Pasvik skole, gjeldende fra 01.08.12

2. Nedlegging/avvikling av ungdomstrinnet ved Oppvekstsenteret i Jarfjord/Tårnet skole, og overføring av elever til ungdomstrinnet ved Kirkenes ungdomsskole – gjeldende fra 01.08.12.
3. Nedlegging/avvikling av mellomtrinnet (5. – 7. årstrinn) på Oppvekstsenteret i Jarfjord/Tårnet skole, og overføring av elever til Kirkenes barneskole, gjeldende fra 01.08.12.
4. Nedlegging/avvikling av Oppvekstsenteret på Jakobsnes/Bøkfjord skole, og overføring av elevene til Kirkenes barneskole, gjeldende fra 01.01.12.
5. Nedlegging/avvikling av mellomtrinnet (5.-7.årstrinn) på oppvekstsenteret i Neiden og overføring av elever til Kirkenes skole, gjeldende fra 01.08.12

Skysskostnader er innhentet fra FFR/BOREAL TRANSPORT

Elevtall/årsverk er basert på innrapportering fra de respektive skoler i Grunnskolens Informasjons System (GSI), samt opplysninger fra Folkeregisteret.

Det er videre sjekket ut at mottakerskoler har kapasitet til å ta mot elevene innen dagens rammer mht lokaliteter og personell.

1. Nedlegging/avvikling av mellomtrinnet (5. – 7. årstrinn) på Oppvekstsenteret på Skogfoss, og overføring av elever til Pasvik skole, gjeldende fra 01.08.12.

Elevtallsutviklingen ved Oppvekstsenteret på Skogfoss viser følgende tall for kommende år. Tabellen viser en synkende tendens mht elevtallet framover.

Elever ved Oppvekstsenteret på Skogfoss begynner nå på Pasvik skole fra 7. årstrinn, i rådmannens forslag skal elever ved Oppvekstsenteret begynne fra 5. årstrinn.

Rådmannen foreslår at 1.- 4. årstrinn på Oppvekstsenteret på Skogfoss opprettholdes.

Skogfoss skole						
	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
1. årstrinn	1	1	1	1	2	1
2. årstrinn	2	1	1	1	1	2
3. årstrinn	3	2	1	1	1	1
4. årstrinn	1	3	2	1	1	1
5. årstrinn	2	1	3	2	1	1
6. årstrinn	3	2	1	3	2	1
7. årstrinn	3	3	2	1	3	1
	15	13	11	10	11	8

2. Nedlegging/avvikling av ungdomstrinnet ved Oppvekstsenteret i Jarfjord/Tårnet skole, og overføring av elever til ungdomstrinnet ved Kirkenes ungdomsskole – gjeldende fra 01.08.12.
- 3.

Tårnet skole						
	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
8. årstrinn	2	2	2	5	2	4
9. årstrinn	4	2	2	2	5	2
10. årstrinn	3	4	2	2	2	5
	9	8	6	9	9	11

4. Nedlegging/avvikling av mellomtrinnet (5. – 7. årstrinn) på Oppvekstsenteret i Jarfjord/Tårnet skole, og overføring av elever til Kirkenes barneskole, gjeldende fra 01.08.12.

Elevtallsutviklingen ved Oppvekstsenteret i Jarfjord/Tårnet skole viser følgende tall for kommende år. Tabellen viser en synkende tendens mht elevtallet.

Rådmannen foreslår at 1.- 4. årstrinn i Jarfjord/Tårnet skole opprettholdes.

Tårnet skole						
	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
1. årstrinn	2	3	1	2	0	1
2. årstrinn	2	2	3	1	2	0
3. årstrinn	4	2	2	3	1	2
4. årstrinn	2	4	2	2	3	1
5. årstrinn	5	2	4	2	2	3
6. årstrinn	2	5	2	4	2	2
7. årstrinn	2	2	5	2	4	2
	19	20	19	16	14	11

5. Nedlegging/avvikling av Oppvekstsenteret i Jakobsnes/Bøkfjord skole, og overføring av elever til Kirkenes barneskole, gjeldende fra 01.01.12.

Elevtallsutviklingen ved Oppvekstsenteret på Jakobsnes/Bøkfjord skole viser følgende tall for kommende år.

Bøkfjord skole						
	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
1. årstrinn	4	4	6	2	1	5
2. årstrinn	5	4	4	6	2	1
3. årstrinn	3	5	4	4	6	2
4. årstrinn	6	3	5	4	4	6
5. årstrinn	1	6	3	5	4	4
6. årstrinn	3	1	6	3	5	4
7. årstrinn	5	3	1	6	3	5
	27	26	29	30	25	27

6. Nedlegging/avvikling av mellomtrinnet (5. – 7. årstrinn) på oppvekstsenteret i Neiden/Fossheim skole, og overføring av elever til Kirkenes barneskole, gjeldende fra 01.08.12.

I dag er det ikke opprettet klasse/gruppe for mellomtrinnet. Det er en elev som hører til 5. årstrinn, men denne får sin basisopplæring i elevgruppen 1. – 4. årstrinn.

Det er ikke noe innsparingspotensial i dag all den tid det ikke er satt opprettet mellomtrinn og dermed ikke budsjetterte lønnskostnader, men fra 2013 vil det være nødvendig. Det er derfor viktig for rådmannen også å ta med dette i den videre planlegging.

Elevtallsutviklingen ved Oppvekstsenteret i Neiden/Fossheim skole viser følgende tall for kommende år. Tabellen viser en synkende tendens mht elevtallet.

Rådmannen foreslår at 1.- 4. årstrinn i Neiden/Fossheim skole opprettholdes.

Fossheim skole						
	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
1. årstrinn	1	1	5	2	1	1
2. årstrinn	1	1	1	5	2	1
3. årstrinn	2	1	1	1	5	2
4. årstrinn	1	2	1	1	1	5
5. årstrinn	0	1	2	1	1	1
6. årstrinn	0	0	1	2	1	1
7. årstrinn	0	0	0	1	2	1
	5	6	11	13	13	12

1. Skyskostnader.

Elevene skal gå på skolen i 190 dager i året. Elever i 2. – 10. årstrinn som bor mer enn 4 km fra skolen har rett til gratis skyss. For elever i 1. årstrinn er skyssgrensa 2 km.

Skoleskyss er regulert av Opplæringslovens kapittel 7.

Når det gjelder ansvar for skoleskyss finner vi dette i Opplæringslovens 13-4 Ansvar for skoleskyss.

"Kommunen er ansvarleg for skyss av grunnskoleelevar og vaksne som har rett til skyss på grunn av særleg farleg eller vanskeleg skoleveg.

Elles er fylkeskommunen ansvarleg for skyss, reisefølgje og tilsyn etter reglane i kapittel 7.

Kommunane betaler refusjon etter persontakst for grunnskoleelevar som bli skyssa av fylkeskommunen.

Fylkeskommunen skal organisere skoleskyssen i samråd med kommunen.

Dersom kommunen og fylkeskommunen ikkje blir samde om korleis skoleskyssen skal organiserast og finansierast, kan departementet gi pålegg. (Denne er delegert til Fylkesmannen)

- a. Skysskostnader fra Skogfoss – Svanvik – Skogfoss er kr 22,62, pr tur og kr 45,24 pr dag pr elev, og kr 8 595 pr skoleår.
- b. Skysskostnader fra Jarfjord – Kirkenes – Jarfjord er kr 27,39 pr tur, og 54,78 pr dag, og kr 10 408 pr elev
- c. Skysskostnader fra Jakobsnes – Kirkenes – Jakobsnes er kr 22,62 pr tur og kr 45,24 pr dag, og kr 8 596 pr elev pr skoleår.
- d. Skysskostnader fra Neiden – Kirkenes – Neiden er på kr 39,01 pr tur, og kr 78,02 pr dag pr elev, og kr 14 823,8 pr skoleår for en elev.
- e. Skysskostnader oppsummert:

Skysskostnader for elever på Skogfoss, Neiden og Jarfjord er for budsjettåret 2012 basert på 95 skoledager, mens for elever på Jakobsnes er dette basert på 190 skoledager.

For budsjettåret 2013 er alle tall basert på at skoleskyssen går 190 dager.

	Kostnad pr elev pr dag	Budsjettår 2012	Budsjettår 2013
Skogfoss – Pasvik – Skogfoss (elever på 5. -7. årstrinn)	Kr 45,24	Kr 25 787	Kr 51 574
Jarfjord – Kirkenes - Jarfjord (elever på 8. – 10. årstrinn)	Kr 54,78	Kr 31 225	Kr 93 674
Jarfjord – Kirkenes - Jarfjord (elever på 5. – 7. årstrinn)	Kr 54,78	Kr 57 245	Kr 83 266
Jakobsnes – Kirkenes – Jakobsnes (elever på 1. – 7. årstrinn)	Kr 45,24	Kr 249 272	Kr 249 272
Neiden – Kirkenes – Neiden (elever på 5. – 7. årstrinn)	Kr 78,02	Kr 22 236	Kr 44 471
Samla skysskostnader		Kr 385 765	Kr 522 257

2. Innsparingspotensial

Innsparingspotensialet er beregnet med utgangspunkt i reduksjon i lønnskostnader.

Elever/årstrinn/klasser som overføres fra en skole til en annen må gå inn som elever i allerede eksisterende årstrinn/klasser skal vi kunne hent inne en innsparing.

Mottakerskoler, Kirkenes barneskole, Kirkenes ungdomsskole og Pasvik skole har alle rapportert at elever fra avgiverskoler kan gå inn i allerede opprettede klasser/grupper uten at dette fører til opprettelse av nye klasser/grupper.

	Snitt årslønn	Reduksjon Årsverk	Budsjettår 2012	Budsjettår 2013
Skogfoss skole	500 000	2,81	Kr 585 400	Kr 1 405 000
Tårnet skole	500 000	7,71	Kr 1 606 250	Kr 3 855 000
Bøkfjord skole	500 000	6,49	Kr 3 245 000	Kr 3 245 000
Neiden skole	500 000			
Samla innsparingspotensial		17,0	Kr 5 436 700	Kr 8 505 000

I tillegg er det beregnet en innsparing i forbindelse med renhold og vaktmestertjenester ved de skolene tiltaket omhandler.

- Skogfoss skole. 1. – 4. årstrinn. Renholdet reduseres med 30% stilling.
- Tårnet skole. 1. – 4. årstrinn. Renhold reduseres med 42,5% stilling.
- Bøkfjord skole. Skal ikke ha elever. Renhold reduseres med 70% stilling som i dag er i dagens skolebygg.

Samlet gir endring av skolestrukturen en reduksjon av renholdsstillinger med 142,5 %. Det forutsetter at eier, forvalter og bruker blir enig om at ledige lokaler ikke brukes og dermed ikke renholdes.

Før man kan fastslå ytterligere innsparingskonsekvenser endring må det avklares hvilke deler av bygningene som kan stenges av. Varme kan reduseres, men ikke helt utkobles da det vil ha andre konsekvenser.

Rådmannen er inneforstått med at det er argumenter for og i mot endringer av gamle strukturer i samfunnet. Den skolestrukturen vi har i Sør-Varanger i dag er basert på tidligere historie, befolkningsmønster, infrastruktur og lignende.

Staten, som gir grunnlagsbevilgninger til kommunen gjennom rammeoverføringer, har forlenget lagt ned inntil 3 distriktsskoler i Sør-Varanger kommune i sine beregninger – beregninger som begrunnes mye i skysslengder.

Rådmannen kjenner til de fleste argumenter for å opprettholde dagens opptaksområder, og også de fleste for å endre disse.

Det som har vært maktpåliggende for rådmannen i dette budsjettet er å ta de økonomiske realitetene inn over seg for både 2012, 2013 og 2014 – og økonomi er rådmannens sentrale argument for å endre på opptaksområder, i tillegg til at det er bygd en ny skole til 375 mill som har plass til elever fra andre skoler.

De økonomiske utsiktene for Sør-Varanger kommune er svært anstrengt i årene framover, samtidig som det er behov for nye investeringer og økt fokus på pleie- og omsorgssektoren mht endring i befolkningssammensetningen. Vi må redusere/tilpasse den totale driften gjennom kostnadskutt i andre sektorer. Dette må nødvendigvis gå ut over tjenestetilbudet da om lag 80 % av kostnadene er knyttet til lønn, spørsmålet blir til syvende og slutt hvilke kjerneaktiviteter skal Sør-Varanger kommune tilby, og i hvilket omfang.

Uendret skolestruktur vil skape uforutsigbarhet og usikkerhet om framtiden til de minste skolene, ikke minst høye kostnader.

Tiltak 27 Redusert bemanning Allmenn kultur

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Sum inntekter	0	0	0	0
Sum netto tiltak	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000

Nedleggelse av vakant 50 % fagarbeiderstilling. Konsekvensen vil være redusert ressurs til ungdomsarbeid, prosjekter etc. Vil ikke berøre allmenn klubbdrift, men innovasjon og utvikling.

Tiltak 28 Redusert bemanning ved Biblioteket

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Sum inntekter	0	0	0	0
Sum netto tiltak	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000

Rådmannen forslår å redusere bemanningen ved biblioteket med 0,5 årsverk. Dette medfører reduserte åpningstider.

Tiltak 29 Avvikling felles velferdsmidler

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Sum inntekter				
Sum netto tiltak	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000

Rådmannen har tidligere avsatt midler til velferdstiltak for de ansatte. Midlene har vært benyttet til subsidiering av treningsavgifter og felles velferdstiltak i virksomhetene. I den anstrengte økonomiske situasjonen kommunen nå er inne i finner rådmannen det riktig å avvikle denne ordningen.

Tiltak 30 Redusert bemanning Bjørnevatn og Sandnes skole

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Sum inntekter				
Sum netto tiltak	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000

For å møte den økonomiske utfordringen kommunen nå er inne i har rådmannen foreslått at det skal kuttes to stillinger ved Bjørnevatn og Sandnes skoler. Skolene har selv besluttet at kuttet skal gjennomføres ved at det kuttes 1,5 stillinger ved Bjørnevatn skole og 0,5 stilling ved Sandnes skole.

Tiltak 31 Reduserte telefonutgifter

	2012	2013	2014	2015
Sum utgifter	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000
Sum inntekter	0	0	0	0
Sum netto tiltak	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000

Rådmannen foreslår endringer i gjeldende telefonreglement og forventer en besparelse på kr. 400 000.

5.10 Hovedoversikt driftsbudsjettet 2012-2015

(tall i 1000)	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftsinntekter						
Brukerbetalinger	29 592	31 238	32 897	31 992	32 157	32 157
Salgs- og leieinntekter	62 184	59 887	65 190	65 191	65 191	65 191
Overføringer	149 809	89 030	88 969	89 635	74 396	67 464
Rammetilskudd	199 971	271 863	291 598	291 598	291 598	291 598
Andre statlige overføringer	17 578	8 548	11 464	11 464	11 464	11 464
Andre overføringer	11 570	15 044	14 594	14 594	14 594	14 594
Skatt på inntekt og formue	221 811	216 266	223 402	223 402	223 402	223 402
Eiendomsskatt	24 972	25 220	26 775	26 775	26 775	26 775
Andre direkte og indirekte skatter	1 740	1 431	1 575	1 575	1 575	1 575
Sum driftsinntekter	719 227	718 527	756 464	756 226	741 152	734 220
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	413 095	425 479	430 710	427 184	429 110	427 943
Sosiale utgifter	45 248	54 904	53 301	47 537	47 772	47 722
Kjøp av tjenester	173 664	159 682	175 178	176 202	176 880	172 715
Overføringer	55 854	55 647	59 535	66 179	66 119	66 179
Avskrivninger	33 967	25 329	27 220	27 220	27 220	27 220
Fordelte utgifter	-8 573	-2 184	-2 394	-2 427	-2 427	-2 427
Sum driftsutgifter	713 255	718 856	743 550	741 895	744 674	739 352
Brutto driftsresultat	5 972	-330	12 914	14 332	-3 521	-5 131
Finansinntekter						
Renteinntekter og utbytte	21 058	23 105	22 457	22 380	22 310	22 270
Mottatte avdrag på utlån	1 849	1 363	700	700	700	700
Sum eksterne finansinntekter	22 907	24 468	23 157	23 080	23 010	22 970
Finansutgifter						
Renteutgifter	16 281	20 824	23 241	38 264	38 664	38 154
Avdragsutgifter	21 202	23 577	23 123	35 173	36 523	37 108
Utlån	467	317	317	317	317	317
Sum finansutgifter	37 949	44 717	46 681	73 754	75 504	75 579
Resultat finanstransaksjoner	-15 042	-20 249	-23 524	-50 674	-52 494	-52 609
Motpost avskrivninger	33 967	25 329	27 220	27 220	27 220	27 220
Netto driftsresultat	24 897	4 750	16 610	-9 123	-28 796	-30 521
Interne finanstransaksjoner						
Bruk av disposisjonsfond	8 358	5 895	2 680	25	25	25
Bruk av bundne fond	5 825	448	407	407	407	407
Sum bruk av avsetninger	14 184	6 343	3 087	432	432	432
Overført til investeringsregnskapet	6 738	1 470	11 500	16 540	5 600	1 300
Dekning av tidligere års merforbruk	5 300	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	5 614	6 087	5 649	5 628	5 628	5 628
Avsetninger til bundne fond	11 602	3 431	2 443	2 443	2 443	2 443
Sum avsetninger	29 254	10 988	19 591	24 610	13 670	9 370
Mer/mindreforbruk	9 827	0	0	-33 301	-42 034	-39 459
Oppvekst- og kulturområde				7 000	7 000	7 000
Helse og omsorgssektoren				15 000	15 000	15 000
Øvrige				11301	20 034	17 459
				0	0	0

5.11 Virksomhetenes driftsbudsjett for 2012-2015

I dette kapitlet redegjøres for virksomhetenes driftsbudsjetter for kommende planperiode. Det redegjøres for de tiltak eller utgifter som øker virksomhetens ramme og for eventuelle nedskjærings- og salderingstiltak som er innarbeidet.

Rådmannen har budsjettert med alle kjente utgifter og inntekter på budsjetteringstidspunktet, slik at virksomhetenes nettoramme skal være så realistisk som mulig. Det er budsjettert med realistisk forventet lønn pr ansatt/hjemmel i hver virksomhet. I tillegg er det satt av 6,7 mill.kr i lønnsreserve til å møte lønnsoppgjøret for 2012.

Skolene

Det er budsjettert med en sats, kr. 4000,- pr elev i driftsutgifter ved hver skole. Dette gir en mer forutsigbar og rettferdig fordeling av driftsutgiftene for skolene. Distriktskolene har i tillegg fått midler til reiseutgifter. Utgiftene til skolefrukt må dekkes innefor satsen pr. elev.

Skoleskyssen er budsjettert på hver skole, ut fra erfaringstall og beregnet behov for skyss. Skoleskyss utover normal busstaks refunderes fra fylkeskommunen og er med i beregningen av skoleskyss. Netto utgjør skoleskyssen 3,3 mill kr.

Inntektene ved alle skolene er vurdert og lagt til grunn inntektsøkning for refusjoner for samisk og finsk, frikjøp av tillitsvalgte, fosterhjemsplasserte barn fra andre kommuner.

Når det gjelder utgiftene til svømmeundervisning må skyssutgiftene og svømmeundervisningen til dette dekkes innefor hver enkelt skoles budsjett. Barentsbadet har ansvar for å stille med en badevakt når det foregår skolesvømming i bassenget og dette dekkes innefor tilskuddet kommunen yter til Barentshallene KF. Det er igangsatt tiltak for å se på bedre samordning og koordinering av skolesvømming.

Barnehagene

Som for skolene er det innført en sats for driftsutgifter pr plass i barnehagene, kr. 3000,- pr plass pr år. Distriktsbarnehagene har fått tilleggsbevilgning for reiseutgifter.

Barnehagene har i lang tid slitt med å rekruttere både fast ansatte og vikarer. I den forbindelse ble det vedtatt en prøveperiode med fast vikar på topp høsten 2011 som har gitt god effekt på sykefraværet. Tilbakemeldingene fra barnehagene er at tiltaket har skapt forutsigbarhet, trygghet og stabilitet i bemanningssituasjonen. Rådmannen forslår å innarbeide tiltaket i 2012. Tiltaket er delvis finansiert med reduserte vikarutgifter ved de respektive barnehagene. Tiltaket gjelder kun barnehager med 3 eller flere avdelinger.

Bemanningen i barnehagene er gjennomgått med hensyn på vedtatt bemanningsnorm for antall plasser, barn og alderssammensetning. Gjennomgangen har vist at det er mulig å redusere bemanningen ved Smålaksen barnehage ved Neiden oppvekstsenter og Bugøynes barnehage ved Bugøynes oppvekstsenter uten at dette bryter med den vedtatte bemanningsnormen. Ved Smålaksen barnehage er det i dag 7 barn, mens barnehagen i utgangspunktet er bemannet for 18 plasser. I Bugøynes er det i dag 10 barn, også her er det bemannet for 18 plasser. Rådmannen forslår å redusere med til sammen 200 % stilling i disse to barnehagene.

Styrket tilbud til barn i barnehage er innarbeidet i rådmannens budsjettforslag med til sammen 1,3 mill.kr for 2012 og videre hvert år i planperioden.

1000 Politisk styring

1000 Politisk	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	13 517 560	8 972 900	2 877 900	2 877 900	2 877 900	2 877 900
Driftsinntekter	-4 388 127	-217 000	-87 000	-87 000	-87 000	-87 000
Netto drift	9 129 433	8 755 900	2 790 900	2 790 900	2 790 900	2 790 900

Virksomheten dekker kostnader til politisk styring og aktivitet, lønn til ordfører og varaordfører. Videre partistøtte, tapt arbeidsfortjeneste til politikere, reiseutgifter og kontormateriell.

Det er ikke innarbeidet forslag på avsetning til formannskapetets disposisjon.

1100 Administrasjonsavdelinga

1100 Administrasjon	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	23 552 310	18 760 882	12 864 951	12 893 151	12 893 151	12 893 151
Driftsinntekter	-13 730 631	-3 593 000	-1 694 825	-1 694 825	-1 694 825	-1 694 825
Netto drift	9 821 679	15 167 882	11 170 126	11 198 326	11 198 326	11 198 326

Administrasjonsavdelingen består av tre årsverk, rådmann og to kommunalsjefer. Rådmannen utgjør kommunens øverste administrative og strategiske ledelse, har ansvaret for aktiv støtte og oppfølging av, råd og veiledning til alle virksomheter i Sør-Varanger kommune.

I tillegg til avdelingens egen drift budsjetteres også en del fellesutgifter under dette området, som personforsikringer til ansatte, overføringer til private barnehager, felles opplæringsmidler barnehagen, fosterhjemsplasserte barn i andre kommuner, og i vår kommune.

1200 Servicekontoret

1200 Servicekontoret	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	6 215 542	6 023 100	5 329 900	5 229 900	5 229 900	5 229 900
Driftsinntekter	-1 382 236	-1 141 000	-1 181 000	-1 081 000	-1 081 000	-1 081 000
Netto drift	4 833 306	4 882 100	4 148 900	4 148 900	4 148 900	4 148 900

Servicekontoret betjener Sør-Varanger kommunes felles informasjons- og veiledningstjeneste for publikum med resepsjonstjeneste, sentralbordtjeneste, sentralt postmottak og arkivtjeneste samt intern budtjeneste. Virksomheten har også ansvar for tilrettelegging, koordinering og avvikling av kommunens formelle politiske virksomhet og forberedelse, og gjennomføring av valgavvikling i tillegg til delegert ansvar for flere

saksforhold. Servicekontoret disponerer til sammen 9 årsverk foredelt på 11 ansatte. Virksomheten har i 2011 vært ledet av kommunalsjef.

Det er innarbeidet reduserte portoutgifter med kr 100 000 som konsekvens av investeringstiltaket "It og politikere", vedtatt i økonomiplan 2011-2014.

For å møte kommunens økonomiske utfordringer foreslår rådmannen nedleggelse av 1 årsverk ved sentraladministrasjonen.

1300 Økonomiavdelinga

1300 Økonomiavdelinga	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	10 766 017	9 850 200	23 634 322	23 634 322	23 634 322	23 634 322
Driftsinntekter	-2 970 734	-1 211 100	-1 738 600	-1 228 600	-1 228 600	-1 228 600
Netto drift	7 795 282	8 639 100	21 895 722	22 405 722	22 405 722	22 405 722

Økonomiavdelingens hovedoppgave er regnskap, økonomi og skatteoppkreverfunksjon. Avdelingen har også ansvaret for eiendomskatten og overformynderiet.

Økonomiavdelingens budsjett har økt som følge av at flere tilskudd og overføringer er overført til økonomiavdelingen fra andre virksomheter. Dette for bedre kontroll og oppfølging av tilskuddsordningene.

Rådmannen foreslår å redusere en 100 % stilling som økonomikonsulent. Konsekvensen er lengre saksbehandlingstid og økt arbeidspress. Avdelingen har videre omgjort deler av en regnskapsstilling til 100 % konsulentstilling for behandling av startlån og boligtilskudd. Det resterende av stillingen dekkes av administrasjonsgebyr for startlånsordningen.

Det er innarbeidet en økning med 100 % skattekonsulent. Denne stillingsøkningen ble vedtatt i kommunestyret sommeren 2011 og ansettelsesprosessen er i gang.

Overformynderiet er vedtatt overført til Fylkesmannen, men det er foreløpig usikkerhet rundt overtakelsestidspunktet. Utgiftene til overformynderiet er innarbeidet i budsjettet med 1,130 mill.kr pr år.

Utgiftene til revisjon og kontrollutvalget er budsjettet med 1,390 mill.kr. pr år.

Utover dette er det ingen endringer ved avdelingen som etter rådmannens forslag vil ha 13,1 årsverk fordelt på 14 ansatte.

1400 Personalavdelinga

1400 Personalavdelinga	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	13 121 995	13 593 000	15 483 700	15 483 700	15 483 700	15 483 700
Driftsinntekter	-720 596	-656 000	-777 200	-777 200	-777 200	-777 200
Netto drift	12 401 399	12 937 000	14 706 500	14 706 500	14 706 500	14 706 500

Personalavdelingen skal bistå virksomhetsledere og organisasjonen forøvrig med veiledning og rådgivning i arbeidsgiverspørsmål samtidig som vi skal være støttespiller i strategi, plan- og utviklingsarbeid. Medvirke til videreutvikling og kvalitetssikring av kommunens arbeidsgiverpolitikk. Koordinere og samordne personaladministrative oppgaver. Sekretariat i ansettelsessaker. Lønnsarbeid og lønnskjøring. Vedlikeholde sentralt lønns- og personalarbeid. Personalavdelingen har 7 årsverk.

Spesialrådgivere (barnehage og skole) tilsvarende 2 årsverk, frikjøp av hovedtillitsvalgte og hovedvernombud tilsvarende 2,97 årsverk og 10 lærlinger budsjetteres innunder personalavdelingen.

Det er innarbeidet et kutt i velferdsmidler med kr 100 000.

1500 Plan og byggesaksavdelinga

1500 Plan og utvikling	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	21 555 886	14 489 666	13 762 100	13 762 100	13 762 100	13 762 100
Driftsinntekter	-13 433 843	-8 113 766	-9 494 400	-8 994 400	-8 994 400	-8 994 400
Netto drift	8 122 042	6 375 900	4 267 700	4 767 700	4 767 700	4 767 700

Virksomheten har i alt 18 stillingshemler og har ansvar for byggesaksbehandling, kart og oppmåling, fysisk/verbal planlegging, landbruk, miljø, kommunale grunneiendommer og saksbehandling av næringsfond/primærnæringsfondssaker. Vi har også ansvar for drift av "Sjømannsklubben". Virksomhetens arbeidsområde er i stor grad relatert til utviklingen av Sør-Varanger samfunnet og har de senere år opplevd stor pågang fra private og offentlige aktører.

I budsjettforslaget er det lagt opp til en vesentlig økning av gebyrregulativet, delvis for å dekke inn økning i saksbehandlerkapasitet på byggesak og plan, og delvis for å øke selvfinansieringsgraden av tjenester som i utgangspunktet er ment å være "brugerbetalt" i sin helhet

I budsjettet for 2012 er det innarbeidet økning av gebyr for byggesak, oppmåling og plansaksbehandling på i alt kr 1 200 000. Dette utgjør en økning av gebyrsatsene på ca 40 %. Det er også innarbeidet en økning på 1,5 stillingshemmel.

Det er innarbeidet et forslag om nedleggelse av sjømannsklubben samt avvikling av prosjekt olje og gass i virksomhetens budsjett.

1600 IT-avdelinga

1600 IT-avdelinga	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	15 171 630	14 642 602	14 673 360	15 273 360	15 273 360	14 823 360
Driftsinntekter	-6 530 230	-3 827 000	-3 703 000	-3 703 000	-3 703 000	-3 703 000
Netto drift	8 641 399	10 815 602	10 970 360	11 570 360	11 570 360	11 120 360

IT-avdelingen er en liten avdeling med 4 konsulenter og virksomhetsleder, med ansvar for utvikling og produksjon av kommunens helhetlige og omfattende IT-tjenester inkludert administrative produksjons- og støttesystemer. I 2011 har IT-avdelingen, som ei prøveordning, engasjert en informasjonsrådgiver i ½ årsverk - med ekstern finansiering – primært rettet mot innholdsproduksjon for kommunens nettsted www.svk.no. IT-avdelingen både utvikler og utøver redaksjon for www.svk.no. IT-avdelingen har sterk orientering mot Kommunens Sentralforbunds plan for koordinert IKT-utvikling i kommunene: eKommune 2012 – som formulerer strategi og retning i kommunenes utvikling innen ” IKT som produktivitetfaktor - Deltakelse i informasjonssamfunnet - Mer helhetlig offentlig sektor - Økt tjenestekvalitet - Frigjøring av ressurser - Effektiv drift”.

I 2012 vil IT-avdelingen gjøre nødvendige infrastrukturfornyelser, videreføre sin innsats i utviklingen av IKT-støtte i utvikling av tjenester både rettet mot publikum og internt i sentrale fellesløsninger og virksomhetenes integrerte fagløsninger.

Det er innarbeidet økte utgifter med kr 50 000 i 2012 og kr 100 000 fra og med 2013 som driftskonsekvens av investeringstiltaket ”full elektronisk arkiv”. Fra og med 2013 er det innarbeidet økte driftsutgifter knyttet til investeringsprosjektet ”meldingsløftet”. Investeringsprosjektet ”Digitalt førstevalg” er budsjettet med kr 450 000 i driftsutgifter i 2013 og 2014. Se egen utredning av Investeringsprosjektene i kapitlet som omhandler investering.

2201 Kirkenes barnehage

2201 Kirkenes Barnehage	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	5 423 288	6 367 200	6 941 711	6 731 200	6 731 200	6 731 200
Driftsinntekter	-5 639 654	-2 203 000	-2 323 800	-2 323 800	-2 323 800	-2 323 800
Netto drift	-216 366	4 164 200	4 617 911	4 407 400	4 407 400	4 407 400

Kirkenes barnehage er en sentrumsbarnehage. Den har 4 avdelinger, er oppført i 1973 og har til sammen 14.57 stillingshjemler. Hovedmålsetningen er å utvikle gode vekstvilkår for barns barndom – barnehagen skal være et sted som barn minnes med glede. Barnehagen arbeider med et utviklingsprosjekt knyttet til flerspråklig språkutvikling, som både skal utvikle morsmål og styrke norskspråklige ferdigheter.

I rådmannen forslag til ny barnehagestruktur er det forslått å utvide Kirkenes barnehage med en avdeling, samtidig som en foreslår å rive det gamle barnehagebygget for å bygge en helt ny moderne barnehage på samme tomt.

2202 Einerveien barnehage

2202 Einerveien Barnehage	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	4 460 054	4 769 500	5 043 211	4 919 700	4 919 700	4 919 700
Driftsinntekter	-4 523 459	-1 329 800	-1 291 900	-1 291 900	-1 291 900	-1 291 900
Netto drift	-63 405	3 439 700	3 751 311	3 627 800	3 627 800	3 627 800

Einerveien barnehage er en 3 avdelings barnehage med 54 plasser, beliggenhet på Prestøya. Avdelingene er organisert med 2 aldersblandete grupper med barn fra ca 2- 6 år og 1 småbarnsgruppe ca 0-2 år. Vi har en grunnbemanning på 10 stillingshjemler. Barnehagen er styrket med ekstraressurs.

Mål for virksomheten er at Einerveien barnehage skal være en barnehage der alle opplever at det er godt å være, vi skal yte service, ha høy faglig kvalitet og være er en barnehage i stadig utvikling. Barnehagen bygger sin drift på Lov om barnehager med Rammeplan for barnehages innhold og oppgaver. Satsningsområder i 2012 vil være Vennskap og Refleksjon.

2203 Bjørnevatn barnehage

2203 Bjørnevatn Barnehage	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	3 092 657	3 020 700	3 109 300	3 109 300	3 109 300	3 109 300
Driftsinntekter	-3 074 242	-851 000	-981 000	-981 000	-981 000	-981 000
Netto drift	18 415	2 169 700	2 128 300	2 128 300	2 128 300	2 128 300

Virksomheten har 2 avdelinger med 36 plasser med barn i alderen 0-6 år. Hovedmålet for Bjørnevatn Barnehage: ” I vår barnehage vil vi jobbe for at hvert enkelt barn skal bli sett i hverdagen. For å nå vårt mål skal vi møte barna med respekt, gi dem omsorg, trygghet av tydelige klare, men omsorgsfulle voksne.

Virksomheten har 6,60 årsverk med fagutdannelse som Førskolelærer og barne - og ungdomsarbeidere og i tillegg har vi assistenter med lang erfaring fra arbeid i barnehage.

I rådmannen forslag til ny barnehagestruktur forslås Bjørnevatn barnehage nedlagt og bygget revet.

2204 Hesseng barnehage

2204 Hesseng Barnehage	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	5 849 423	5 490 200	6 138 511	5 963 000	5 963 000	5 963 000
Driftsinntekter	-5 670 803	-1 593 100	-1 634 700	-1 634 700	-1 634 700	-1 634 700
Netto drift	178 620	3 897 100	4 503 811	4 328 300	4 328 300	4 328 300

Hesseng barnehage er en 4-avdelings barnehage med plass til 72 barn i alderen 0-6 år. Barnehagen har en grunnbemanning på 13 årsverk, hvorav 10 er fagutdannet.

Barnehagens hovedmål er trygghet og trivsel, og vårt satsningsområde er fysisk aktivitet, uteliv og turliv. Vårt mål er å være en aktiv barnehage som legger vekt på å få trygge, selvstendige og glade barn i samhandling med positive, kompetente voksne.

Det er ikke lagt inn vesentlige endringer for budsjett 2012 utenom forventet lønnsvekst.

2205 Sandnes barnehage

2205 Sandnes Barnehage	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	4 410 394	4 221 900	4 738 811	4 613 300	4 613 300	4 613 300
Driftsinntekter	-4 693 303	-1 143 200	-1 301 400	-1 301 400	-1 301 400	-1 301 400
Netto drift	-282 909	3 078 700	3 437 411	3 311 900	3 311 900	3 311 900

Sandnes barnehage har maksimalt 45 plasser til barn i alderen 0 – 6 år. Det er tre avdelinger i barnehagen. To avdelinger som gir et tradisjonelt norsk språklig tilbud og en avdeling som spesielt ivaretar samisk språk og kultur.

Det er pr. i dag vedtatt at tre og fire avdelingsbarnehager har anledning til å ha en assistent på topp av grunnbemanningen. Dette har for oss vært avgjørende for å kunne gi et mer stabilt, forutsigbart og kvalitetsmessig bedre tilbud til barna og deres foreldre/ foresatte

Sandnes barnehage/Goađat Mánáidgárdi har som hovedmål at de voksne skal hjelpe og støtte barna på en slik måte at de lærer å samarbeide, hjelpe, ta hensyn til og vise omsorg for hverandre.”

2206 Prestøya barnehage

2206 Prestøya Barnehage	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	6 428 166	7 586 724	7 354 811	7 269 300	7 269 300	7 269 300
Driftsinntekter	-6 342 009	-2 223 370	-2 244 700	-2 244 700	-2 244 700	-2 244 700
Netto drift	86 158	5 363 354	5 110 111	5 024 600	5 024 600	5 024 600

Prestøya Barnehage er en 5 avdelings barnehage, med plass til 61 barn. En avdeling ”Trollebo”, ligger fysisk borte fra hovedbygg. Barnehagen har 16 årsverk.

Målet for Prestøya Barnehage er å drive virksomheten i tråd med lover og regler, samt å ha et stort fokus på kvalitet og et brukertilpasset tilbud. Hovedtemaet vårt er ”å være venner”. Gjennom arbeidet med hovedtema ønsker vi å skape et miljø der barn og voksne trives og blir møtt med varme, omsorg og anerkjennelse.

I rådmannen forslag til ny barnehagestruktur foreslås det å nedlegge avdeling Trollebo.

2212 Lisadellhaugen barnehage

2212 Lisadellhaugen Barnehage	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	1 693 827	1 541 400	1 576 700	1 576 700	1 576 700	1 576 700
Driftsinntekter	-1 588 163	-391 300	-399 600	-399 600	-399 600	-399 600
Netto drift	105 664	1 150 100	1 177 100	1 177 100	1 177 100	1 177 100

Lisadellhaugen barnehage har 1 avdeling med 18 plasser, 0-6 år. Antall årsverk er 3,35. Barnehagen er en lærende organisasjon hvor vi bygger på et helhetlig læringssyn der omsorg, lek og læring er sentralt. For inneværende barnehageår har vi spesielt fokus på språklig og kulturelt mangfold.

I neste års budsjett får virksomheten kr 3000 pr barn til driftsutgifter, dette utgjør kr 18 700 mindre enn for budsjett 2011. Dette vil begrense våre innkjøp betydelig. Art 10202 ferievikarer er kuttet helt.

I rådmannens forslag til ny barnehagestruktur forslås Lisadellhaugen barnehage nedlagt.

2214 Rallaren barnehage

2214 Rallaren Barnehage	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	4 957 620	6 212 195	5 801 811	5 759 600	5 759 600	5 759 600
Driftsinntekter	-4 665 123	-1 339 042	-1 473 800	-1 473 800	-1 473 800	-1 473 800
Netto drift	292 497	4 873 153	4 328 011	4 285 800	4 285 800	4 285 800

Rallaren barnehage er en 4-avdelings barnehage med plass til 72 barn i alderen 0-6 år. Barnehagen har 13 faste årsverk. Barnehagens innhold bygger på at personalet, foreldre og barn i barnehagen skal klare å skape en gjensidig omsorg og respekt for hverandre.

Virksomheten skal skape et miljø som er basert på trygghet, omsorg og trivsel ved å være "et hus". Barnehagen skal få et fellesskap på tvers av avdelingene, ha aktiviteter, samlinger og oppgaver sammen. Alle skal føle at de blir sett, hørt, respektert og tatt vare på.

2219 Knausen barnehage

2219 Knausen Barnehage	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	4 464 515	4 531 200	5 309 511	5 165 000	5 165 000	5 165 000
Driftsinntekter	-4 624 365	-1 242 400	-1 147 200	-1 147 200	-1 147 200	-1 147 200
Netto drift	-159 850	3 288 800	4 162 311	4 017 800	4 017 800	4 017 800

Knausen barnehage er en 3- avdelingsbarnehage med plass til 54 barn i alderen 0-6 år. Grunnbemanningen er på 10 årsverk. Av disse er 5 fagutdannet.

Barnehagen arbeider etter fire hovedmål for å gi barna ei god barndomstid her: trygghet, omsorg, vennskap og trivsel. Satsningsområdene i vår 3-årsplan er Kommunikasjon, språk og tekst og Natur, friluftsliv og samfunn. I tillegg arbeider vi etter visjonen: "Glade voksne – Glade barn; hver dag en utfordring!". Trivsel, utvikling og tilhørighet er viktige områder for det psykososiale arbeidet.

I budsjett 2012 har barnehagen budsjettert med ei 100 % stilling til styrket tilbud.

2301 Kirkenes barneskole

2301 Kirkenes barneskole	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	40 936 759	30 399 381	23 163 500	23 292 000	23 292 000	23 292 000
Driftsinntekter	-5 540 046	-3 634 000	-3 936 400	-3 952 900	-3 952 900	-3 952 900
Netto drift	35 396 713	26 765 381	19 227 100	19 339 100	19 339 100	19 339 100

Kirkenes barneskole flytter inn i nye lokaler 28.11.11. Bygd etter prinsippet om baseskole som ved Kirkenes barneskole kommer til uttrykk i et fleksibelt skolebygg som skal gi muligheter for ulike arbeids- og undervisningsmetoder. Baseskolen er en mellomting mellom en åpen skole og klasseromsorganisering. Arealdisponeringen skal ta hensyn til ulike aldersgrupper. SFO har fått sin base med et fellesrom med kjøkken og lekerom. I tillegg kan de bruke basene til 1.til 4. trinn. Ellers har hvert trinn sin base bestående av garderobe, elevareal, formidlingsrom og grupperom, i tillegg til felles spesialrom som kunst og håndverk, naturfagrom, mat og helse, musikkrom og auditorium. Dette gjør sitt til at vi kan differenseiere og tilpasse undervisningen best mulig.

Årsaken til det store avviket mellom budsjett 2011 og budsjett 2012 er at Kirkenes skole ble omgjort til to virksomheter høsten 2011. Det er ingen vesentlige økninger i skolens budsjett ut over ordinær lønnsøkning.

Kirkenes barneskole har 36,6 årsverk på skolen og 5,7 årsverk på SFO.

Kirkenes skole vil bli berørt av rådmannen forslag til endring av skolekretser og nedleggelse av Bøkfjord skole, viser til utredning i tiltak.

2302 Bjørnevatn skole

2302 Bjørnevatn Skole	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	27 093 430	28 132 706	27 649 200	27 649 200	27 649 200	27 649 200
Driftsinntekter	-2 370 258	-2 509 800	-3 542 800	-3 610 800	-3 610 800	-3 610 800
Netto drift	24 723 172	25 622 906	24 106 400	24 038 400	24 038 400	24 038 400

Bjørnevatn skole har 266 elever fra 1.til 10.trinn samt SFO. Det er 52 årsverk fordelt på assistenter, lærere, kontormedarbeider, inspektør og rektor/virksomhetsleder. Skolen har noen år hatt matematikk som satsningsområde, noe som har resultert i gode resultater på

nasjonale prøver. Videre satses det på trivsel gjennom elevaktivitet, lesing i alle fag og tidlig innsats i forhold til lesevaner og matematikkopplæring.

Det er ikke planlagt nye tiltak neste budsjettår. Skolen bærer preg av å være nedslitt og trang. Det er mangel på grupperom og spesialrom. I år er naturfagsrommet tatt i bruk som vanlig klasserom. Videre er det behov for betydelig oppgradering av IKT utstyr, både på ungdomstrinn og barnetrinn. Virksomheten har deltakere på videreutdanning i norsk og matematikk.

Rådmannen foreslår å redusere bemanningen ved Bjørnevatn skole med 1,5 årsverk fra 01.01.2012.

2303 Sandnes skole

2303 Sandnes Skole	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	13 580 831	13 209 900	13 489 000	13 489 000	13 489 000	13 489 000
Driftsinntekter	-2 391 617	-1 665 900	-1 826 900	-1 805 900	-1 805 900	-1 805 900
Netto drift	11 189 215	11 544 000	11 662 100	11 683 100	11 683 100	11 683 100

Virksomheten har pr i dag 94 elever og totalt 24,6 årsverk. Skolens hovedsatsningsområder er engelsk og lesing i alle fag. Dette har gitt positive utslag på resultatene på nasjonale prøver, skolen ligger jevnt på og over landsgjennomsnittet. Det har også vært en stor satsing på videreutdanning. 5 lærere har tatt videreutdanning i norsk (30 stp), 4 lærere har tatt videreutdanning i vurdering (15 stp), og 4 er over halvveis i engelskstudiet (30 stp). Dette er også en medvirkende årsak til økt læringstrykk og faglig utvikling. Virksomheten har i dag ansvaret for engelskstudiet, og utstyrsansvaret for desentralisert lærerutdanning. Dette medfører økte kostnader for skolen.

Økt utdanning og ansiennitetsopprykk har gitt store utslag i lønnsbudsjettet.

Rådmannen foreslår å redusere bemanningen ved Sandnes skole med 0,5 årsverk fra 01.01.2012.

2309, 2216 og 2316 Pasvik oppvekstområde

2309 Pasvik Skole	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	10 959 655	10 929 900	11 498 100	11 541 800	11 541 800	11 541 800
Driftsinntekter	-943 780	-1 041 500	-1 145 400	-1 147 300	-1 147 300	-1 147 300
Netto drift	10 015 875	9 888 400	10 352 700	10 394 500	10 394 500	10 394 500

2216 Pasvik Barnehage	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	3 049 039	3 177 100	3 484 500	3 484 500	3 484 500	3 484 500
Driftsinntekter	-2 848 132	-630 600	-766 500	-766 500	-766 500	-766 500
Netto drift	200 907	2 546 500	2 718 000	2 718 000	2 718 000	2 718 000

2316 Skogfoss Oppvekstsenter	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	4 113 666	4 506 500	3 833 400	2 959 800	2 959 800	2 959 800
Driftsinntekter	-1 003 911	-678 000	-632 300	-632 300	-632 300	-632 300
Netto drift	3 109 756	3 828 500	3 201 100	2 327 500	2 327 500	2 327 500

Pasvik oppvekstområde består av tre avdelinger; Pasvik skole/SFO, Pasvik barnehage og Skogfoss oppvekstsenter med en virksomhetsleder for hele oppvekstområdet. Det er 35 ansatte totalt ved oppvekstområdet, til sammen utgjør disse 32,8 årsverk som er fordelt slik: Pasvik skole 17,4 årsverk (inkludert 20 % innkjøpte tjenester fra kulturskolen), Pasvik barnehage 6,6 årsverk + 1 årsverk ekstraressurs for barn med spesielle behov, og Skogfoss oppvekstsenter totalt 7,8 årsverk (skole og barnehage). Det er 3 renholdere og 1 vaktmester tilknyttet oppvekstområdet, men disse to er ansatt under teknisk etat.

Pasvik skole har 71 elever fra 1. – 10. årstrinn.

Skogfoss oppvekstsenter har 14 elever fra 1. – 7. årstrinn.

Skogfoss barnehage har 10 barn (f.o.m. januar 2012) som totalt utgjør 13 plasser.

Pasvik barnehage har 25 barn som totalt utgjør 36 plasser.

Rådmannen foreslår at 1.- 4. årstrinn på Oppvekstsenteret på Skogfoss opprettholdes.

Rådmannen foreslår å avvike av mellomtrinnet (5. – 7. årstrinn) på Skogfoss oppvekstsenteret og overføring av elever til Pasvik skole, gjeldende fra 01.08.12

2312 Hesseng flerbrukssenter

2312 Hesseng Flerbrukssenter	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	20 681 084	23 024 500	24 303 600	24 303 600	24 303 600	24 303 600
Driftsinntekter	-5 701 691	-3 227 100	-3 743 600	-3 651 600	-3 651 600	-3 651 600
Netto drift	14 979 393	19 797 400	20 560 000	20 652 000	20 652 000	20 652 000

Hesseng Flerbrukssenter består av en 1-7-skole med 230 elever og 29,48 årsverk, en SFO-avdeling med inntil 90 barn og 5,25 årsverk og en 2-avdelings barnehage med 36 plasser og 6,60 årsverk. Bygget er et aktivitetssted for mange og ulike aktiviteter på fritiden.

Stedet Hesseng er i vekst og har vært det i mange år. Vel 100 leiligheter og eneboliger er bygd eller gjort tilgjengelig i løpet av få år. I løpet av 2011 har skolen er det kommet til skolen et tjuetalls elever med ulik minoritetsspråklig bakgrunn og elever med spesielle behov som har gitt skolen nye utfordringer.

De vesentligste endringene fra budsjett 2011 til 2012 er innen fast lønn i skolen. Andre større endringer er budsjettering av skyss med kr. 600 000,- i 2012-budsjettet, samt en budsjettregulering mellom SFO og skolen på kr. 391 000,-

2313 Bugøynes oppvekstssenter

2313 Bugøynes Oppvekstssenter	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	5 082 322	5 181 100	5 205 000	5 205 000	5 205 000	5 205 000
Driftsinntekter	-1 687 411	-496 800	-515 000	-515 000	-515 000	-515 000
Netto drift	3 394 911	4 684 300	4 690 000	4 690 000	4 690 000	4 690 000

Oppvekstsenteret består av skole, SFO og barnehage. Det er 13 ansatte fordelt på 10 årsverk. 3,5 i barnehagen, der SFO inngår, 6 lærere, kontorfullmektig og virksomhetsleder. Det er 26 elever på skolen og 8 barn i barnehagen. 5 elever har SFO plass. Satsingsområde for oppvekstsenteret er tidlig innsats, noe som medfører at det er satt inn ekstra ressurser på små trinnet 1-4.

Med bakgrunn i det lave barnetallet ved barnehagen foreslår rådmannen at bemanningen reduseres med en stilling med virkning fra 01.01.2012.

2314 Neiden oppvekstssenter

2314 Neiden Oppvekstssenter	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	3 055 444	3 256 900	2 523 600	2 523 600	2 523 600	2 523 600
Driftsinntekter	-935 933	-451 100	-317 900	-317 900	-317 900	-317 900
Netto drift	2 119 511	2 805 800	2 205 700	2 205 700	2 205 700	2 205 700

Neiden oppvekstssenter består av Fosshiem skole og Smålaksen barnehage. Skolen og barnehagen har felles administrasjon med 1,3 stillingshjemler. Disse dekker også vikaroppgaver i skole/SFO/barnehage. Smålaksen barnehage har 3 stillingshjemler hvorav 0,5 står vakant pga lavt barnetall. Fra høsten 2012 vil barnetallet gå ned fra 7 til 3. Det er etterspørsel etter barnehageplass fra småbarnsforeldre i Näätamö. En avtale med Inari kommune i forhold til drift av barnehagen vil kunne bidra til å sikre barnehagens framtid.

Fosshiem skole har 2 stillingshjemler. Det er forventet at elevtallet vil stige fra 6 til 12 fra høsten 2012. SFO har 0,5 stillingshjemler. Alle elevene på barnetrinnet bruker SFO og det forventes at dette også vil være tilfelle fra høsten 2012.

Rådmannen foreslår at det ikke igangsettes mellomtrinn (5-7 årstrinn) og elevene overføres til Kirkenes barneskole. Som for de øvrige distriktsskolene opprettholdes 1-4 årstrinn.

2315 Jakobsnes oppvekstssenter

2315 Jakobsnes Oppvekstssenter	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	4 835 396	5 046 600	1 451 900	1 451 900	1 451 900	1 447 400
Driftsinntekter	-1 666 130	-621 500	-443 800	-443 800	-443 800	-443 800
Netto drift	3 169 266	4 425 100	1 008 100	1 008 100	1 008 100	1 003 600

Jakobsnes oppvekstssenter består av skole, SFO og barnehage. Det er 13 ansatte ved oppvekstssentret, til sammen utgjør disse stillingen 10,22 årsverk som er fordelt slik: i skolen er det 6,17 årsverk inkl. assistent og sekretær, ved SFO er det 0,70 årsverk og i barnehagen er det 3,35 årsverk. Det er en renholder og en vaktmester tilknyttet oppvekstssentret, men disse to er ansatt under teknisk etat.

På skolen er det 22 elever fra 1. – 7. årstrinn, av disse går 7 elever på SFO. I barnehagen er det 15 barn som opptar 18 plasser.

Rådmannen foreslår å legge ned Bøkfjord skole med virkning fra 01.01.2012. Elevene foreslås overflyttet til Kirkenes skole.

2317 Jarfjord oppvekstssenter

2317 Jarfjord Oppvekstssenter	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	5 265 116	4 968 948	3 672 800	1 784 300	1 784 300	1 784 300
Driftsinntekter	-403 971	-389 000	-405 000	-405 000	-405 000	-405 000
Netto drift	4 861 144	4 579 948	3 267 800	1 379 300	1 379 300	1 379 300

Jarfjord oppvekstssenter er en fådelt 1 – 10 skole med SFO-tilbud. Skoleåret 2011/2012 er det 26 elever ved skolen. Det er elever på alle trinn. Det er 6 elever (1. – 5. trinn) som benytter SFO – tilbudet. Det er 11 ansatte inkludert sekretær og assistenter.

Virksomhetens hovedmålsetting er å drive opplæring i henhold til opplæringsloven.

Rådmannen foreslår å beholde 1-4 årstrinn. 5-10 årstrinn foreslås avviklet, elevene foreslås overflyttet til Kirkenes skole.

2318 Kompetanseheving

2318 Kompetanseheving	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	1 506 074	1 850 000	2 304 000	2 304 000	2 304 000	2 304 000
Driftsinntekter	-1 263 254	-600 000	-815 000	-815 000	-815 000	-815 000
Netto drift	242 819	1 250 000	1 489 000	1 489 000	1 489 000	1 489 000

For budsjettåret 2012 ønsker kommunen og fortsette aktiviteten som har vært innen kompetanseheving i kommunen. Budsjettet er dannet på bakgrunn av statlige og lokalpolitiske føringer samt lokale behov for å dekke Opplæringslovens krav.

Regjeringen foreslår en lovendring for fagene norsk, engelsk og matematikk som krever ett års spesialisering for å undervise i fagene. Det medfører et stort behov for videreutdanning i blant annet matematikk og engelsk.

Engelskprosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Universitetet i Murmansk og Høgskolen i Bodø og gir 15 studiepoeng. I tillegg gir det verdifull erfaringsutvesking mellom norske og russiske lærere. Vi er godt i gang med dette prosjektet og finansieringen foreslås videreført. Den faglige prioriteringen er også i samsvar med vedtak fra kommunestyret, tilstandsrapport for grunnskolene i Sør-Varanger.

Rådmannen ønsket å sette i gang en *matematikkdidaktisk* utdanning i kommunen som vil gi minimum 30 lærere med 60 st.p. Dette prosjektet går over 3 år og gir stor og nødvendig kompetanseheving i kommunen. Dette er i samsvar med opplæringslovens § 1-3 samt regjeringens forslag om spesialisering i faget for ungdomsskolelærere. Prosjektet er i gang og fortsetter utover budsjettår 2012.

De lokale resultatene bedrer seg på nasjonale prøver hvilket bl.a. skyldes en god satsing på *begynnende lese- og skriveopplæring*. Satsningen samsvarer med opplæringsloven § 1-3 om tilpassa opplæring og tidlig innsats samt regjeringens strategi og Kunnskapsløftets innhold om at alle lærere skal være leselærere. Vi ønsker å videreføre prosjektet slik at alle aktuelle lærere har denne kompetansen og vi unngår forsterket ressursbruk i senere skoleløp.

Det er et ønske om å etterutdanne lærere/skoleansatte i *læringsstrategier* og *klasseledelse* for å kunne tilpasse undervisningen bedre til alle elever, skape *kultur for læring*, forebygge og tilrettelegge for gode fysiske og psykososiale miljøer jmf. opplæringslova § 1-3, § 9a og forskrift til opplæringslova § 2-1. Dette er også i samsvar med statlige satsninger og kommunens lokalpolitiske mål i tilstandsrapport om fagmål og nulltoleranse vedr. mobbing. Satsningen vil dempe ressursbruk i senere skoleløp.

Det er ønske om å få rekruttert, utdannet og/eller stabilisert *samisk- og finsklærere* for å dekke kommunens behov jmf. opplæringsloven.

Grunnskolen i Sør-Varanger har 20,7 *årsverk uten godkjent utdanning* på de trinn det undervises i, i følge tilstandsrapporten. Dette ønsker vi å gjøre noe med.

Utdanningsdirektoratets videreutdanningsprogram "*kompetanse for kvalitet*" har vært gjennomført i to år. Programmet gir lærere muligheten til å frikjøpes for å videreutdanne seg med inntil 60 stp og kommunen får midler til frikjøp fra staten. Programmet fortsetter.

Rådmannen ønsker å tilby årlig *utdanning av skoleledere*. Det er et godt rekrutteringsverktøy samt et krav om at skoleledere skal ha videreutdanning (30 stp). Staten betaler skolepenger/semesteravgifter og kommunen gir stipend.

SFO midlene blir brukt til kompetanseutvikling og kompetansedeling i forbindelse med planleggingsdager. Dette er viktig for at alle SFO-ansatte skal få den kompetansen som finnes på de ulike skolene. SFO har ellers ikke mange møtepunkter for alle og er derfor viktig for å kvalitetssikre, beholde og rekruttere personell.

2320 Kirkenes ungdomsskole

2320 Kirkenes ungdomsskole	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	0	11 835 971	20 804 600	20 804 600	20 804 600	20 804 600
Driftsinntekter	0	-1 608 000	-2 363 000	-2 089 500	-2 089 500	-2 089 500
Netto drift	0	10 227 971	18 441 600	18 715 100	18 715 100	18 715 100

Kirkenes ungdomsskole flytter inn i nye lokaler den 28/11. Bygd etter prinsippet om baseskole som ved Kirkenes barneskole kommer til uttrykk i et fleksibelt skolebygg som skal gi muligheter for ulike arbeids- og undervisningsmetoder. Baseskoler er en mellomting mellom en åpen skole og klasseromsorganisert skole. Sitat fra notat "Pedagogiske arbeidsmåter og konsekvenser for skolebygg" vedtatt av kommunestyret sier "skoleanlegget... må tilby arealer med ulik karakter som spenner fra åpent til skjermet, fra allrom til spesialiserte rom, fra ro og konsentrasjon til aktivitet og utfoldelse og fra felles fokus til individuelt fokus". Skolen er bygget slik at den fyller disse kriteriene med 3 basearealer, ulike formidlingsrom og grupperom. Denne strukturen gjør at vi bedre kan differensiere og tilpasse undervisningen.

Budsjett 2011 for Kirkenes skole ble delt mellom Kirkenes barneskole og Kirkenes ungdomsskole høsten 2011. Det er totalt 38 årsverk ved ungdomsskolen.

Bildet er fra hovedinngangen ved Kirkenes skole

2360 PP- og Barneverntjenesten

2360 PP- og Barneverntjenesten	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	18 940 426	18 752 700	19 010 700	19 010 700	19 010 700	19 010 700
Driftsinntekter	-591 342	-355 000	-1 105 000	-1 105 000	-1 105 000	-1 105 000
Netto drift	18 349 084	18 397 700	17 905 700	17 905 700	17 905 700	17 905 700

PP-tjenesten og barneverntjenesten er nå slått sammen til felles virksomhet, lokalisert til første etasje i Postgården. Tjenesten har til sammen 15,5 stillingshjemler fordelt på 17 ansatte; merkantilt personale, saksbehandlere, fagledelse, rådgiver og virksomhetsleder.

2 ½ stilling i pp-tjenesten står ubesatt, men er pr dato lyst ledig. Barneverntjenesten ble styrket med en 100 % fagstilling ved hjelp av tilførte statlige midler knyttet til statlig satsning på barnevernet, denne satsningen opplyses videreført i 2012.

Pp-tjenesten skal oppfylle opplæringslovens krav til utredning og oppfølging av spesialpedagogiske saker for barn i barnehager, skoler og for voksne med behov for særskilte tiltak i forhold til opplæringslovens definerte målgruppe. Tjenesten skal i tillegg ivareta observasjon, råd og veiledning i forhold til systemisk arbeid i skoler og barnehager. Barneverntjenesten skal ivareta kommunens ansvar i henhold til lov om barneverntjenester, i alle ledd av loven; fra undersøkelse av bekymringsmeldinger, iverksetting og oppfølging av hensiktsmessige tiltak i den enkelte sak.

Begge tjenestene er viktige aktører i oppfølging av Kvello-modellen i kommunens skoler og barnehager; man er godt i gang med å implementere alle skolene og barnehagene i denne modellen for tidlig intervensjon og hjelp til barn som trenger det. Implementeringen vil være fullført våren 2015, da med alle de 18 barnehagene og 10 grunnskolene dekket. Ressursbruken (personalressurs) for oppfølging av Kvello-modellen når alle skoler og barnehager er kommet med er pr dato uavklart, tidsbruken vil man komme tilbake til i løpet av 2015 når man har gjort de nødvendige erfaringer.

Både pp- og barneverntjenesten har opplevd et sterkt og økende behov for denne type tjenester, og man jobber aktivt med å handtere alle saker forsvarlig og i henhold til lovens krav. Man har likevel måttet sette noen saker på venteliste grunnet kapasitetsproblemer. Barneverntjenesten har opplevd en sterk økning i til dels alvorlige og ressurskrevende volds- og overgrepssaker, der det er nødvendig med et tett samarbeid med ulike eksterne etater som politi og helsevesen/barnepsykiatri. Dette må man påregne vil kreve ressurser også i årene som kommer.

For å møte kommunens økonomiske utfordringer foreslår rådmannen en reduksjon på 1,0 årsverk ved virksomheten.

2400 Kirkenes kompetansesenter

2400 Kirkenes Komp.senter	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	9 390 450	7 705 000	6 792 442	6 792 442	6 792 442	6 792 442
Driftsinntekter	-7 380 408	-6 105 000	-5 995 000	-5 995 000	-5 995 000	-5 995 000
Netto drift	2 010 042	1 600 000	797 442	797 442	797 442	797 442

Målet til Kirkenes kompetansesenter er å tilby undervisning til voksne av høy kvalitet, innen språk og grunnskolefag, samt være med å bygge opp et bredere tilbud for høyere utdanning, etter- og videreutdanning i Sør-Varanger.

Kirkenes kompetansesenters kjerneaktiviteter er norskundervisning for flerspråklige, kursing i russisk på flere nivå, og som fasilitator for høyskoleutdanning, etter- og videreutdanning i Sør-Varanger. Kompetansesenteret ivaretar lovpålagt tilbud til voksne om grunnskoleutdanning og spesialundervisning på grunnskolenivå. Senteret driver i tillegg en del prosjekter knyttet til voksenopplæring, språkundervisning og kommunikasjon.

Kompetansesenteret har pr 2011 totalt 11,3 årsverk, hvorav 9,5 årsverk er besatt av 10 ansatte. 126 elever følger norsk og russisk undervisning gitt av senterets ansatte, samtidig som det fasiliteres undervisning for 88 elever og studenter.

I budsjettet for 2012 er antall årsverk redusert til 9,5 da logoped ansatt i 100 % stilling går av med pensjon og stillingen ikke vil videreføres ved kompetansesenteret. Vakant lærerårsverk vil måtte lyses ut for å dekke etterspørsel etter språkundervisning, samt lovpålagt grunnskoleutdanning og spesialundervisning for voksne.

Som et ledd i rådmannens forslag til innsparinger er det innarbeidet et forslag til kutt tilsvarende en stilling i virksomhetens budsjett.

2500 Allmenn kultur

2500 Allmenn Kultur	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	12 799 048	14 128 000	8 094 400	8 218 100	8 218 100	8 218 100
Driftsinntekter	-2 149 355	-1 206 500	-2 399 000	-906 500	-906 500	-906 500
Netto drift	10 649 693	12 921 500	5 695 400	7 311 600	7 311 600	7 311 600

Allmenn kultur består av en rekke tilbud innenfor idrett og kultur. Virksomheten har 10 ansatte fordelt på vel 7 årsverk. Hovedaktiviteten for ungdom er i dag lagt til Basen i Kirkenes og ungdomsklubben på Bugøynes, samtidig som man holder på å utvikle et nytt konsept i ungdomsklubbens lokaler i Bjørnevattn. Basen er utviklet til et kultursenter i samlokalisering med Aurora Kino og tilbyr øvingslokaler, galleri, internett, og filmrom/spillerom/møterom for ungdom. Virksomheten gir tilbud om kulturtiltak for funksjonshemmede, og vi bidrar med konsulenttjenester innenfor idrett og annen kultur.

Virksomheten er lokal arrangør av UKM og teaterarrangør for Hålogaland teater og Riksteatret. I tillegg arrangerer vi 2 store ungdomsmønstringer i sammenheng med Barentsdagene/Barents Spektakel og Kirkenesdagene-Braak. Virksomheten har videre sekretærfunksjon for 6.februarkomiteen og 17. Mai komiteen. Allmenn kultur driver med utstrakt saksbehandling og rådgivning når det gjelder kulturmidler, spillemidler og søknader om økonomisk støtte.

Tilskudd til Barentshallene KF er overført til økonomiavdelingen.

Rådmannen foreslår å redusere virksomheten med 0,5 årsverk.

2550 Kulturskolen

2550 Kulturskolen	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	4 721 387	5 104 700	4 723 200	4 723 200	4 723 200	4 723 200
Driftsinntekter	-1 075 390	-1 158 000	-1 150 000	-1 150 000	-1 150 000	-1 150 000
Netto drift	3 645 997	3 946 700	3 573 200	3 573 200	3 573 200	3 573 200

Sør-Varanger kulturskole startet opp som en kommunal musikk-skole i 1984. Siden den gang har skolen utviklet seg til å bli en kulturskole som favner om mange kulturelle uttrykksformer, sans, musikk undervisning, kunst, teater og tverrfaglige aktiviteter som involvere mange barn og skoler. I dag er det om lag 380 elever fordelt på ulike kulturelle aktiviteter, fra Bugøynes til Pasvik og det er 10 årsverk knyttet til skolen – alle med en solid kulturfaglig bakgrunn. Kulturskolens selger også dirigenttjenester til flere kor og korps i kommunen og den kulturelle kultursekken ligger også under kulturskolen og står som arrangør av en rekke forestillinger, konserter, kunstnerbesøk, forfatterbesøk m.m.

I desember 2011 starter en ny tidsregning for kulturskolen, da flytter kulturskolen inn i nye, romslige og tilpassede lokaler for kulturskolens aktiviteter.

Rådmannen foreslår redusert bemanning ved kulturskolen på 1 årsverk.

2600 Sør-Varanger museum

2600 Sør-Varanger Museum	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	3 160 215	2 877 000	2 877 000	2 877 000	2 877 000	2 877 000
Driftsinntekter	-1 179 435	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
Netto drift	1 980 780	2 852 000	2 852 000	2 852 000	2 852 000	2 852 000

Her budsjetteres overføring til Varanger museum IKS og Tana og Varanger museumssiida. I tillegg er det budsjettet med utgifter tilhørende bygget Grenselandmuseet.

2700 Sør-Varanger bibliotek

2700 Sør-Varanger Bibliotek	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	7 032 598	6 070 915	6 647 286	6 647 286	6 647 286	6 647 286
Driftsinntekter	-1 413 604	-859 000	-1 344 000	-1 344 000	-1 344 000	-1 344 000
Netto drift	5 618 994	5 211 915	5 303 286	5 303 286	5 303 286	5 303 286

Sør - Varanger bibliotek består av hovedbibliotek i Kirkenes, og filialer på Bugøynes og Svanvik. I tillegg kjøpes bokbusstjenester for distriktene Neiden og Bugøyfjord av Tana/Nesseby bokbuss. Det er totalt 7,42 årsverk i virksomheten.

Biblioteket følger bibliotekloven, og yter kunnskaps – og informasjonsformidling gjennom bl.a utlån av bøker/media. Tilbudet er for alle og er gratis. En målsetting er å utvikle biblioteket til en aktiv møteplass for ulike brukergrupper. Vi samarbeider med mange institusjoner og aktører. I 2012 er det 60 års jubileum, som vil markeres innenfor disponible ressurser. Finnmark Internasjonale Litteraturfestival er lagt til Kirkenes i februar/mars 2012. Flere arrangement er lagt til hovedbiblioteket. Virksomheten er med som arrangør.

Sør – Varanger bibliotek er et grensesprengende bibliotek, og yter spesielle tjenester på det norsk -russiske bibliotekområdet. Finnmark og Troms fylkeskommuner kjøper årlige

tjenester fra oss. Finnmark fylkeskommune viderefører midler fra staten innenfor norsk - russisk kulturavtale, for å videreutvikle det grensenære biblioteksamarbeidet.

Budsjettforslaget 2012 for virksomheten vil sikre en normal drift. Faste driftsutgifter for husleie og strøm er økt. Det legges opp til en stram innkjøpspolitikk for bøker/media.

Rådmannen foreslår redusert bemanning ved biblioteket med 0,5 årsverk.

3000 Helse og sosialadministrasjon

3000 Helse og Sosialadministrasjon	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	12 310 340	12 494 913	12 978 200	12 978 200	12 978 200	12 978 200
Driftsinntekter	-4 305 400	-3 888 000	-3 420 000	-3 420 000	-3 420 000	-3 420 000
Netto drift	8 004 941	8 606 913	9 558 200	9 558 200	9 558 200	9 558 200

Virksomheten består av koordinerende enhet og tildelingskontoret for omsorgssaker. Det er 7,5 årsverk ved virksomheten. Koordinerende enhet skal ha generell oversikt over habiliterings- og rehabiliteringstilbudet i kommunen og i helseregionen. Enheten skal være kontaktpunkt for samarbeid. Tjenestene som tilbys skal være synlige og lett tilgjengelige for brukere og samarbeidspartnere. Koordinerende enheten skal sørge for at tjenester til brukeren ses i sammenheng, og at det er kontinuitet i tiltakene over tid, uavhengig av hvem som har ansvaret. Enheten skal bidra til at de forskjellige tjenesteyterne samarbeider ved planlegging og organisering av habiliterings- og rehabiliteringstilbudene, og tilrettelegge for brukermedvirkning på individ- og systemnivå. Tildelingskontorets målsetning er å tildele tjenester etter BEON prinsippet, Beste effektive omsorgsnivå med innplassering i kommunens omsorgstrapp.

Flere brukere har behov for andre avlastningstiltak, aktiviteter og opphold enn det vi kan gi enten på Villa Aktiv, Kilden dagsenter eller i privat avlastning. Prosjektet Grønn Omsorg, Inn på tunet har vært gjennomført i Sør-Varanger. Her har en har tatt gårdsbruk som arena for denne type tilbud. Prosjektet gikk ut på å kvalifisere gårder for å kunne gi tilbud til brukerne. Tildelingskontoret bruker per i dag 3 gårder hvor en kjøper støttekontakt og avlastningstilbud fra. Gårdene har høyere pris enn ordinær støttekontakt eller avlastning hos private. Rådmannen foreslår å innarbeide kr 500 000 knyttet til dette i budsjett 2012. Det er i tillegg innarbeidet økning av omsorgslønn og støttekontakter i henhold til tariff. Reduksjon i inntekter har sammenheng med prosjekter som er budsjettert i 2011, utgiftene er redusert tilsvarende.

Virksomheten har redusert med 0,5 årsverk ved koordinerende enhet i henhold til økonomiplan 2011-2014.

3001 Frivillig Sentralen

3001 Frivillig Sentralen	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	714 148	735 600	720 600	720 600	720 600	720 600
Driftsinntekter	-412 825	-375 000	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000
Netto drift	301 323	360 600	370 600	370 600	370 600	370 600

Frivillig Sentralen hadde i 2010 108 registrerte frivillig som til sammen utgjorde en arbeidsinnsats på ca 5500 timer. Frivillig Sentralen har en ansatt; daglig leder i 100 % stilling.

Målet er at Frivillig Sentralen skal fungere som møteplass, koordinator og kontaktpunkt for frivillige og andre. De skal samarbeide med andre lag og foreninger og kommunale virksomheter. Blant aktivitetene de driver med nevnes: eldrekafe, språkhjelp, natteravning, "vaktmestertjeneste", transport, internasjonalt arbeid og diverse arrangementer."

3100 Flykningtjenesten

3100 Flykningtjenesten	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	7 439 396	6 726 400	9 136 774	9 136 774	9 136 774	9 136 774
Driftsinntekter	-7 753 357	-7 128 000	-9 447 000	-9 447 000	-9 447 000	-9 447 000
Netto drift	-313 961	-401 600	-310 226	-310 226	-310 226	-310 226

Flykningtjenesten har ansvar for drift og koordinering av bosetting, integrering og introduksjonsprogram for flyktninger. Det bor 59 flyktninger fordelt på 7 nasjoner, innenfor 5-års tilskuddsperiode. I tillegg bor her flyktninger som har vært i kommunen i mer enn 5 år. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) har anmodet kommunen om å bosette 25 flyktninger i 2012. Saken skal fremmes til politisk behandling og legges frem for kommunestyret. Det er 3 faste stillinger i tjenesten; virksomhetsleder og 2 koordinatore, samt 1,5 prosjektstillinger. I tillegg overføres midler til 50 % innvandrersykepleier i helsetjenesten. Integreringstilskuddet brukes til introduksjonsprogrammet, økonomisk stønad, barnehage/SFO, aktiviteter for barn/unge/voksne, helse, lønn, administrative kostnader og tolkeutgifter. I flykningtjenestens leide lokaler brukes trådløs nettverkstilgang og mobil telefoniløsning. Dette er ikke tilfredsstillende og en forbedring av dagens løsning, vil ha en kostnad på rundt kr. 220 000. På bakgrunn av dette, er husleiekontrakten sagt opp og flykningtjenesten må finne egnede lokaler innen mai 2012.

Formålet i tjenesten er å arbeide for likestilling som innebærer å bedre flykningers mestring av hverdagslivet og styrke deres muligheter for kvalifisering til utdanning og arbeidsliv. Lov om introduksjonsprogram gir rett til kvalifisering for bosatte flyktninger mellom 18-55 år. Det er 20 deltakere i programmet pr november 2011 og antallet deltakere varierer etter antall bosettinger. Utviklingen av tilbudet i introprogrammet skjer i nært samarbeid med deltakerne og andre samarbeidspartnere, med fokus på god kvalitet i tilbudet. Det er en utfordring å få nok boliger til bosettinger og det er derfor viktig å arbeide for å finne gode fremtidige boligløsninger for flyktninger, slik det fremgår av boligpolitisk handlingsplan.

Det er innarbeidet tiltak der driftsutgifter er redusert med kr 300 000. Det berører både bosetting og introduksjonsprogram, slik som utgifter til aktiviteter/etablering og introstønnad til deltakere.

3200 Felles administrasjon helsetjenesten

3200 Helsetjenesten	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	732 501	791 900	825 900	825 900	825 900	825 900
Driftsinntekter	-39 979	-31 000	-24 000	-24 000	-24 000	-24 000
Netto drift	692 522	760 900	801 900	801 900	801 900	801 900

Tjenesten består av 1 årsverk konsulent og 0,5 årsverk sekretær som bistår kommunelegetjenesten, helsestasjonen, ergoterapitjenesten, fysioterapitjenesten og psykisk helsetjeneste med merkantile tjenester. Konsulenten har delegert ansvar innen økonomi/budsjett og saksbehandling for kommuneoverlegen og virksomhetsleder for psykisk helsetjeneste.

Budsjettet er fellesutgifter for alle de kommunale tjenestene ved helsesenteret. Det er ingen vesentlige endringer.

3202, 3203 og 3204 Helsestasjon, fysio - og ergoterapitjenesten

3202 Helsestasjon	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	4 334 516	4 826 200	4 254 062	4 254 062	4 254 062	4 254 062
Driftsinntekter	-1 139 465	-887 000	-922 000	-922 000	-922 000	-922 000
Netto drift	3 195 051	3 939 200	3 332 062	3 332 062	3 332 062	3 332 062

3203 Fysioterapi	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	4 403 616	4 651 600	4 415 000	4 415 000	4 415 000	4 415 000
Driftsinntekter	-934 913	-1 124 000	-690 000	-690 000	-690 000	-690 000
Netto drift	3 468 703	3 527 600	3 725 000	3 725 000	3 725 000	3 725 000

3204 Ergoterapi	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	1 078 202	1 294 700	1 368 531	1 368 531	1 368 531	1 368 531
Driftsinntekter	-9 066	-16 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Netto drift	1 069 136	1 278 700	1 362 531	1 362 531	1 362 531	1 362 531

Virksomheten er organisert med 50 % felles virksomhetsleder samt 3 fagledere.

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er et lovpålagt lavterskeltilbud til alle barn, unge og deres foresatte. Tilbudet innbefatter svangerskapsomsorgen, helsestasjon 0-5 år, skolehelsetjenesten 6-20 år og helsestasjon for ungdom. Tjenesten har en sentral rolle i kommunens folkehelsearbeid og arbeider helsefremmende og forebyggende, både med psykisk og fysisk helse og sosiale forhold. Arbeidet innebærer veiledning, helseundersøkelser, vaksiner, oppfølging og henvisning videre ved behov. Helsestasjonen har 7,5 årsverk.

Ergoterapitjenesten skal hjelpe mennesker i alle aldre å fungere optimalt i hverdagen når de har problemer med å utføre daglige gjøremål på grunn av sykdom, skade eller annen funksjonshemming. Ergoterapitjenesten tilrettelegger for aktivitet og deltagelse i brukers hjem, fritid, skole/barnehage og på institusjoner. Sentrale oppgaver er hjelpemiddelformidling og boligveiledning/tilrettelegging for å kunne bo lengst mulig hjemme. Tjenesten har 2,5 årsverk.

Fysioterapitjenesten skal bidra til å sikre innbyggerne et forsvarlig fysioterapitilbud. Fysioterapitjenesten gir tilbud om fysioterapi innen helsestasjon, skolehelsetjenesten, hjemmebehandling, sykehjem og oppfølging i distriktene, Prioriterte oppgaver her er rehabilitering og habilitering. Videre gis individuell fysikalsk behandling for barn 0-18 år, forebyggende helsearbeid, herunder Kvello modellen, samt ivareta særskilte tilfeller hvor ordinær fysikalsk behandling på institutt enten ikke er mulig eller hensiktsmessig. Tjenesten har 4 årsverk inkl en turnusstilling.

Det er innarbeidet økte utgifter til tilskudd til driftsavtaler private fysioterapeuter. Rådmannen foreslår en reduksjon på 1 årsverk ved virksomheten.

3205 Psykisk helsetjeneste

3205 Psykisk helsetjeneste	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	10 547 681	9 227 550	14 091 284	14 155 284	14 155 284	14 155 284
Driftsinntekter	-2 815 092	-1 260 400	-4 622 000	-4 522 000	-4 522 000	-4 522 000
Netto drift	7 732 590	7 967 150	9 469 284	9 633 284	9 633 284	9 633 284

Psykisk helsetjeneste skal bidra til forebygging av psykiske lidelser, gjennom tiltak for småbarnsforeldre, kurs og gruppetilbud i forhold til angst og depresjon, informasjon og undervisning. Gi god hjelp til mennesker som har psykiske lidelser. Ved tilbud om støttesamtaler, koordinering av hjelpetiltak, aktiviteter og opplæring, hjemmebesøk, oppfølging og miljøarbeid. Tjenesten har til sammen 18 årsverk fordelt på omsorgsboligene med 8,5 årsverk, Møteplassen 2 årsverk og helsesenteret 7,5 årsverk.

Virksomheten har en bruker som har et økt hjelpebehov. Utgiftene utgjør 4,4 millioner kroner for 2012. Virksomheten vil få refundert 2,6 millioner fra staten for ressurskrevende bruker og kommunens nettoutgift vil være 1,8 millioner. Dette er innarbeidet i budsjettet. Det fremmes egen sak på dette.

Rådmannen foreslår å nedbemanne med 1,0 årsverk i tillegg til å holde 40 % stilling vakant i 2012.

3206 Diagnose/behandling

3206 Diagnose/ Behandling	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	10 140 823	10 228 440	10 765 298	10 765 298	10 765 298	10 765 298
Driftsinntekter	-1 675 480	-1 221 000	-1 181 000	-1 181 000	-1 181 000	-1 181 000
Netto drift	8 465 343	9 007 440	9 584 298	9 584 298	9 584 298	9 584 298

I legetjenesten er det 9 fastlegehjemler, i tillegg har tjenesten 2 kommunalt ansatte turnusleger. Det lokale samarbeidsutvalget anmodet i sitt siste møte våren 2010 Kommuneoverlegen til å starte arbeidet med en 10. fastlegehjemmel fordi legene ønsket kortere lister og færre vakter i tillegg til at befolkningens mulighet for å bytte fastlege ikke var tilstede. Kommunestyret vedtok ny 10. hjemmel som i disse dager er til utlysning. Kommuneoverlegen antar ny hjemmelshaver er på plass en gang på nyåret 2012. Kostnadene er delvis innarbeidet i budsjettet for 2012. For øvrig er kommuneoverlegen fortsatt sterkt involvert i planlegging av innfasing av samhandlingsreformen. Hvilke budsjettmessige konsekvenser dette vil få for helsetjenesten og for kommunen er meget usikkert i skrivende stund.

Legetjenesten har tidligere startet planlegging av kommunalt overgrepsmottak – sentralt pålegg. Dette arbeidet har imidlertid vært nedprioritert flere år på rad på grunn av andre og viktigere oppgaver – i 2011 på grunn av samhandlingsreformen. Vi er pålagt å opprette et slikt mottak, og et slikt tilbud vil få budsjettmessige konsekvenser den dag mottaket er opprettet. Dette ligger imidlertid noe frem i tid. Vi håper å komme videre i planleggingen i 2012, men sannsynligvis vil samhandlingsreformen også i 2012 ta svært mye tid. I tillegg er det nærliggende å se mottaket i sammenheng med "nye Kirkenes sykehus" hvor oppstart foreløpig er satt til 2014.

Forhandlinger mellom legeföreningen og KS sentralt har resultert i noe endrede rettigheter i forbindelse med avvikling av arbeidsdag etter vakt, men fortsatt har dette ikke fått store konsekvenser for legene ved Kirkenes legesenter og dermed for Sør-Varanger kommune.

3300 Sosialtjenesten

3300 Sosialtjenesten	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	4 822 203	5 345 600	4 087 600	4 087 600	4 087 600	4 087 600
Driftsinntekter	-676 446	-1 070 500	-275 500	-275 500	-275 500	-275 500
Netto drift	4 145 757	4 275 100	3 812 100	3 812 100	3 812 100	3 812 100

Sosialtjenesten har 8 årsverk i form av hele stillinger bestående av tre miljøarbeidere, en økonomisk rådgiver og fire sosialkonsulenter, inkludert virksomhetsleder. I tillegg er 3 prosjektstillinger på til sammen 2,95 % årsverk knyttet til virksomhetens drift, av disse er 1 årsverk under rekruttering.

Tjenestens hovedmål/arbeidsområder er

- Rehabilitering og omsorg til personer og familier med rus- og avhengighetsproblemer
- Forebygge rus, økonomiske - og sosiale problemer på både individ og samfunnsnivå

- Råd, veiledning og bistand til befolkningen i forhold til økonomi og tung gjeldsproblematikk
- Bostøtte

I tillegg til ulike tjenester til personer og familier med rusproblemer, har virksomheten gjennom statlige tilskudd igangsatt/driver ulike rusforebyggende eller skadereduserende prosjekter

- Boligkoordinatorstilling for å forbedre bolig og bo-oppfølgingstilbud til målgruppen
- "Frisk satsing" som er et jakt og friluftstilbud til ungdom/unge voksen i risikozonen eller med etablerte problemer. Igangsatt i samarbeid med Finnmark Jeger og fisk.
- Ambulant tverrfaglig ungdomsteam i samarbeid med spesialisthelsetjenesten og kommunene Tana og Vardø.
- Etablering av 6 nye boliger med hjelpe- og vernetiltak til målgruppen i samarbeid med Stiftelsen boligbygg
- Ruskoordinatorstilling under etablering for rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid

Det er i budsjett for 2012 ikke tatt hensyn til økte utgifter i fht. følgende utfordringer/tiltak;

- Økte utgifter til tettere bo-oppfølging i forbindelse med oppbygging av 6 nye boliger med hjelpe og vernetiltak. 1 av boligene vurderes også benyttet til å etablere hjelpebase/base for bemanning rundt 1 beboer med omfattende hjelpe- og vernebehov. Egen sak er under utredning for politisk behandling.
- Ny kontorlokaler for Sosialtjenesten fra september 2012
- Lokaler til dagtilbud/lærings- og mestringsarena for ungdom, jfr. Kommunestyrevedtak for prosjekt ruskoordinator.

Rådmannen foreslår en besparelse på 1 årsverk ved Sosialtjenesten. Det er også innarbeidet reduserte utgifter til støttekontakter ved Sosialtjenesten med kr 100 000.

3301 NAV – økonomisk sosialhjelp

3301 Nav - Økonomisk Sosialhjelp	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	10 359 514	9 985 500	9 294 400	9 294 400	9 294 400	9 294 400
Driftsinntekter	-3 126 885	-1 386 000	-1 141 000	-1 141 000	-1 141 000	-1 141 000
Netto drift	7 232 629	8 599 500	8 153 400	8 153 400	8 153 400	8 153 400

NAV Sør-Varanger er et samarbeid mellom Sør-Varanger kommune og NAV Finnmark. Kontoret har ansvar for både kommunale og statlige oppgaver som er fordelt på henholdsvis 6 kommunale og 11,6 statlige stillinger. Av kommunale oppgaver kontoret har ansvar for, er ivaretagelse av økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogrammet de viktigste.

NAV Sør-Varanger har som hovedmål å bidra til at flest mulig av de som er i yrkesaktiv alder i kommunen vår kan forsørge seg selv ved eget arbeid og når dette ikke er mulig sikre at disse personene får midlertidig eller varig inntektssikring gjennom de kommunale og statlige stønadene vi forvalter.

I Sør-Varanger har vi lav arbeidsledighet og god tilgang på arbeid, samtidig så jobbes det meget godt med å avklare personer i risikogrupper i retning midlertidige og varige stønader. Dette gir som resultat relativt lave utgifter til sosialhjelp. Vi ser imidlertid at mange sliter med

de høye bokostnadene som er i kommunen og at en større og større andel av sosialhjelps-budsjettet går med til å avhjelpe de utfordringene dette medfører.

Som følge av den gode situasjonen på arbeidsmarkedet og at det over tid er jobbet godt med arbeidsavklaring så ser vi et redusert behov for midler til kvalifiseringsprogrammet. Budsjett for 2012 blir derfor tatt ned mot regnskapstall for 2011. Vi mener dette fortsatt sikrer de som trenger det tilgang på kvalifiseringsprogrammet.

3400 Prestøyhjemmet

3400 Prestøyhjemmet	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	29 346 563	30 220 214	30 125 792	30 125 792	30 125 792	30 125 792
Driftsinntekter	-7 776 033	-6 552 700	-7 436 700	-7 436 700	-7 436 700	-7 436 700
Netto drift	21 570 530	23 667 514	22 689 092	22 689 092	22 689 092	22 689 092

Prestøyhjemmet er et sykehjem med totalt 40 plasser. Det er 3 somatiske avdelinger, 1 rehabiliterings/korttidsavdeling og 1 skjermet avdeling for demente. Prestøyhjemmet har totalt 49,61 årsverk fordelt på 73 stillinger for sykepleiere, ergoterapeut og hjelpepleiere. Virksomheten er organisert med virksomhetsleder og 3 avdelingssykepleiere som ledere for avdelingene.

Mål for virksomheten er at Prestøyhjemmet skal være et sykehjem der det oppleves at det ytes service, er høy faglig kvalitet og er et sykehjem i stadig utvikling. Sykehjemmet bygger på et menneskesyn der verdier som nestekjærlighet, omsorg, menneskeverd og likeverd står sentralt.

I budsjett 2012 er det stort sett justering av lønnsutgifter og økt inntekt i form av brukerbetaling som utgjør endringene fra 2011.

Rådmannen foreslår en reduksjon på 2,0 årsverk ved virksomheten.

3500 Hjemmebasert omsorg

3500 Hjemmebasert Omsorg	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	47 825 262	50 287 800	50 443 896	51 810 896	54 464 896	54 464 896
Driftsinntekter	-6 515 707	-8 878 000	-10 081 500	-9 826 500	-9 991 500	-9 991 500
Netto drift	41 309 555	41 409 800	40 362 396	41 984 396	44 473 396	44 473 396

Virksomheten yter hjemmetjenester som hjemmesykepleie, praktiskbistand, matombringing, ambulerende vaktmester tjeneste, dagsenter og trygghetsalarm til Sør-Varanger kommunes befolkning. Virksomheten fulgte opp 776 tjenester i 2011. Det er 71,72 årsverk ved virksomheten.

Hjemmebasert omsorgs målsetning er at alle som ønsker det skal kunne bo hjemme så lenge det er mulig. Utviklingssenter for hjemmetjenester i Finnmark er plassert i hjemmebasert omsorg i Sør-Varanger kommune. Målsetningen til utviklingssentret er å heve den faglige kvaliteten gjennom å utvikle gode modeller for fagutvikling og spre disse til andre kommuner i Finnmark. Utviklingssentret har mange prosjekter gående blant annet omsorgsteknologi prosjektet, Prosjekt hjemmebesøkt til alle over 75 år, Opprettelse av primærgrupper i hjemmebasert omsorg og ernæringsprosjekt. I tillegg jobbes det med kompetanseheving på alle nivåer i tjenesten.

Rådmannen foreslår en nedbemanning i virksomheten med 4,1 årsverk.

3501 Bugøynes omsorgssenter

3501 Bugøynes Omsorgssenter	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	5 432 010	5 990 000	5 443 682	5 443 682	5 443 682	5 443 682
Driftsinntekter	-309 533	-349 600	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000
Netto drift	5 122 477	5 640 400	5 043 682	5 043 682	5 043 682	5 043 682

Bugøynes omsorgssenter gir hjemmetjenester til befolkningen i Bugøynes og Bugøyfjord. Det er 10,69 årsverk ved sentret. Målsetningen til virksomheten er at alle som ønsker det skal kunne bo hjemme så lenge det er mulig.

Rådmannen foreslår en reduksjon på 1,5 årsverk ved virksomheten.

3600 Tjenesten for funksjonshemmede

3600 Tjenesten for funksjonshemmede	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	33 547 774	33 618 577	34 944 947	34 944 947	34 944 947	34 944 947
Driftsinntekter	-5 445 607	-3 903 500	-4 502 000	-4 502 000	-4 502 000	-4 502 000
Netto drift	28 102 167	29 715 077	30 442 947	30 442 947	30 442 947	30 442 947

Tjenesten for funksjonshemmede består av 53,13 årsverk fordelt på 81 stillinger.

Virksomheten er delt inn i 4 avdelinger. 3 avdelinger gir omfattende og langvarige tjenester til personer med ulike personer med ulike funksjonshemminger. Disse bor i egne boliger. En avdeling; Villa aktiv, gir avlastningstjenester til familier med særlig tyngende omsorgsoppgaver. Brukerne av Villa aktiv er barn/unge med ulike funksjonshemminger.

Det er innarbeidet økte utgifter til overtid og bruk av vikarbyrå, samtidig er det budsjettert med økt sykkelønnsrefusjon. Det er også gjort justering på kjøp fra andre kommuner og private institusjoner. I tillegg er det budsjettert med økt refusjon fra staten for ressurskrevende tjenester.

Rådmannen foreslår en reduksjon på 1,4 årsverk virksomheten.

3700 Wesselborgen sykehjem

3700 Wesselborgen Sykehjem	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	46 154 466	46 537 300	48 092 851	46 057 851	46 057 851	46 057 851
Driftsinntekter	-11 498 687	-11 087 800	-12 140 000	-11 180 000	-11 180 000	-11 180 000
Netto drift	34 655 779	35 449 500	35 952 851	34 877 851	34 877 851	34 877 851

Wesselborgen er et sykehjem med 40 langtidsplasser fordelt på to somatiske avdelinger og en skjermet avdeling for demente, samt ni korttids- og avlastningsplasser. Virksomheten inkluderer også Tangenlia bofellesskap med åtte langtidsplasser og tre omsorgsboliger. Totalt antall årsverk er 74 fordelt på i overkant av 100 ansatte.

Wesselborgens mål er å yte tjenester med god kvalitet der brukermedvirkning er i fokus, samt skape trygge rammer for brukere og ansatte.

Det er budsjettert med økning på faste tillegg i henhold til regnskapstall, samt kostnader knyttet til bruk av vikarbyrå. Utgifter til medisinsk forbruksmateriell for brukere som er på korttidsopphold i institusjon er økt. Dette skal kommunen dekke i henhold til *Forskrift om vederlag for opphold i institusjon m.v.* Det er også innarbeidet økte inntekter knyttet til refusjon for ressurskrevende brukere og brukerbetaling.

Det er innarbeidet en økning på 1,4 årsverk helsefagarbeider på korttidsavdelingen. Dette er nødvendig for å kunne ivareta brukernes grunnleggende behov som ernæring og toalettbesøk.

Tiltak om nedleggelse av 8 langtidsplasser på avdeling D er innarbeidet fra 2013.

Arbeidet med sansehage ved Wesselborgen sykehjem er godt i gang

3701 Kjøkken pleie og omsorgstjenestene

3701 Kjøkken	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	7 378 178	7 152 000	7 555 900	7 505 900	7 505 900	7 505 900
Driftsinntekter	-1 813 860	-1 780 000	-1 910 000	-1 910 000	-1 910 000	-1 910 000
Netto drift	5 564 318	5 372 000	5 645 900	5 595 900	5 595 900	5 595 900

Kjøkkenet produserer mat til beboerne på sykehjemmene og hjemmeboende med behov for matombringning. Antall årsverk er 9,47 fordelt på 14 ansatte.

Kjøkkenets mål er å yte tjenester som har god kvalitet der brukermedvirkning er i fokus, samt skape trygge rammer for brukere og ansatte. De har kontinuerlig fokus på riktig og variert kosthold tilpasset den enkeltes behov, og opplever stadig økende behov for spesialdietter for brukerne. Dette er også ekstra kostnadsdrivende.

Innarbeidede endringer er økte matvarekostnader og økning på faste tillegg i henhold til regnskapstall. Utgifter til sykevikar og sykelønnsrefusjoner er redusert da sykefraværet er gått ned. I tillegg er det innarbeidet økte inntekter på brukerbetaling og refusjoner fra Nav.

3703 Dagsenter for demente

3703 Dagsenter for demente	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	1 824 909	1 893 600	1 987 100	1 987 100	1 987 100	1 987 100
Driftsinntekter	-59 623	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Netto drift	1 765 286	1 853 600	1 947 100	1 947 100	1 947 100	1 947 100

Utsikten dagsenter er et avlastningstilbud på dagtid for demenssyke. Virksomheten har 3 årsverk fordelt på 4 ansatte samt en varig tilrettelagt arbeidsplass i 50 % stilling. Prosjektet vedrørende opprettelse av demensteam som har vært kjørt i 2010 og 2011, har pr oktober 2011 gått inn i ordinær drift. To av dagsenterets ansatte er med i kommunens demensteam sammen med to ansatte fra hjemmebasert omsorg og tildelingskontoret.

Dagsenterets mål er å yte tjenester som har god kvalitet der brukermedvirkning og godt samarbeid med pårørende er i fokus, samt skape trygge rammer for brukere og ansatte. Dagsenteret har fokus på kontinuerlig kompetanseheving innenfor demens, samt deltakelse i nettverk innenfor dette feltet i landsdelen. Dagsenteret samarbeider med Nasjonalt kompetansesenter for demens for utvikling av kvalitet i tjenesten.

4000 – 4600 Teknisk drift

4000 Teknisk Administrasjon	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	2 227 722	2 683 500	2 803 100	2 803 100	2 803 100	2 803 100
Driftsinntekter	-31 411 932	-1 894 000	-1 894 000	-1 894 000	-1 894 000	-1 894 000
Netto drift	-29 184 210	789 500	909 100	909 100	909 100	909 100

4300-4302 Veier, Parker og Idrettsanlegg	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	15 887 553	14 399 000	14 592 411	14 592 411	14 592 411	14 592 411
Driftsinntekter	-5 500 592	-3 495 000	-3 765 000	-3 765 000	-3 765 000	-3 765 000
Netto drift	10 386 960	10 904 000	10 827 411	10 827 411	10 827 411	10 827 411

4600 Fdv - Kommunale Bygninger	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	53 001 246	44 004 900	43 319 868	43 554 868	44 019 868	44 019 868
Driftsinntekter	-31 199 859	-20 840 300	-20 840 300	-20 840 300	-20 840 300	-20 840 300
Netto drift	21 801 387	23 164 600	22 479 568	22 714 568	23 179 568	23 179 568

4601 Renholdere	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	16 470 249	16 167 500	15 216 962	15 216 962	15 216 962	15 216 962
Driftsinntekter	-1 229 472	-1 394 000	-994 000	-994 000	-994 000	-994 000
Netto drift	15 240 777	14 773 500	14 222 962	14 222 962	14 222 962	14 222 962

Virksomhet FDV har ansvar for forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale bygninger, kommunale veier, parker, løyper og verksted/maskindrift. Samt planlegging og bygging av nye bygge- og anleggsprosjekter.

Samlet har virksomheten i hjemmeloversikten 70,4 årsverk, den største gruppen arbeidstakere er renholdere med 40,18 årsverk.

Planlegging og bygging av nye Kirkenes skole, det største kommunale byggeprosjektet på flere 10 år, har vært en stor utfordring. Prosjektet har frem til nå forløpt etter oppsatt fremdriftsplan og budsjett. Skoledelene (barneskole, ungdomsskole og kulturskole) overtas til kommunal eie og drift 28. november 2011, med første skoledag i desember. Hele prosjektet som i tillegg til skolene har gymsal, teater og uteområde ferdigstilles og overtas medio august 2012.

Skolen bygges med lavenergistandard, dvs. med løsninger som gir langt lavere energiforbruk enn byggeforskriften krav. Og med langt lavere energiforbruk enn gamle Kirkenes skole. Vi har derfor i budsjett 2012 redusert energiforbruket med 1 mill kWh (kr. 600 000,-) i forhold til 2011 budsjettet.

Virksomheten har igangsatt planlegging av 16 nye omsorgsboliger i Tangenlia med planlagt byggstart sommeren 2012 og ferdigstilling høsten 2013.

Det er innarbeidet tre tiltak i virksomhetens budsjett. Et av innsparingstiltakene er knyttet til nedlegging av bassenget i Bjørnevattn og to er knyttet til nedbemanning med reduksjon av 4 stillinger på renhold og to stillinger innenfor FDV. 1,4 stilling på renhold forutsetter at tiltak om endring av skolestruktur også vedtas.

4200 Vann, avløp og renovasjon

4200 Vann Avløp og Renovasjon	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	37 726 110	35 160 600	37 828 400	37 828 400	37 828 400	37 828 400
Driftsinntekter	-44 680 353	-40 800 000	-45 720 000	-45 720 000	-45 720 000	-45 720 000
Netto drift	-6 954 243	-5 639 400	-7 891 600	-7 891 600	-7 891 600	-7 891 600

Virksomheten har 10 ansatte, totalt 9 årsverk. Stabil og god arbeidskraft, men gjennomsnittsalderen begynner å bli høy, det vil derfor være behov for ny ansettelser i året/årene som kommer.

Virksomheten har ansvaret for 10 vannverk, 2 kloakkrensaneanlegg, 6 trykkøkningsstasjoner (+1 fra 2010) og 12 avløpspumpestasjoner(+1 fra 2010) i tillegg til ansvaret for ca. 240 km med hovedledningsnett.

I 2011 vil det bli investert for ca. 30- 35 millioner innenfor VA- sektoren og tilsvarende er planlagt investert i 2012. I løpet av 2012 vil et nytt kloakkrensaneanlegg og 4 nye avløpspumpestasjoner være ferdig og i drift. Dette vil medføre høyere driftsutgifter, men dette vil bli inndekket av økte gebyrer.

I tillegg til ferdigstilling av rensaneanlegg etc. på Kirkenes er det vedtatt rehabilitering av vei, vann og avløp i Kirkegårdsveien, dette gjøres i samarbeid med Statens vegvesen.

4800 Brann og feiervesen

4800 Brann og Feiervesen	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	12 056 107	11 806 450	12 260 407	12 215 207	12 215 207	12 215 207
Driftsinntekter	-3 137 813	-2 810 000	-3 285 000	-3 230 000	-3 230 000	-3 230 000
Netto drift	8 918 294	8 996 450	8 975 407	8 985 207	8 985 207	8 985 207

Virksomhet 4800, brann – og feiervesenet, er et kasernert brannvesen og består av beredskapsavdeling (BA) og forebyggende avdeling (FA) I tillegg har virksomheten 50 % stilling ved Siviltforsvarets lager. Virksomheten har totalt 15,5 årsverk samt 6 deltidsansatte brannkonstabler i 2,4 % stilling. Virksomheten ledes av brannsjef.

Hovedmål.

Sikre at det kommunale brannvesen er organisert og utrustet tilfredsstillende og at det er bemannet med personell som har tilstrekkelig kompetanse, slik at de oppgaver som er pålagt i Brann – og eksplosjonsvernloven, Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen samt Forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn blir utført i henhold til gjeldende krav.

I tillegg til brann- og redningstjeneste utfører brannvesenet en rekke tilleggstenester for Sør-Varanger kommune.

Virksomheten er i forhandlinger med Berlevåg kommune om å overta feie – og tilsynstjeneste fra høsten 2012. I tillegg er virksomheten i forhandlinger med Sydvaranger Gruve AS vedrørende salg av ulike kurs i 2012.

4910 – 4970 Sør-Varanger havnevesen

4910 – 4970 Sør-Varanger Havnevesen	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Driftskostnader	13 974 503	15 008 600	15 772 900	15 772 900	15 772 900	15 772 900
Driftsinntekter	-16 096 793	-15 051 000	-15 772 800	-15 772 800	-15 772 800	-15 772 800
Netto drift	-2 122 289	-42 400	100	100	100	100

Kirkenes havnevesens hovedoppgaver er å ivareta de administrative og forvaltningsmessige oppgaver Sør-Varanger kommune har etter havne- og farvannsloven, og de bestemmelser som er gitt i medhold av denne loven.

Havnevesenet skal tilrettelegge og bidra til utvikling av havne- og sjørelatert virksomhet, herunder ivareta sikkerhet og framkommelighet i farledene. Havnevesenets oppgaver spenner fra tilsyn og myndighetsutøvelse, saksbehandling, til salg av tjenester og ytelser etter forretningsmessige prinsipper.

Havnevesenets drift omfatter forvaltning av kaier, kaiarealer, slepebåten Kraft Johansen, oljevernutstyr, farled med tilhørende sjøarealer med mer. Tjenester som ytes består bl.a. av

utleie av kai og arealer, inkl ISPS, fortøyning, isbryting, trafikkstyring, slepe og bukseroppdrag, oljevernberedskap, renovasjonstjenester, vann og elektrisk kraft. Sør-Varanger har ca 1000 skipsanløp årlig, og det forutsettes samme etterspørsel etter havnetjenester og samme antall anløp i 2012 som i 2010 / 2011.

Havneadministrasjonen har 7 stillinger. Mannskap til Kraft Johansen engasjeres ved behov. Havnevesenet kjøper havnebetjenttjenester hos Kirkenes brannvesen slik at havneanleggene holdes åpen alle dager kl 15.00 – 07.30, samt hele døgnet på helgedager.

Totalt skal driften dekkes gjennom inntekter fra anløpsavgift, gebyrer og forretningsmessig drift. Prisene fastsettes av årlig av havnestyret og reguleres i forskrift og prisregulativ for bruk av havnevesenets kaianlegg, landareal, tjenester og sjøareal.

5.12 Fondsoversikt og budsjettert bruk av fond

(tall i 1000)

Fond	Pr. 01.11.2011
Bundne driftsfond	32 392
Bundne investeringsfond	13 620
Ubundne driftsfond	20 970
Ubundne investeringsfond	28 230

Oversikten viser kommunens fondsbeholdning pr inngangen til november 2011. Som oversikten viser har kommunen vel 20,9 mill.kr i ledige fondsmidler som kan benyttes, ubundne driftsfond.

De øvrige fondsmidlene er i all hovedsak bundet opp og allerede avsatt til løpende eller fremtidige prosjekter. Disse midlene kan i liten grad brukes fritt eller omdisponeres. Næringsfond og utlåns/boligtilskuddsfond er inkludert her.

I budsjettforslaget har rådmannen forslått å bruke kr. 2 655 000,- av disposisjonsfondet til dekning av driftstilskudd og overføringer. Dette vil redusere det ubundne driftsfond tilsvarende.

Videre forslår rådmannen at vel 4,0 mill.kr av ubundne driftsfond skal avsettes til prosjektet rekruttering, stabilisering og kompetansestyring, viser til kapitel 1.1. Rådmannen forslår videre at 1,0 mill.kr skal avsettes til kjøp av konsulenthjelp i forbindelse med omorganisering og effektivisering av kommunens driftsorganisasjon.

Til sammen utgjør rådmannens forslag for bruk av fond 7,655 mill.kr.

6. Investeringsplan 2012-2015

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Sum perioden
Egenkapitalinnskudd - KLP	1 767	1 767	1 767	1 767	7 068
Sum	1 767	1 767	1 500	1 767	7 068
Kirkebygg - Vedlikeh.og oppgrad.	5 000	2 000	2 000	2 000	11 000
Sum politisk	5 000	2 000	2 000	2 000	11 000
Digitalisering av byggesaksarkiv	850	350	350		1 550
Sum Plan og byggesak	850	350	350		1 550
Opprustning sentrale driftsinstallasjoner	400				400
Ny sikkerhetskopieringsløsning	300	200	200		700
Ny datalagringsløsning	600				600
Sentral infrastruktur servervedlikehold	300	300	300	300	1 200
Sentral infrastruktur nettverkskomp.	400	400	400	400	1 600
Bredbåndsinfrastruktur	700	700	700		2 100
Digitalt førstevalg		900	900		1 800
Meldingsløftet - tiltak i samhandlingsreformen-EPJ- Helsenett	600	300	200		1 100
Etablering for administrativt støttesystem for rekruttering - Visma Enterprise HRM-Rekruttering	500	250	250	250	1 250
Løsning for fullelektronisk arkiv -inkl helsetjenester	500	200			700
Sum IT	4 300	3 250	2 950	950	11 450
Avløp	25 000	3 000	3 000	3 000	34 000
Vann	1 000	3 000	3 000	3 000	10 000
Sum Vann, avløp og renovasjon	26 000	6 000	6 000	6 000	44 000
Trafikksikkerhetstiltak	200	200	200	200	800
Trafikksikkerhet Prestøyveien (Prestøya)	875				875
Komm. veier - oppgrad.og utbedr.	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Økt tilgjengelighet i kollektivtransport	400				400
Sum Veier, parker og idrettsanl.	3 475	2 200	2 200	2 200	10 075
Utstyrsoppgradering	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Sum Felles maskinpark	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Opparbeidelse uteareal barnehager	300	300	300	300	1 200
Oppgradering inventar barnehager	300	300	300	300	1 200
Oppgradering inventar skoler	500	500	500	500	2 000
Kommunale bygg oppgradering/brannsikring	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Renovering av personalavd og hovedtrappeoppgang, Rådhuset		1 700			1 700
Wesselborgen - sprinkling	2 875				2 875
Tangenlia omsorgsboliger	45 000	45 000			90 000
Energimerking av kommunale bygniger	600				600
Skytterhusfjellet barnehage, ny 6 avd	15 000	15 000			30 000
Kirkenes barnehage, nybygg og utvidelse		15 000	15 000		30 000
Sum FDV - Kommunale bygninger	66 575	79 800	18 100	3 100	167 575

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Sum perioden
Flytebrygge Bygøynes	1 500				1 500
Oljevernutstyr, invest i mobil utstyrcontainer.	250				250
MOB-båt, Kraft Johansen	250				250
Sum investeringer Havn	2 000				2 000
Kirkenes Stadion	3 600				3 600
Sum Idrettsanlegg	3 600				3 600
Sum Investering inkl mva	114 567	96 367	34 100	17 017	262 318
Grunnlag moms	76 325	84 400	22 400	5 050	188 175
Moms	19 081	21 100	5 600	1 263	47 044
Finansiering					
Nye låneopptak	-98 983	-65 526	-26 733	-13 988	-205 497
Bruk av lån fra tidligere låneopptak					
Spillemidler	-680				-680
Tilskudd fra andre	-1 688	-11 000			-12 688
Tilskudd fra fylkeskommunen		-1 194			-1 194
Bruk av fond	-1 767	-1 767	-1 767	-1 767	-7 068
Momskompensasjon	-11 449	-16 880	-5 600	-1 263	-35 191
Sum finansiering	-114 567	-96 367	-34 100	-17 017	-262 318

Egenkapitalinnskudd til KLP

	2012	2013	2014	2015
Investering	1 767 000	1 767 000	1 767 000	1 767 000
Bruk av fond	-1 767 000	-1 767 000	-1 767 000	-1 767 000

Sør-Varanger kommune er medeier i KLP noe som medfører en forpliktelse til å styrke egenkapitalen i selskapet. Dette skjer ved årlige innbetalinger over investeringsregnskapet. Innskuddet beregnes med 0,3 % av pensjonsgrunnlaget og vil for 2012 utgjøre kr. 1.767.000. Det er budsjettet med tilsvarende for hele planperioden.

Det er gis ikke anledning til å lånefinansiere til formålet og rådmannen foreslår derfor å bruk av fond til dekning av egenkapitalinnskuddet til KLP.

Opprusting av kirkebygg

	2012	2013	2014	2015
Investering	5 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Bruk av lån	-5 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000

Sør-Varanger menighet har utarbeidet en statusrapport over Svanvik kapell, tilstandsrapport over kirkene i Sør-Varanger og en tilstandsrapport over kirkegårdene. Tilstandsrapporten avdekker et opprustningsbehov for kirkebyggene på til sammen kr. 13.533.750. Av dette er kr. 8.543.750 klassifisert som strakstiltak.

Renovering av Svanvik kapell har avdekket mer skade enn først antatt, og rådmann er positiv til at den påbegynte renoveringen forsetter i henhold til statusrapport.

Selv om kirkebyggene er balanseført i menighetens regnskap er kirkebyggene å anse som kommunale bygg og kommunen har således ansvaret for at byggene har en tilfredsstillende standard.

Stortinget har bevilget 300 mill. kroner til rentekompensasjon til istandsetting av kirkebygg. Rentekompensasjon tilfaller Sør-Varanger kommune.

Digitalisering av byggesaksarkiv

	2012	2013	2014	2015
Investering	850 000	350 000	350 000	
Bruk av lån	-850 000	-350 000	-350 000	

Det er et stort behov å få digitalisert kommunens byggesaksarkiv, og arbeidet med dette startet i 2011. De totale kostnadene er estimert til vel 3,5 mill.kr. Gjennomføring av tiltaket vil medføre store lettelser i saksbehandlingen i virksomheten og være et viktig skritt mot full "elektronisk" saksbehandling.

Opprusting sentrale driftsinstallasjoner

	2012	2013	2014	2015
Investering	400 000			
Bruk av lån	-400 000			

Vi har i dag et meget sterkt behov for helhetlig fornyelse og kapasitetsøkning av vårt sentrale system for sikkerhetskopiering (backup) ("SAN"). Dagens løsning – som har vært lenge i drift hos oss, har, i tillegg til kapasitetsproblem, også et moderniseringsbehov i forhold til at løsningen ikke vil ha ekstern leverandørstøtte i framtid.

Sentrale IKT-installasjoner forvalter meget store datamengder som i hovedsak er knyttet til digitale arkiv, felles mailservers, fagapplikasjonenes databaseløsninger og lagring av brukerdata.

Det er resurskrevende i seg selv å forvalte drift av dataforvaltningen for umiddelbar, daglig og kontinuerlig tilgjengelighet for alle applikasjoner og alle brukere. Krav til sikkerhet og sikring av data løses med proaktiv drift og sikkerhetsforvaltning, deriblant sikkerhetskopiering av alle strategiske data basert på daglige og kontinuerlige rutiner. Datamengden som forvaltes i vår IT-drift har økt radikalt de siste årene, og vi forventer fortsatt sterk økning. Sikkerhetskopieringsløsningen som er i drift har meget store kapasitetsproblemer, er ikke tilstrekkelig effektiv, og vil fort vise seg å være en stor risikofaktor i kommunens daglige drift.

Ny sikkerhetskopieringsløsning

	2012	2013	2014	2015
Investering	300 000	200 000	200 000	
Bruk av lån	-300 000	-200 000	-200 000	

Ny løsning for sikkerhetskopiering tenkes løst etter 2 prinsipielle metoder – effektiv inkrementell sikkerhetskopiering, og lagringsavlastning i samarbeid med annen drifts-vert (samarbeidende kommune).

Dette sikkerhetstiltaket vil samvirke med annet tiltak, hvor vi er i innledning av et mulig driftssamarbeide med annen kommune for å se på mulig avlastningsdrift, sekundærlokasjon for sikkerhetskopiering/oppbevaring av sikkerhetskopier, og mulighet for krisebasert driftsrekonstruksjon hos samarbeidende drifts-vert.

Ny datalagringsløsning

	2012	2013	2014	2015
Investering	600 000			
Bruk av lån	-600 000			

Eksisterende datalagringsløsning blir 5 år og faller ut av leverandørens livssyklus på support og vedlikehold. Datalagringsystemet er virksomhetskritisk og inneholder 90 % av SVKs servere som er virtualisert (70 stk) samt fillagring for felles og hjemmeområder. Database og epostløsningen bruker også dette lagringssystemet.

Systemet har ca. 20 % ledig kapasitet og det regnes med at denne er brukt opp i løpet av året. Kapasitetsutvidelse på nåværende system er ikke økonomisk forsvarlig siden det er en plattform under utfasing. Imidlertid kan dette systemet brukes til backupløsningen.

Dette er en investering som ikke kan strekkes ut over flere år og trenger rask løsning.

Sentral infrastruktur servervedlikehold

	2012	2013	2014	2015
Investering	300 000	300 000	300 000	300 000
Bruk av lån	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000

Utskifting og oppgradering av eldre fysiske servere med tilhørende komponenter. Flertallet av våre servere er eldre enn 4 år og har snart nådd sin levetid. Flere av serverene kan virtualiseres, men vi vil måtte påregne å ca. 15 fysiske servere operativt i fremtiden. Virtualisering henger også sammen med ny lagringsløsning og kapasitetsutvidelse

Sentral infrastruktur nettverkskomponenter

	2012	2013	2014	2015
Investering	400 000	400 000	400 000	400 000
Bruk av lån	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000

SVK har over 100 nettverksswitcher og rutere samt et par hundre trådløse aksesspunkt. Halvparten utstyret er 5-10 år gammelt og er utenfor garanti og vedlikehold og vi har nå en feilrate på 10% i året. Hovedkjerneswitch på rådhuset som betjener ALL kommunikasjon er f.eks over 5 år gammel og må snart byttes. Majoriteten av switchene har i dag for dårlig kapasitet til å betjene økt belastning og datatrafikk som vi i dag bruker. Spesielt de virksomhetene utenfor rådhuset blir berørt av dette.

Eldre utstyr som fortsatt kan benyttes, vil bli flyttet til mindre viktige funksjoner og lokasjoner.

Bredbåndsinfrastruktur

	2012	2013	2014	2015
Investering	700 000	700 000	700 000	
Bruk av lån	-700 000	-700 000	-700 000	

SVK har i dag en bredbåndsinfrastruktur som dekker ett stort areal. Vi dekker over 100 lokasjoner med stort og smått fra skoler og sykehjem til barnehager og pumpestasjoner. Antallet lokasjoner er økende og spesielt teknisk infrastruktur som f.eks pumpe og renseanlegg knyttes jevnlig til. Vår IP kommunikasjon går i dag primært på egeneid fiber, mørk fiber og egne radiosamband.

Den fysiske bredbåndsinfrastrukturen med tilhørende anlegg som fiber, trekkerør, radiomaster og stolper trenger jevnlig vedlikehold og oppgradering samt bygging/etablering av nye punkter/traseer til lokasjoner som vi ikke er etablert på i dag. Spesielt på våre lokasjoner ute i distriktene er behovet for oppgraderinger stort. Varanger Kraft som er vår samarbeidspartner tilbyr heller ikke fiber på disse stedene.

Digitalt førstevalg

	2012	2013	2014	2015
Investering		900 000	900 000	
Bruk av lån		-900 000	-900 000	

Sør-Varanger kommune vil videreutvikle tjenesteorienteringen av kommunens nettsted www.sor-varanger.kommune.no. Dette arbeidet er svært omfattende og krever innsats i hele kommunens administrative organisasjon. Denne prosessen og resultatene av prosessen vil kunne endre både den interne samhandling og systembygging, endre på arbeidsbelastning mellom virksomheter inklusive sentrale funksjoner, med det for øyet å bygge en tjenesteorientering på nett for å tilby publikum et helhetlig tjenestetilbud basert på elektronisk førstevalg. Dette vil ikke ekskludere eller redusere det ordinære tilbud av tjenester, som vil bli opprettholdt og i mange tilfeller styrket som følge av tiltaket. Dette utviklingsarbeidet vil bli ledet sterkt tilknyttet Servicekontoret og Arkivtjenesten som i dag har en svært sentral rolle i sentralt postmottak og ekspedisjon, saksbehandling og saksbehandlingsprosesser.

Prosjektet orienteres sterkt mot publikums- og næringslivsrettet "Digitalt førstevalg" for offentlige tjenester som konsept for offentlig sektor generelt og kommunene spesielt, og organiseres med ei lokal styringsgruppe med IT-sjef og Rådmann, prosjektleder (2-årig engasjement) og arbeidsgruppe som bemannes med representanter fra Servicekontoret, Arkivtjenesten, IT-avdelingen og fra virksomhetene for øvrig etter behov.

Meldingsløftet – tiltak i samhandlingsreformen-EPJ-Helsenett

	2012	2013	2014	2015
Investering	600 000	300 000	200 000	
Tilskudd	250 000			
Bruk av lån	-350 000	-300 000	-200 000	

Sør-Varanger kommune har allerede etablert felles tilknytning til Norsk Helsenett, som er felles arena for utvikling av kommunikasjon mellom aktørene i helsesektoren. Dette er basis for utvikling av Sør-Varanger kommunes rolle i "meldingsløftet", som er et tiltak i

”samhandlingsreformen”, som i stor grad avhenger av helhetlige og samvirkende IT-løsninger mellom etablerte fag- og administrative systemer.

I 2012 vil Sør-Varanger kommune starte utvikling av slik elektronisk samhandling innen helsesektoren via initiativet ”Meldingsløftet”, for å kunne kommunisere operative meldinger mellom aktører i helsevesenet, basert på deltakernes elektroniske pasientjournaler.

Betingelsen for dette er at både våre virksomheter og våre samhandlingspartnere benytter fagsystemer basert på EPJ – elektronisk pasientjournal.

Disse tiltakene forutsetter også styrking av stillingsressurser ved IT-avdelingen, i tillegg til Løsning for fagsystem for legevakt, som er et kommunalt ansvar, men som i pt løses uten eget fagsystem, som bør etableres.

Den 5.10.2011 takket Sør-Varanger kommune ja til invitasjonen fra Nasjonalt senter for samhandling og telemedisin, Tromsø sitt prosjekt FUNNKE, som har ansvar for storskala utrulling av ”meldingsløftet” i nord. Denne samarbeidsavtalen vil medføre tilskudd til Sør-Varanger kommune på til sammen 250.000 kr i prosjektperioden 2012.

Disse tiltakene forutsetter også styrking av stillingsressurser ved IT-avdelingen, i tillegg til

- Løsning for fagsystem for legevakt, som er et kommunalt ansvar, men som i pt løses uten eget fagsystem, som bør etableres.
- Helsestasjonens fagsystem må oppgraderes til løsning med EPJ (elektronisk pasientjournal) og tilpasses

Etablering for administrativt støttesystem for rekruttering – Visma Enterprise HRM

	2012	2013	2014	2015
Investering	500 000	250 000	250 000	250 000
Bruk av lån	-500 000	-250 000	-250 000	-250 000

I 2011 har Sør-Varanger kommune oppgradert sentralt støttesystem for økonomi- og Personal/lønn-system med oppgradering av Visma Økonomi og Lønn/personal til Visma Enterprise.

Imidlertid har personalfunksjonens rutiner knyttet til personalsaksbehandling og rekruttering, som er etablert i vårt generelle saksbehandlingssystem Websak, behov for funksjonell oppgradering og forbedring/fornyelse – med etablering av modul Visma Enterprise HRM Rekruttering.

Dette er et prioritert og svært ønskelig tiltak i kommunes personalforvaltning for økt kvalitet og effektivitet i forvaltning og administrasjon av vårt rekrutteringsarbeid.

Dette tiltaket vil imidlertid også ivareta fortsatt integrasjon med vårt digitale arkiv, som samtidig oppgraderes med nødvendige integrasjonsmoduler for integrasjon mellom fagsystem og sentral digital arkivkjerne.

Løsning for fullelektronisk arkiv – inkl helsetjenester

	2012	2013	2014	2015
Investering	500 000	200 000		
Bruk av lån	-500 000	-200 000		

Sør-Varanger kommune har hatt etablert fullelektronisk postmottak, arkiv og saksbehandling inkl politisk saksframlegging for sentrale deler av kommunes administrasjon og tjenesteyting siden 2008.

Dette er basert på såk. NOARK-4 standardisert system (hvor Acos Websak er kjernen i dette konseptet). Det stilles lovkrav i arkivloven at alt arkivverdig materiale i vår forvaltning, saksbehandling og beslutningstaking skal følge slik NOARK-standard. Av dette følger at alle våre fagapplikasjoner følgelig også skal følge standarden.

NOARK-standarden er også under revisjon (fra NOARK-4 til NOARK-5), noe som krever omfattende oppgraderinger av våre sentrale applikasjoner, og samtidig fokuserer på økt grad av integrasjon mellom arkivdelen av standarden og saksbehandlingsdel av standarden, både i forhold til hva vi i dag kjenner som websaks saksbehandling og møtebehandling, men også i forhold til våre mange (omlag 50) interne fagapplikasjoner.

Dette krever også omfattende tiltak knyttet til integrasjon mellom våre mange fagapplikasjoner og sentralt digital arkiv (Noark-kjerne).

For å ha evne til å tilpasse Sør-Varanger kommune til disse pågående nasjonale endringsprosesser, må vi fra 2012 budsjettere for dette.

I 2012 vil vi også måtte ta hensyn til digitale arkivløsninger for våre helsefagapplikasjoner, som krever spesiell og parallell løsning i såk. "sikker sone". Dette henger også tett sammen med våre tiltak knyttet til samhandlingsreformens "meldingsløftet", hvor vi fra 2012 deltar i storskala utrullingsprosjekt FUNNKE hos "Nasjonalt senter for samhandling og telemedisin". Tiltaket har også sterk sammenheng med utviklingen av tjenester på nett ("digitalt førstevalg"), utvikling av både interne saksehandlingsrutiner og praksis, og samhandling mellom offentlige aktører, og med vår samhandling med vår politiske møtevirksomhet.

Vann og avløp

	2012	2013	2014	2015
Investering	26 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000
Bruk av lån	-26 000 000	-6 000 000	-6 000 000	-6 000 000

Hovedarbeid på vann- og avløpssiden er legging av nye vann- og avløpsledninger og bygging av nye pumpestasjoner og avløpsrenseanlegg på Kirkenes. Første del av arbeidet, utskifting av ledningsnett ble igangsatt i 2010. I løpet av 2011 vil anbud på pumpestasjoner og renseanlegg utlyses. Etter foreløpig planer vil dette ferdigstilles i 2012. Da arbeidet er noe forsinket må avsatte midler i 2011 videreføres til 2012.

Alle investeringer på VAR sektoren dekkes av gebyrer og belaster derfor ikke kommunens regnskap med rente- og avdragsutgifter.

Trafikksikkerhetstiltak

	2012	2013	2014	2015
Investering	875 000			
Til TS-utvalgets disposisjon	200 000	200 000	200 000	200 000
Låneopptak	-575 000	-200 000	-200 000	-200 000
TS-Tilskudd	-500 000			

Investeringer til trafikksikkerhetstiltak i økonomiplan 2012 foreslås med prosjektet som Utvalg for miljø og tekniske tjenester/Trafikksikkerhetsutvalget har prioritert for 2012 og som er i hht Trafikksikkerhetsplanen.

Utvalg for miljø og tekniske tjenester har prioritert bygging av gang- og sykkelvei langs Prestøyveien på Prestøya. Kostnaden er beregnet til kr. 875 000,-.

Det er søkt om fylkeskommunale Trafikksikkerhetsmidler til prosjektet. Men med maksimal tilskuddsats på kr. 500 000,-. Kommunal egenandel blir dermed kr. 375 000,-. Realisering av prosjektet er avhengig av innvilget TS-tilskudd.

Videre foreslås det årlig avsatt kr. 200 000,- til TS-utvalgets disposisjon.

Kommunale veier – oppgradering

	2012	2013	2014	2015
Investering	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Bruk av lån	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000

I vedtatt økonomiplan 2011 – 2014 er det i planperioden avsatt 2 mill kr årlig til oppgradering og utbedring av kommunale veier. Utvalg for miljø og tekniske tjenester prioriterer bruk av bevilgningen. Bevilgningen foreslås videreført i perioden.

Økt tilgjengelighet i kollektivtransporten 2012

	2012	2013	2014	2015
Investering	400 000			
Tilskudd	-300 000			
Bruk av lån	-100 000			

Utvalg for miljø og tekniske tjenester har vedtatt at Sør-Varanger kommune søker kr. 300.000,- i tilskudd fra "Tilskuddsordning for økt tilgjengelighet i kollektivtransporten 2012". Det søkes tilskudd til kartlegging, helhetlig planlegging av tilgjengelighet til kollektivtransporten i kommunen (strategiplan) og tiltaksplan med kostnadsoverslag.

I utvalgets vedtak står at egenandel på kr. 100 000,- til prosjektet innarbeides i kommunens budsjett for 2012.

Prosjektet blir ikke gjennomført dersom kommunen ikke får innvilget søkt tilskudd.

Utstyrsoppgradering – felles maskinpark

	2012	2013	2014	2015
Investering	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Bruk av lån	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000

I Økonomiplan 2011 - 2014 er det årlig avsatt 1,0 mill kr som en rammebevilgning uten eksakt prioritering på nåværende tidspunkt.

Rådmannen foreslår at bevilgningen opprettholdes i perioden. I 2012 prioriteres bil til vaktmester i Bjørnevatnområdet som ikke har bil i dag (kjøp av nyere bruktbil), kjøp av mannskapsbil med kasse (kjøp av nyere bruktbil) til parkavdelingen, sand og saltspreder (tallerkenspreder) og ny kantklipper for klipping av vegetasjon langs kommunale veier.

Opparbeidelse av uteareal barnehager

	2012	2013	2014	2015
Investering	300 000	300 000	300 000	300 000
Bruk av lån	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000

Det er behov for å opparbeide utearealene ved kommunens barnehager. Det avsettes årlig i perioden kr 300 000,- for alle barnehagene i kommunen, og beløpet prioriteres etter behov i de enkelte barnehager. Kommunen har mottatt skjønnsmidler som benyttes til dette formålet.

Oppgradering inventar barnehager

	2012	2013	2014	2015
Investering	300 000	300 000	300 000	300 000
Bruk av lån	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000

Det er behov for å oppgradere inventaret ved alle kommunens barnehager. Det avsettes kr. 300.000,- årlig i perioden, og beløp prioriteres i henhold til innmeldt behov.

Oppgradering inventar skoler

	2012	2013	2014	2015
Investering	500 000	500 000	500 000	500 000
Bruk av lån	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000

Med bakgrunn i at det ikke er gjort investeringer på inventarsiden på mange år melder nå behovet for oppgradering seg. Eksempelvis er det ikke oppgradert inventar på Sandnes skole siden 1978 og stoler og bord begynner da naturligvis å bli slitt. Det samme gjelder flere av de øvrige skolene i kommunen. Personalrommene trenger også en del opprustning på inventarsiden. Rådmannen forslår derfor at det avsettes kr. 500 000,- hvert år i planperioden til oppgradering og utbytting av inventar i skolene.

Kommunale bygninger – HMS-tiltak.

	2012	2013	2014	2015
Investering	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Bruk av lån	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000

Det er viktig at kommunale formålsbygninger er egnet for bruksformålet og at bygningene med tilhørende ute områder tilfredsstiller en rekke lover og forskrifter som ivaretar helse, miljø og sikkerhet.

Prioriterte områder er innen brannsikkerhet og miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Nødvendige tiltak innen brannsikkerhet og HMS generelt avdekkes ved at brukerne utfører ROS-analyser, og at bygningsmessige tiltak prioriteres sammen med bygningsforvalter, FDV. Miljørettet helsevern i barnehager og skoler er et samarbeidsprosjekt mellom kommuneoverlegen, barnehager og skoler samt FDV.

Renovering av personalavdelingen og hovedtrappeoppgang – Rådhuset

	2012	2013	2014	2015
Investering		1 700 000		
Bruk av lån		1 700 000		

Det er behov for renovering av rådhuset avdeling personal og hovedtrapp fra 1. til 3. Etasje.

Arbeidet på personalavdelingen består i hovedsak av maling av vegger og himling, nytt gulv og nye glassfelt i korridor.

I trappeoppgangen er det behov for reparasjon og rensing av trappetrinn, samt sparkling og maling av vegger og tak.

Wesselborgen – sprinkling

	2012	2013	2014	2015
Investering	2 875 000			
Bruk av lån	-2 875 000			

I årene 2008 – 2010 er det i alt bevilget 11,1 mill kr til utbedringer ved Wesselborgen. Midlene er brukt til brannsikringstiltak, oppussingen av avdelingene A, B og D. Avdelingene inkl beboerrommene har fått nye overflater, nye dører og nye sanitæranlegg. Elektriske tavler og fordelinger er fornyet, parkeringsplassen er oppgradert.

I 2009 - 2010 er det i tillegg brukt tilskuddsmidler fra Enova på 2,3 mill kr. Det var til utskifting av ventilasjonsanlegg og sentraldriftsstyring (SD-anlegg).

Brannteknisk tilstandsundersøkelse ble utført høsten 2010. Det er ikke pålegg om at sprinkleranlegg må monteres for å ivareta personsikkerheten, men det er rådmannens anbefaling at prosjektet igangsettes i 2012. Antatt kostnad: 4.182 m² x 550,- pr m² = 2,3 mill kr + mva = 2,875 mill kr i 2012.

Tangenlia omsorgsboliger

	2012	2013	2014	2015
Investering	45 000 000	45 000 000		
Tilskudd		-11 000 000		
Bruk av lån	-45 000 000	-34 000 000		

Formannskapet har vedtatt at realisering av 16 omsorgsboliger i Tangenlia blir overført fra SBB til Sør-Varanger kommune. Planleggingen er i gang og prosjektet blir lyst ut på anbud i november/desember 2011. Med planlagt byggestart juni 2012 og ferdigstilling i august 2013. Når dette skrives har vi ikke eksakt arealbehov og dermed ikke fullt god kostnadsoverslag til budsjett. Tar vi utgangspunkt i bruttoarealet som fremkom da SBB hadde prosjektet, 2 357 m², og en m²-pris på kr. 40 000,- vil total investeringen komme på 94 mill kr. Vi mener å kunne redusere arealet noe og foreslår at man i økonomiplanen bruker et investeringsbeløp på 90 mill kr. Når anbudskonkurransen er avsluttet våren 2012 vil endelig budsjett fremlegges og innarbeides i økonomiplanen.

Husbankens maksimale investeringstilskudd til omsorgsbolig, Stortings prop 65S (2010-2011), er på kr. 666 600,-. Samlet investeringstilskudd for 16 omsorgsboliger samt fellesareal anslås nå til 11 mill kr.

Energimerking av kommunale bygg

	2012	2013	2014	2015
Investering	600 000			
Bruk av lån	600 000			

Forskrift om energimerking av bygninger og energivurdering av tekniske anlegg trådte i kraft 1. januar 2010. Formålet med ordningen er å stimulere til økt oppmerksomhet om bygningers energitilstand samt mulighet for å redusere energibruken. Energimerking er obligatorisk for nybygg og for alle som skal selge eller leie ut boliger eller yrkesbygg. Yrkesbygg (offentlig eller privat eid) over 1000 m² skal alltid ha gyldig energiattest. Sør-Varanger kommune eier 15 bygninger (skoler, pleieinstitusjoner, adm.bygg) som er over 1000 m² og som omfattes av energimerkeordningen. Kirkenes helsesenter er energimerket. I tillegg skal energivurdering av tekniske anlegg i bygg over 400 m² gjøres.

Det er få kommuner som har kommet i gang med energimerkingen. Slik at det kan være noe vanskelig å stipulere kostnaden. Oppgaven, hele eller deler av energimerkeordningen, må kjøpes inn av kompetent firma. Samarbeid hvor flere kommuner går sammen om innkjøpet, kan egne seg i dette tilfelle og har vært drøftet i Forum for offentlige bygg i Finnmark.

Vi antar at kostnaden for energimerking og –vurderingen kommer på mellom kr. 25.000,- til kr. 50.000,- pr bygg, avhengig av kompleksitet. Vi foreslår at det avsettes kr. 600.000,- (inkl mva) til energimerking av kommunale bygg, arbeidet vil kunne gå over flere år.

Ny barnehage i Skytterhusfjellet

	2012	2013	2014	2015
Investering	15 000 000	15 000 000		
Bruk av lån	-15 000 000	-15 000 000		

Rådmannen foreslår å bygge en 6 avd. barnehage på Skytterhusfjellet, på tomt regulert til skole og barnehageformål.

Ved arealberegning legges følgende forutsetninger til grunn:

1 avdeling har 18 barn. Netto arealbehov, over 3 år gir 4 m²/barn, under 3 år gir 6 m²/barn. Vi bruker i snitt 5 m²/barn. Med brutto/nettofaktor på ca. 1,4 for å fange opp fellesarealer, kontorer, korridor etc. Samlet areal for 6 avdelinger blir ca. 750 m². Kostnaden anslås til kr. 40.000,- pr m², som gir et samlet investeringsbehov på 30 mill kr.

Kirkenes barnehage, nybygg og utvidelse med 2 avdelinger, totalt 6 avdelinger

	2012	2013	2014	2015
Investering		15 000 000	15 000 000	
Tilskudd		-1 194 000	0	
Bruk av lån		-13 806 000	-15 000 000	

Dagens barnehage er fra 1973, areal 411 m².

Bygningen er fra 1973 og bærer preg av alderen. Barnehager har generelt stor bruksfrekvens og slitasje. Innvendige overflater er bra (pusset opp), men generelt begynner levetiden på bygget å utgå. Bygget etter datidens forskriftskrav, som f.eks energibruk. Taket (flatt tak) er plaget med lekkasjer.

Det anbefales ikke å bygge på eksisterende bygg med 2 avdelinger. Ved en endring til 6 avdelinger anbefales at eksisterende bygning rives og det bygges ny barnehage. Det vil gi rimeligere og enklere drift, samt at ved riving kan en ny barnehage tilpasses tomta.

Dagens tomt er på 3.543 m². Det er i minste laget. Nabotomta (hoppbakken), 27/12, som kommunen eier, bør derfor sikres til barnehageformål. Arealbehov for 6 avd. beregnes til 750 m².

Investerings kostnad for ny barnehage antas til: kr. 40.000,- pr m² x 750 m² = 30 mill kr. (inkl riving av dagens bygg).

Departementet gir tilskudd til investeringer som medfører nye barnehageplasser. Det forutsettes at Kirkenes barnehage skal bygge en avdeling med 18 plasser for barn over tre år, og en avdeling med 9 plasser for barn under tre år. Disse utløser tilskudd pr plass med henholdsvis kr 43.000,- og kr 50.000,-, totalt kr 1.194.000,-.

Begge forslagene vedrørende investeringer i barnehager kommer som følge av høringsuttalelse om barnehagestrukturen i Sør-Varanger kommune.

Havn - Flytebrygge Bygøynes

	2012	2013	2014	2015
Investering	1 500 000			
Tilskudd	-638 000			
Bruk av lån	-862 000			

Kirkenes havnestyre har i sak 11/570, saksnr 012/11 vedtatt prosjektering av utvidelse av flytebrygge i Bugøynes. Prosjektet er til utredning hos ekstern konsulent. Eventuell oppstart av bygging vil kunne skje i 2012. Prosjektet er budsjettet til kr 1.500.000,-. Det er foreslått bevilget kr. 638.000,- i statstilskudd over neste års statsbudsjett.

Havn - Oljevernutstyr, investering i mobil utstyrscontainer

	2012	2013	2014	2015
Investering	250 000			
Bruk av lån	-250 000			

Kommunen er en del av den offentlige beredskapen for akutt forurensning, og er medlem i Øst-Finnmark Interkommunale Utvalg mot Akutt forurensning (IUA). Kommunen har beredskaps- og aksjonsplikt overfor mindre tilfeller av akutt forurensning innenfor kommunens grenser som ikke dekkes av privat beredskap, og der forurenser ikke selv er i stand til å aksjonere, eller hvor det ikke er hensiktsmessig å engasjere IUA. Ansvarer omfatter også når forurenser er ukjent. Eksempler på dette er: tankbil som har veltet, utslipp fra nedgravde tanker, oljeutslipp i en havn med ukjent kilde. Hovedlager for beredskapsutstyr er i Vadsø, men det er mindre utstyrsdepoter i kommunene. Utstyret eies dels av IUA, og dels av kommunene. Sør-Varanger kommune har hatt noe utstyr til oppsamling og rensing av oljeforurensning på sjø. Dette er lenser, skimmer og personlig utrustning / verneutstyr. Materiellet ble anskaffet på 90-tallet. Det er minimum nødvendig å skifte ut og oppdatere utstyrssatser for personlig verneutstyr, absorberende lenser, og strandrensesatser.

Havn – Mann over bord båt (MOB), Kraft Johansen

	2012	2013	2014	2015
Investering	250 000			
Bruk av lån	-250 000			

MOB-båt er pålagt og sertifisert utrustning for Kraft Johanssen. Eksisterende båt er en såkalt RIB, med gummi og glassfiberkonstruksjon / skrog. MOB-båten er gammel og kvaliteten på gummien antas å forringes med alderen. Fartøyet brukes i tillegg til opphenting av liner, landsetting av folk, oppsamling av gjenstander i farleden. Til dette bruket er MOB-båten lite passende. Derfor ønsker havneadministrasjonen at ny MOB-båt skal være større en dagens båt.

Alle investeringer innenfor havneområdet dekkes av virksomhetens egne inntekter i henhold til selvfinansieringsprinsippet, og vil ikke gå på bekostning av andre investeringer i kommunen.

Kirkenes stadion

	2012	2013	2014	2015
Investering	3 600 000			
Spillemidler	-680 000			
Tilbakeført mva	-720 000			
Bruk av lån	-2 200 000			

Kirkenes stadion forelås oppgradert til å inneholde friidrettsdekke med 6 baner på 100 meter på den ene langsiden av fotballbanen, en 5'er bane mot skole med kunstgressdekke, lengdegrop og basketballstativ/bane med asfaltdekke. Resterende areal vil dekkes av asfalt. Total investeringskostnad er beregnet til 3,6 mill, momskompensasjon fra investeringen skal tilfalle prosjektet, og det er beregnet spillemidler på kr 680.000,-. Resterende finansiering gjøres ved låneopptak.

Prosjektet er fremmet som egen kommunestyresak.

